T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DÂRÜLELHAN KÜLLİYÂTI ANADOLU HALK ŞARKILARI 5 NO'LU DEFTERİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARILMASI VE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emrah ÖNDEŞ

Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ferdi KOÇ

HAZİRAN – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DÂRÜLELHAN KÜLLİYÂTI ANADOLU HALK ŞARKILARI 5 NO'LU DEFTERİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARILMASI VE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Emrah ÖNDEŞ

Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri

"Bu tez 10/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / ~~Oyçokluğu~~ ile kabul edilmiştir."

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
PROF. DR. AHMET HALKI TURABİ	BAŞARILI	
DOÇ. DR. CEMAL KARABAŞOĞLU	BAŞARILI	
DOÇ. DR. FERDİ KOÇ	BAŞARILI	

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	**Emrah ÖNDEŞ**
Öğrenci Numarası	:	Y156062006
Enstitü Anabilim Dalı	:	**Temel Bilimler**
Enstitü Bilim Dalı	:	**Müzik Bilimleri**
Programı	:	☑YÜKSEK LİSANS ☐DOKTORA
Tezin Başlığı	:	**Dârülelhan Külliyâtı Anadolu Halk Şarkıları 5 No'lu Defterin Günümüz Türkçesine Aktarılması ve İncelenmesi**
Benzerlik Oranı	:	**% 13**

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☑ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

13../06../20.19
Öğrenci İmza

☑ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımca yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere sbetezler@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

13../06../20.19
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Ferdi KOÇ
Tarih: 13.06.2019
İmza:

☑KABUL EDİLMİŞTİR ☐REDDEDİLMİŞTİR **EYK Tarih ve No:**	**Enstitü Birim Sorumlusu Onayı**

İÇİNDEKİLER

TABLO LİSTESİ ..... **iii**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **iv**
ÖZET ..... **vi**
SUMMARY ..... **vii**

GİRİŞ **1**
BÖLÜM 1: DÂRÜLELHAN'IN KISA TARİHÇESİ VE NOTA YAYIMCILIĞI **3**
1.1. Dârülelhan'ın Kısa Tarihçesi 3
1.2. Nota Yayımcılığı 6

BÖLÜM 2: DÂRÜLELHAN KÜLLİYÂTI ANADOLU HALK ŞARKILARI 5 NO'LU DEFTERİN İNCELENMESİ **8**
2.1. Derebeyi Türkülerinden 10
2.2. Şâkir Efendi 10
2.3. Zümrüdüankâ 14
2.4. Yaylı Geldi Kapılara 14
2.5. Şu Dere Aşmak İster 17
2.6. Derebeyi Türkülerinden 23
2.7. Şerif Hanım Türküsü 23
2.8. Aşamadım Bergama'nın Elinden 25
2.9. Bülbül Türküsü 29
2.10. Derebeylerinden Bozbeyoğlu'nun Türküsü 33
2.11. Çay kenarı 33
2.12. Âşıkın Yaylası 37
2.13. Hapishaneler Türküsü 42
2.14. Yavaş Bağla Potinimin Bağını 48
2.15. Fırın Üstünde Fırın 48
2.16. Yine Cûş Eyledi 51
2.17. Ağlama Yâr Ağlama 51
2.18. Ufacık Taşlardan 56
2.19. Bu Derede Bastı Bizi 61
2.20. Harman Yeri Sürseler 64

2.21. Gele Gele Geldim Bu kara Taşa 67
2.22. Aha da Gel 71
2.23. Kal'anın Altında 75
2.24. Gidin Bulutlar 79
2.25. Çaya İndim Ağladım 82
2.26. Karanfil Ekilende 89
2.27. Ben Sıkmamı Türküsü 93
2.28. Elinde Altın Terazi 97
2.29. Arabası Mavi Boya 97
2.30. Petekte Üzüm 103
2.31. Oyun Havası 109
2.32. Giderim Ben de Ben de 109
2.33. Sandığımı Açamadım 113
2.34. Pınar Başında Türküsü 116

BÖLÜM 3:DÂRÜLELHAN KÜLLİYÂTI ANADOLU HALK ŞARKILARI 5 NO'LU DEFTERİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARILMASI 122

SONUÇ 167
KAYNAKÇA 168
EKLER 174
ÖZGEÇMİŞ 203

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:Dârülelhan Külliyatı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 No'lu Defterde Bulunan Türküler.....**9**

ŞEKİL LİSTESİ

Resim 1 : Şâkir Efendi (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 12
Resim 2 : Şakir Efendi Dediğin(Uzun Hava) 13
Resim 3 : Yaylı Geldi Kapılara (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 15
Resim 4 : Yaylı Geldi Kapılara Dayandı (1. Sayfa) 16
Resim 5 : Yaylı Geldi Kapılara Dayandı (2. Sayfa) 17
Resim 6 : Şu Dere Aşmak İster (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 18
Resim 7 : Ay Doğar Aşmak İster 19
Resim 8 : Ay Doğar Aşmak İster 20
Resim 9 : Ay Doğar Aşmak İster (1. Sayfa) 21
Resim 10: Ay Doğar Aşmak İster (2. Sayfa) 22
Resim 11: Şerif Hanım Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 24
Resim 12: Çıktım Dam Başına Kum Kayır Kayır 25
Resim 13: Aşamadım Bergama'nın Elinden (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 26
Resim 14: Aşamadım Bergama'nın Belinden 28
Resim 15: Bülbül Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 30
Resim 16: Gitme Bülbül (1. Sayfa) 31
Resim 17: Gitme Bülbül (2. Sayfa) 32
Resim 18: Çay Kenarı (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 34
Resim 19: Çay Başına Bostan Ektim 35
Resim 20: Çay Başına Bostan Ektim 36
Resim 21: Âşıkın Yaylası (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 38
Resim 22: Aşığın Yaylası 39
Resim 23: Aşığın Yaylası Derler O Dağlar (1. Sayfa) 40
Resim 24: Aşığın Yaylası Derler O Dağlar (2. Sayfa) 41
Resim 25: Hapishaneler Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 44
Resim 26: Mapushane İçinde Attım Postumu 45
Resim 27: Mahpushane İçinde Yanıyor Gazlar 46
Resim 28: Mapushanelere Attım Postumu(Mapushane Türküsü) 47
Resim 29: Fırın Üstünde Fırın (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 49
Resim 30: Bahçalarda Bir Kuzu 50
Resim 31: Ağlama Yâr Ağlama (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 52
Resim 32: Hüseynî Türkü (Urfa) 53

Resim 33: Ağlama Yar Ağlama 54
Resim 34: Ağlama Yar Ağlama 55
Resim 35: Ufacık Taşlardan (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 56
Resim 36: Ufacık Taşınan Kale Yapılmaz (1. Sayfa) 57
Resim 37: Ufacık Taşınan Kale Yapılmaz (2. Sayfa) 58
Resim 38: Ufacık Taşınan Bina Yapılmaz (1. Sayfa) 59
Resim 39: Ufacık Taşınan Bina Yapılmaz (2. Sayfa) 60
Resim 40: Bu Derede Basdı Bizi (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 62
Resim 41: Bu Derede Sardı Bizi Harâmî 63
Resim 42: Harman Yeri Sürseler (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 65
Resim 43: Harman Yeri Sürseler 66
Resim 44: Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 68
Resim 45: Gele Gele Geldik 69
Resim 46: Gele Geldik Bu Kara Taşa(Çeşitleme) 70
Resim 47: Aha da Gel (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 72
Resim 48: İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı (1. Sayfa) 73
Resim 49: İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı (2. Sayfa) 74
Resim 50: Kal'enin Altında (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 76
Resim 51: Kalenin Dibinde 77
Resim 52: Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım 78
Resim 53: Gidin Bulutlar (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 80
Resim 54: Ben Bir Altın Fenerim 81
Resim 55: Çaya İndim Ağladım (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 83
Resim 56: Çaya İner Ağlarım (1. Sayfa) 84
Resim 57: Çaya İner Ağlarım (2. Sayfa) 85
Resim 58: Çaya İner Ağlarım (3. Sayfa) 86
Resim 59: Çaya İner Ağlarım (1. Sayfa) 87
Resim 60: Çaya İner Ağlarım (2. Sayfa) 88
Resim 61: Karanfil Ekilende (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 90
Resim 62: Karanfil Ekilende (1. Sayfa) 91
Resim 63: Karanfil Ekilende (2. Sayfa) 92
Resim 64: Ben Sıkmamı Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 94
Resim 65: Ben Sıkmalı Al İsterem(Çoban Kızı) (1. Sayfa) 95

Resim 66: Ben Sıkmalı Al İsterem Çoban Kızı (2. Sayfa).....96
Resim 67: Arabası Mavi Boya (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha) 98
Resim 68: Penceresi Mavi Boya(Emlek Ağzı Uzun Hava).....99
Resim 69: Arabası Yeşil Boya (1. Sayfa).....100
Resim 70: Arabası Yeşil Boya (2. Sayfa).....101
Resim 71: Arabası Yeşil Boya (3. Sayfa).....102
Resim 72: Petekte Üzüm (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha).....104
Resim 73: Tiyekte Üzüm Kara.....105
Resim 74: Karşıda Üzüm Kara.....106
Resim 75: Tevekte Üzüm Kara 107
Resim 76: Tevekte Üzüm Kara 108
Resim 77: Giderim Ben de Ben de (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha).....110
Resim 78: Giderim Burdan Artık (1. Sayfa) 111
Resim 79: Giderim Burdan Artık (2. Sayfa) 112
Resim 80: Sandığımı Açamadım (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha).....114
Resim 81: Başındaki Puşu mudur.....115
Resim 82: Pınar Başında Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha).....117
Resim 83: Gız Pınar Başında.....118
Resim 84: Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş.....119
Resim 85: Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş (1. Sayfa).....120
Resim 86: Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş (2. Sayfa).....121

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	✓	**Doktora**	

Tezin Başlığı: Dârülelhan Külliyatı Anadolu Halk Şarkıları 5 No'lu Defterin Günümüz Türkçesine Aktarılması ve İncelenmesi

Tezin Yazarı: Emrah ÖNDEŞ **Danışman:** Doç. Dr. Ferdi KOÇ

Kabul Tarihi: 10.06.2019 **Sayfa Sayısı:** viii (ön kısım) + 174 (tez) + 29 (ek)

Anabilim Dalı: Temel Bilimler **Bilim Dalı:** Müzik Bilimleri

Bu araştırmada Dârülelhan'ın tarihçesinden ve yaptığı nota yayımlarından kısaca bahsedildikten sonra, Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterin günümüz Türkçesine aktarılması ve içeriğinde bulunan eserlerin TRT Repertuvarında kayıtlı olup olmadığı, güfteleri itibariyle benzerlikler gösterenlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın başında öncelikle Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterde bulunan eserler günümüz Türkçesine aktarılmış ardından da TRT repertuvarından, Nota Arşivleri sitesinden ulaşılan eserlerle benzerlikleri bakımından karşılaştırılarak incelenmiştir.

1927 yılında Ekrem Besim Bey tarafından yayıma hazırlanmış olan bu defterin içeriğinde, giriş kısmında Ekrem Bey'in bir mukaddimesi ve devamında Konya, Karaman, Urfa yörelerinden derlenmiş olan, birisi sözsüz oyun havası olmak üzere toplam 34 eser bulunmaktadır. Ekrem Besim Bey'in mukaddimesi ve 34 eser Osmanlı Türkçesinden günümüz harflerine aktarıldıktan sonra TRT repertuvarı ve Nota Arşivleri isimli siteden başlık kısımlarında bulunan isimleri ve güfteleri ile aramalar yapılmış, bulunan eserler usûl, yöre, melodik yapı ve güfte benzerlikleri bakımından karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar sonucu defterde bulunan Şerif Hanım Türküsü, Âşıkın Yaylası, Ağlama Yâr Ağlama, Petekte Üzüm başlıklı eserlerin sayılan özellikler bakımından benzer nüshalarına ulaşılmıştır.

Bu çalışma ile 5 no'lu defterde bulunan 34 adet eserin notası, günümüz harflerine aktarılması yapılan güfteleriyle birlikte tekrardan yazılmış ve icrâ için uygun hale getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dârülelhan, Anadolu Halk Şarkıları, Konya Türküleri, Karaman Türküleri, Urfa Türküleri

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	✓	**Ph.D.**	

Title of Thesis: Transferring Dârülelhan Corpus Anatolian Folk Songs No 5 Notebook to Recent Turkish And Examination

Author of Thesis: Emrah ÖNDEŞ **Supervisor:** Assoc. Prof. Ferdi KOÇ

Accepted Date: 10.06.2019 **Number of Pages:** viii (prep.) + 174 (main body) + 29 (app.)

Department: Basic Scienses **Subfield:** Musicology

In this research, after being expressed briefly about the history of Dârülelhan and the note publications, being transferred the notebook of Dârülelhan Corpus Anatolian Folk Songs No 5-6 Notebooks to our recent Turkish language and whether the works are registered or not, due to its lyrics, it has been aimed that the similarities are revealed.

In the begining of the research, firstly, the works that take part in the Dârülelhan Corpus Anatolian Folk Songs No 5 notebook have been transferred to our recent Turkish language, then, in point of their similarities, it has been commented by comparing with the works that obtained from the TRT repertoire and Note Archives sites.

In 1927, in the content of this notebook that has been ready to publication by Ekrem Besim Bey, total 34 folk songs(only one is wordless traditional dance music), which has been compiled from the region of Konya, Karaman, Urfa, and an introduction of Ekrem Besim Bey are taken part in the introduction. After Ekrem Besim Bey's introduction and 34 folk songs have been transferred from Ottoman Turkish language to our recent letters, it has been made researches from the TRT repertoire and Nota Arşivleri sites with the names and lyrics which take part in their titles, the found folk songs have been compared with the similarities in point of rhythm, region, melodic structure. In the result of these comparisons, in point of these features, it has been reached to similar copies of Şerif Hanım Türküsü, Aşıkın Yaylası, Ağlama Yar Ağlama, Petekte Üzüm that take part in the notebook.

With this research, the notes of 34 folk songs that take part in the no 5 Notebook, have been written again with lyrics that transferred to our recent letters and they have been became appropriate for execution.

Keywords: Darülelhan, Anatolian Songs, Konya Songs, Karaman Songs, Urfa Songs

GİRİŞ

Meşk geleneği ile aktarılarak Cumhuriyet dönemine kadar gelen birçok eser usta-çırak ilişkisi ile aktarılmış ve günümüz mûsikî temellerinin atılmasına vesile olmuştur.

Osmanlı Devleti'nde, Batılılaşma hareketleri neticesinde resmi sanat kurumlarının kurulması hususunda çalışmalar yapılmış, günümüzdeki bazı sanat kurumlarının temelleri atılmıştır. Bu kurumlardan birisi Dârülbedâyi'dir. Ağırlıklı olarak tiyatro okulu olmasına karşın, bünyesinde müzik eğitimi de bulunmaktaydı. Pek verimli olamadığı düşünülen kurum kısa sürede kapanmıştır. Dârülbedâyi'de kazanılan tecrübeler, resmi anlamda ilk mûsikî okulu olan Dârülelhan'ın eğitim-öğretim faaliyetlerinde daha sistemli bir şekilde kurumlaşmasını sağlamıştır.

İlk olarak Dârülelhan ismiyle kurulan kurum ardından İstanbul Belediye Konservatuvarı ismiyle hayatına devam etmiştir. Daha sonra İstanbul Üniversitesine bağlanarak İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı adıyla günümüzde eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmektedir.

Dârülelhan kurulduğu dönemde Türk Mûsikîsi ve Batı Müziği sanatçıları arasında çekişmelere sahne olmasına rağmen, o dönemde ve geçmişte yapılmış birçok eserin, çalışmanın günümüze ulaşmasını sağlamıştır. Türk Mûsikîsi eserleri notaya alınmış, Türk Halk Müziği derlemeleri yapılmış, makaleler yazılmış ve yayım faaliyetleri yapılmıştır.

Araştırmanın Konusu

Dârülelhan Külliyatı Anadolu Halk Şarkıları 5 No'lu Defterin Günümüz Türkçesine Aktarılması ve İncelenmesi isimli bu araştırmanın birinci bölümünde, Dârülelhan'ın tarihçesinden ve nota yayım faaliyetlerinden bahsedilmiştir. İkinci bölümünde, Dârülelhan Külliyatı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterde bulunan 34 adet eser TRT repertuvarından, Nota Arşivleri sitesinden, Aytaç Ergen Türk Müziği Nota Arşiv programından, başlık kısımlarında bulunan isimleri ve güfteleri ile birlikte mukayese amacıyla taranmıştır. Üçüncü bölümünde ise, Dârülelhan Külliyatı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterin giriş kısmında bulunan Ekrem Besim Bey'in mukaddimesi, içeriğinde bulunan 34 adet eser ve son kapak kısmında bulunan bilgiler Osmanlı

Türkçesinden günümüz Türkçesi'ne aktarılmıştır. Bu araştırma, Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defteri kapsamaktadır.

Araştırmanın Önemi

Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterde bulunan eserlerin, repertuvar araştırması yapılarak, kayıtlı olmayanların günümüz repertuvarına kazandırılması, defterde bulunan eserlerin benzer çalışmalara kaynak teşkil etmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Dârülelhan'ın tarihçesinden ve yaptığı nota yayımlarından kısaca bahsedildikten sonra öncelikle Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterin günümüz Türkçesi'ne aktarımı yapılmıştır. Ayrıca içeriğinde bulunan eserlerin TRT repertuvarında kayıtlı olup olmadığı, güfteleri, melodik yapıları, yöreleri ve usûlleri itibariyle benzerlikler gösterenlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma tarama yöntemi kullanılarak hazırlanmıştır. Öncelikle Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterde bulunan eserler günümüz Türkçesine aktarılmış ardından da TRT repertuvarından ve Nota Arşivleri sitesinden, alınan eserlerle benzerlikleri bakımından karşılaştırılarak incelenmiştir.

Araştırmanın içerisinde bulunan ve çalışmaya kaynak teşkil eden eserlerin güftelerinde bulunan bazı kelimeler(kal'a, yeğit, Urumili, döğüşelim, çıkdım, şaşdım, ekdim, bıçakda, eritdin, derd, basdı, görebilmem, tahtdan, aha da, beğim, göynüm, alupdur, kalupdur, karalupdur, sararupdur, isterem, lo lo, birin, alam), o yörenin ağız özellikleri, hece uyumu, telaffuz gibi etkenler göz önünde bulundurularak, melodik yapısının da etkilenmemesi için aynı şekliyle aktarılmıştır.

BÖLÜM 1: DÂRÜLELHAN'IN KISA TARİHÇESİ VE NOTA YAYIMCILIĞI

1.1. Dârülelhan'ın Kısa Tarihçesi

II. Meşrutiyet döneminde Saray teşkilatının küçülmesi sonucu Muzıkay-ı Hümâyûn'un konumu, merkez askeri bandosu, Sarayın orkestrası olmasına sebep olmuş, bunun sonucu olarak da Batı tarzında bir müzik okulu ihtiyacı ortaya çıkmıştı (Öztuna, 1987, 67-68).

Yukarıdaki ihtiyacı karşılamak için kurulmuş okullardan birisi Dârülbedâyi'dir. Bu Kurum Paris'ten getirilmiş olan tiyatro sanatçısı Andre Antoine' nin müdürlüğe getirilmesi ile 1914 yılında çalışma ve eğitimlerine başlamıştır. Hem tiyatro hem de mûsikî okulu olması için açılmış olan bu kurumda, tiyatro bölümünün müdürlüğüne Reşad Rıdvan, mûsikî bölümünün müdürlüğüne ise Ali Rıfat Bey getirilmişti. Mûsikî Bölümü Şark ve Garp Mûsikîsi olmak üzere iki bölüme ayrılmaktaydı. Şark Mûsikîsi Bölümü'nde klasik mûsikînin unutulmasına engel olmak ve bu eserleri orijinal olarak notaya almak, gelecek nesillere aktarmak amaçlanmaktaydı. Dârülbedâyi kurulurken tiyatro sanatını, sahne müziğini, Türk ve Batı Mûsikîsi'ni bir bütün halinde ele almak amaçlanmıştı. Bu okulun açılışı savaş dönemine denk geldiği için, Paris'ten getirilmiş olan Antoine ülkesine dönmek durumunda kalmıştır. Bu nedenle okulun resmi olarak açılışı ertelenmiştir. Batı Mûsikîsi bölümü kapatılmış, Tiyatro ve Türk Mûsikîsi bölümü zorluklar altında çalışmalarına devam etmeye çalışmıştır. Yaşanan zorluklardan dolayı Türk Mûsikîsi bölümü de hayatına devam edememiştir.

Devam eden müzik okulu ihtiyacı ile Maârif Umûmiyye Nezâreti tarafından kurulan Mûsikî Encümeni bir talimatnâme hazırlamış, kadın ve erkeklere ayrı olacak şekilde adı "Dârülelhan" olan mûsikî okulu açılması kararlaştırmıştır. Bestekâr ve eski Washington büyükelçisi Yusuf Ziya Paşa ve Müzik Encümeni tarafından hazırlanan yönetmelik, Sultan Reşat'ın onayı ile kabul edilmiş ve yürürlüğe girmiştir (Özcan, 1993, 518).

Dârülelhan'ın eğitim ve öğretim faaliyetleri, içinde bulunulan durumlara göre, o zamanki şartlarda başarılı olduğu söylenebilir. Üç kısımdan oluşan bu faaliyetler, Türk ve Batı Mûsikîsi eğitim öğretim çalışmaları, sanatsal çalışmalar ve yayın faaliyetleri

olmak üzere sıralanabilir. Başkanlığını Yusuf Ziya'nın yürüttüğü Müzik Encümeni'nin "Dârülelhan Talimatnâmesi" adıyla hazırladıkları yönetmelikte, Batı Mûsikîsi de yer alırken Türk Mûsikîsi'ne ağırlığın daha çok verildiği görülmektedir (Kolukırık, 2015, 27). Dârülelhan Tâlimatnâmesi Sultan Reşâd'ın emri ile 1 Ocak 1917 tarihli Takvim-i Vekayi gazetesinde yayımlanmıştır (Özden, 2015, 121)

Dârülelhan'ın ilk yıllarında eğitimci kadrosunda Muallim İsmail Hakkı Bey, Leon Hancıyan, Refik Bey, Ziyâ Bey, Dürrü Bey, Zekâizâde Ahmet Efendi gibi mûsikî sanatkârları bulunmaktaydı. (Özcan, 1993, 519).

Dârülelhan'ın kurulmasında büyük katkısı olan kişilerden birisi Abdülkâdir Bey'dir. Türk Mûsikîsi'nin çağın gerektirdiği yeniliklere göre öğretilecek bir okula ihtiyaç olduğunu savunan Abdülkâdir Bey, bu sebepleri içeren bir lâyihâyı Maârif Nezâretine sunmuştur. Bu süreçte yaşanan bir durum Abdülkâdir Bey'in sunduğu lâyihanın işlenmesi sürecini hızlandırmıştır. Türk Mûsikîsi icrâcılarının Almanya'da verdiği bir konser sırasında, yeteri kadar Türk Mûsikîsi örnekleri sergileyemediklerinden dolayı bu durum bir hayli gündemi meşgul etmiş ve Dârülelhan'ın açılması sürecini hızlandırmış ve vesile olmuştur (Ayangil, 2018, 20-21).

Açılmış olan bu kurumun I. Dünya Savaşı dönemine denk gelmesi, Osmanlı Devleti'nin bu savaşta mağlup olması gibi birçok sonuçtan dolayı, kurumun erkek bölümü çok geçmeden kapatılmıştır. Türk Müziği çalgı eğitimi bölümünün kadınlar bölümü, sekiz kişilik öğretim elemanları ile hayatına devam etmeye çalışmıştır (Kolukırık, 2015, 45).

Dârülelhan kurumu, 14 Eylül 1924 tarihinde İstanbul Valisi Haydar Bey'in çabalarıyla tekrardan eğitim çalışmalarına başlamış ve kurumun müdürlüğüne Almanya'da müzik eğitimi almış ve bestekâr olan Musa Süreyya Bey getirilmiştir. Kurumun tekrardan açılışı sırasında konuşma yapan Musa Bey'in şu sözleri: "Dârülelhan'ın yurdun musiki hayatını makul ve esaslı gelişme kabiliyeti olan akımlara götürecek bir merkez" şeklinde tanımlaması dikkat çekicidir (Ayangil, 2018, 21).

Cumhuriyet'in de ilanından sonra yukarıda da görüldüğü gibi Musa Süreyya Bey'in sarfettiği bu sözler, zor şartlar altında bulunan devletin Türk Mûsikîsi'ni sonraki kuşaklara aktarabilmek, yenilenmiş, günün şartlarına ayak uydurabilecek şekilde bir Türk Mûsikîsi oluşturabilmek için gerekli çalışmaların yapılacağı konusu anlaşılmaktadır.

Dârülelhan yeniden açıldıktan sonra, kuruma eğitim için başvuracak öğrencilerde altı senelik temel eğitimlerini tamamlamış olanlar veya o duruma yakın bilgilere sahip olmak zarureti aranmaktaydı. Bu kurumda öğrenci olmak isteyen kişiler sadece bir sınıfa kayıt olabilirlerdi. Kurumda Ses eğitimi, keman, viyolonsel, kompozisyon, ahşap ve madeni sazlar vb. dersler programa dahil edilmişdi. Batı Mûsikîsi bölümünde okuyanlar, Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Tarihi derslerinden de faydalanabilirlerdi. Kurumda hazırlık sınıfı da bulunmaktaydı. Bu sınıfta daha önce mûsikî eğitimi almamış kişiler eğitim görmekteydiler. Kurumun ders programı Avrupa'da teşkil edecek benzer kurumların programlarından alınmıştı. Kurumdan mezun olabilmek için öğrencilere bir sınav uygulanır ve o şekilde mezun edilirlerdi (Kolukırık, 2015, 46-48).

Dârülelhan'da Türk Mûsikîsi adına dönemin sanatçıları, kurumun daha ileriye taşınması adına emek harcamışlardır. Dârülelhan, ilk defa nota yayımcılığı yapmıştır. Türk Mûsikîsi klasik eserlerinin geleceğe aktarılabilmesi için tespit, muhafaza hizmetlerinde bulunmuştur. Çok sesli müziğin tanınıp yaygınlaştırılabilmesi için hizmetlerde bulunmuştur (Paçacı, 1994, 48).

Dârülelhan yukarıda sayılan hizmetlerine devam ederken çeşitli sebeplerle Dârülelhan'ın Türk Mûsikîsi bölümünün kapatılması ve İstanbul Belediyesi'ne bağlanması hususu gündeme gelmiştir. Bu konudaki düşüncelerin sahibi Zeki Üngör ve Musa Süreyya Bey, 1926 tarihinde hazırladıkları raporu Milli Eğitim Bakanlığı'na sunmuştur. Sunulan rapor sonucu o dönem içerisinde müzikle ilgilenen kişilerin olmasına rağmen Dârülelhan'ın yönetmelik ve öğretim programı değiştirilmiştir. Ardından da Türk Mûsikîsi Bölümü Dârülelhan'dan çıkarılarak "İstanbul Belediye Konservatuvarı" ismi ile açılmıştır (Paçacı, 1994, 54).

"İstanbul Belediye Konservatuvarı" ismiyle açılan bu yeni kurumda Türk Mûsikîsi eğitimine yer verilmemiştir. Sadece başkanlığını Rauf Yektâ Bey'in yürüttüğü "Alaturka Mûsikî Tasnif ve Tespit Heyeti" Türk Mûsikîsi çalışmalarına devam etmiştir. 1930 yılında hazırlanan yeni yönetmelikte Türk Mûsikîsi'ne yer verilmemesinden ötürü sahne sanatları ve halk müziği ile ilgili çalışmalar ön planda tutulmuştur. İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda Batı Müziği eğitimini ön planda tutulduğundan dolayı sert tepkilerle alıp, Türk Mûsikîsi bölümünün açılması bu şekilde sağlanmıştır. Yeni açılan Türk Mûsikîsi Bölümü'nün başına Hüseyin Sadeddin Arel getirilmiş ve Dr. Suphi Ezgi gibi önemli müzik adamlarıyla değerli çalışmalar yapmışlardır (Özalp, 2000, 72-74).

1.2. Nota Yayımcılığı

Dârülelhan, eğitim öğretim faaliyetlerinin yanında Klasik Türk Mûsikîsi ve Türk Halk Mûsikîsi alanlarında da çalışmalar yapmış, mûsikî alanındaki eserleri gelecek kuşaklara aktarma hususunda önemli görevler üstlenmiştir. Meşk yolu ile öğrenilen Türk Mûsikîsi eserlerinin notaya alınıp kayıt altına alınmamasından dolayı zengin Türk Mûsikîsi geçmişine ait eserlerden bir çoğu yok olup kaybolmuş, günümüze ulaşamamıştır.

Dârülelhan'dan İstanbul Belediye Konservatuvarı olmasına kadar ve devamındaki süreçte Tasnif ve Tespit Heyeti'nin yaptığı çalışmalarla birçok mûsikî eseri kayıt altına alınarak günümüze ulaştırılma hususunda büyük emekler harcanmıştır.

1923'ten sonra Cumhuriyet'in ilan edildiği dönemlerde Dârülelhan tarafından iki bine yakın anket fişi hazırlanmış, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Anadolu illerine gönderilmiştir. Yaklaşık üç yıllık bir süreç sonucunda 85 adet nota, iki defter şeklinde hazırlanarak 1926 yılında yayımlanmıştır. Ancak anket fişi ile derleme çalışmalarının yeterli olmadığı düşüncesiyle bu çalışmadan vazgeçilmiş ve belirlenen yörelere derleme gezileri düzenlenerek, dinleyip kaydetme yolu ile çalışmalara devam edilmiştir (Paçacı, 1994, 21).

1925 yılında anket fişi ile yapılan çalışmalar devam ederken, ilk defa derleme gezilerine de başlanılmıştı. Yapılan bu ilk derleme gezisinde Seyfettin Âsâf ile Mehmet Sezâî Âsâf emek harcamaktaydı. Bu iki kardeş herhangi bir cihaz kullanmadan, eserleri icra eden kişileri dinleyerek notaya almışlar ve Avrupa'da aldıkları eğitimden ötürü, dinlediklerini Batı Müziği kuralları ile yazmışlardır. Bu hususdan ötürü ilk derleme gezileri büyük eleştiri almıştır. Seyfettin Âsâf ve Mehmet Sezâî Âsâf'ın derlediği bu eserler *Yurdumuzun Nağmeleri* isimli kitapta, 1926 yılından yayımlanmıştır (Kolukırık-Çelik, 2012, 795).

Başarısız olduğu düşünülen ilk derleme çalışmalarından sonra Avrupa'da bulunan Cemal Reşit Rey vasıtasıyla fonograf cihazı getirilmiştir. Getirilen bu fonograf sayesinde Yusuf Ziyâ Bey, Dürrü Bey, Rauf Yektâ Bey ve Ekrem Besim derleme gezilerinde 250 eser derlemişlerdir (Balkılıç, 2009, 158).

Derlenmiş olan bu türküler yayımına başlanan *Anadolu Halk Şarkıları* defterlerinin ilk basımlarında yayımlanmıştır. Gezilerde Ereğli, Konya, Manisa, Aydın, Karaman

yörelerinden 250 eser derlenmiştir. İstanbul Belediye Konservatuvarı ismini aldığı dönemlerden sonra da derleme çalışmaları devam etmiş, Kastamonu, Ankara, İnebolu, Çankırı, Eskişehir, Bursa, Kütahya yörelerinden 200'e yakın eser derlenmiştir. Karadeniz ve Doğu Anadolu yörelerini kapsayan illerde de yapılan derleme çalışmalarında, Rize, Trabzon, Giresun, Sinop, Gümüşhane, Bayburt, Erzincan, Erzurum illerinden 300 tane eser derlenmiştir. Bu gezilerden derlenmiş olan 670 adet eser, 12 ayrı defter şeklinde yayımlanmıştır (Balkılıç, 2009, 158-159).

Dârülelhan tarafından yapılan Halk Türkülerini derleme çalışmalarının yanı sıra Klasik Türk Mûsikîsi eserlerini de gelecek kuşaklara aktarabilmek için notaya alarak yayım faaliyetleri olmuştur.

"Dârülelhan Külliyâtı" isimli bu yayım çalışmasıyla Klasik Türk Mûsikîsi eserlerinin notaları 1924 yılı itibariyle yayımlanmıştır. 180 fasikülden oluşan külliyatta 120'si Dârülelhan tarafından Osmanlı Türkçesi, 60'ı da günümüz harfleri ile İstanbul Konservatuvarı neşriyatı ismi ile yayımlanmıştır. Yayımlanan bu fasiküllerin içeriklerinde 199'u sözlü, 60'ı ise saz eseri olmak üzere nota sayısı 259'dur (Kaçar, 2018, 45-46).

Türk Halk Mûsikîsi ve Klasik Türk Mûsikîsi nota yayımlarından başka, dinî eserlerin de yayımlandığı bir neşriyat olup, *İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı* adı ile yayımlanan bu neşriyat beş ciltten oluşmaktaydı. 1931-1933 yıllarında devam eden bu çalışmalar Ali Rıfat Çağatay, Zekâizâde Ahmet Irsoy, Rauf Yektâ Bey ve Suphi Ezgi tarafından notaya alınıp yayımlanmıştır. Birinci ciltte 27 adet Mevlid Tevşihi, ikinci ciltte 45 adet ilâhi, üçüncü ciltte yine 45 adet ilâhi, dördüncü ve beşinci ciltlerde ise *Bektâşi Nefesleri I* ve *Bektâşi Nefesleri II* olmak üzere 85 eser bulunmaktaydı (Kaçar, 2018, 47-49).

Bilgileri verilen neşriyatların haricinde 7 sayısı bulunan ve makalelerden oluşan *Dârülelhan Mecmûası*, üç ciltten oluşan *Zekâî Dede Külliyâtı, Bûselikli Fasıllar, Tanbûri Mustafa Çavuş'un 36 Şarkısı, Mevlevî Âyinleri, Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi* (Kaçar, 2018, 49-52) gibi nota ve dergi yayımları Dârülelhan ve daha sonra İstanbul Belediye Konservatuvarı ismini almış olan kurumda devam etmiş, geçmişe, o döneme ait birçok eser ve bilginin günümüze ulaşmasına vesile olmuşlardır.

BÖLÜM 2: DÂRÜLELHAN KÜLLİYÂTI ANADOLU HALK ŞARKILARI 5 NO'LU DEFTERİN İNCELENMESİ

"Dârülelhan Külliyatı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 No'lu Defterin İncelenmesi" isimli bu bölümde, 5 no'lu defterde bulunan Osmanlı Türkçesi ile yazılmış notalar günümüz Türkçe harflerine aktarıldıktan sonra TRT repertuvarından, Nota Arşivleri isimli siteden ve Aytaç Ergen Türk Müziği Nota Arşiv programından, başlık kısımları ve güfteleri ile birlikte taramalar yapılmıştır. Ulaşılan aynı isimli eserler veya güfteleriyle ulaşılan eserler, 5 no'lu defterde bulunan türkülerle güfte, melodik, yöre ve usûl benzerlikleri bakımından karşılaştırmalar yapılmıştır. Öncelikle Dârülelhan Külliyatı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defterde bulunan türkülerin nüshalarında bulunan güfteleri ve notaları ardından da aynı başlık veya benzer güftelerle ulaşılan nüshalar arka arkaya eklenmiştir. 5 no'lu defterde bulunan türküleri başlıkları, yöreleri ve usûlleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

Tablo 1.

Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 No'lu Defterde Bulunan Türküler

	Türkülerin Başlıkları	**Türkülerin Yöreleri**	**Türkülerin usûlleri**
1.	Derebeyi Türkülerinden	Konya	7/8
2.	Şâkir Efendi	Konya	4/4
3.	Zümrüdüankâ	Konya	4/4
4.	Yaylı Geldi Kapılara	Karaman	2/4
5.	Şu Dere Aşmak İster	Karaman	4/4
6.	Derebeyi Türkülerinden	Konya	4/4
7.	Şerif Hanım Türküsü	Konya	4/4
8.	Aşamadım Bergama'nın Elinden	Karaman	2/4
9.	Bülbül Türküsü	Konya	4/4
10.	Derebeylerinden Bozbeyoğlu'nun Türküsü	Konya	5/8
11.	Çay Kenarı	Konya	4/4
12.	Âşıkın Yaylası	Konya	2/4
13.	Hapishaneler Türküsü	Karaman	4/4
14.	Yavaş Bağla Potinimin Bağını	Karaman	9/8
15.	Fırın Üstünde Fırın	Konya	4/4
16.	Yine Cûş Eyledi	Urfa	9/8(evfer)
17.	Ağlama Yâr Ağlama	Urfa	8/8 (katıkofti)
18.	Ufacık Taşlardan	Urfa	2/4
19.	Bu Derede Bastı Bizi	Urfa	6/8
20.	Harman Yeri Sürseler	Urfa	9/8 (evfer)
21.	Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa	Urfa	2/4 (düyek)
22.	Aha da Gel	Urfa	9/8 (evfer)
23.	Kal'anın Altında	Urfa	5/8 (Türk Aksağı)
24.	Gidin Bulutlar	Urfa	2/4 (düyek sofyan)
25.	Çaya İndim Ağladım	Urfa	2/4 (düyek sofyan)
26.	Karanfil Ekilende	Urfa	4/4
27.	Ben Sıkmamı Türküsü	Urfa	4/4
28.	Elinde Altın Terazi	Urfa	2/4
29.	Arabası Mavi Boya	Urfa	9/8
30.	Petekte Üzüm	Urfa	2/4
31.	Oyun Havası	Urfa	2/4
32.	Giderim Ben de Ben de	Urfa	4/4
33.	Sandığımı Açamadım	Urfa	2/4
34.	Pınar Başında Türküsü	Urfa	2/4 (düyek sofyan)

2.1. Derebeyi Türkülerinden

Türkünün başlık kısmında bulunan "Derebeyi Türkülerinden" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamamaktadır. Türkünün ilk kıtası olan "Davran Kır At Davran" araması ile "Davran Kır At Davran Sivri'ye Davran" isimli haliyle TRT repertuvarında kayıtlı olduğu görülüp, notasına ulaşılamamaktadır. Köroğlu'na ait bir şiirde de "Davran Kırat Davran" sözleri kullanılmıştır. Köroğlu'na ait bu şiirin sözleri de aşağıdadır;

Davran Kırat davran, yokuşa davran
Yokuşun başında soyuldu kervan
Düşman karşısında ne yapsın savran

Estir Kıratım es, yâre gidelim
Dost, düşman içinde sıla edelim

Kıratı sorarsan yedidir yaşı
İridir gövdesi, ufaktır başı
Dizgini çekende un eder taşı

Estir Kıratım es, yâre gidelim
Dost, düşman içinde sıla edelim

Yokuşa yukarı tavşan sekişlim
Bayıra aşağı ceylan büküşlüm
Alnı akıtmalı, göğsü nakışlım

Estir Kıratım es, yâre gidelim
Dost, düşman içinde sıla edelim
(https://edebiyatvesanatakademisi.com/siirler/detay/davran-kirat-davran/13789.)

2.2. Şâkir Efendi

Türkünün başlık kısmında bulunan "Şâkir Efendi" araması ile TRT repertuvarında kayıtlı iki adet esere ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu eserler;

a. Şâkir Efendi De Dediğin(Uzun Hava)

b. Şâkir Efendi Derler Geldim Yanına [notaya ulaşılamamaktadır]

Ulaşılan "Şâkir Efendi De Dediğin(Uzun Hava)" türküsü incelendiğinde 5 no'lu defterde bulunan notanın usûlü 4/4'lük iken, "Şâkir Efendi De Dediğin(Uzun Hava)" isimli türkünün serbest(usûlsüz) bir şekilde notaya alındığı ve melodik yapı olarak da farklı olduğu görülmektedir. Güfte bakımından incelendiğinde ise, 5 no'lu defterde bulunan notanın ilk kıtasındaki güftelerle, Resim 2'de bulunan notanın üçüncü kıtasındaki güftelerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdır;

Şâkir Efendi

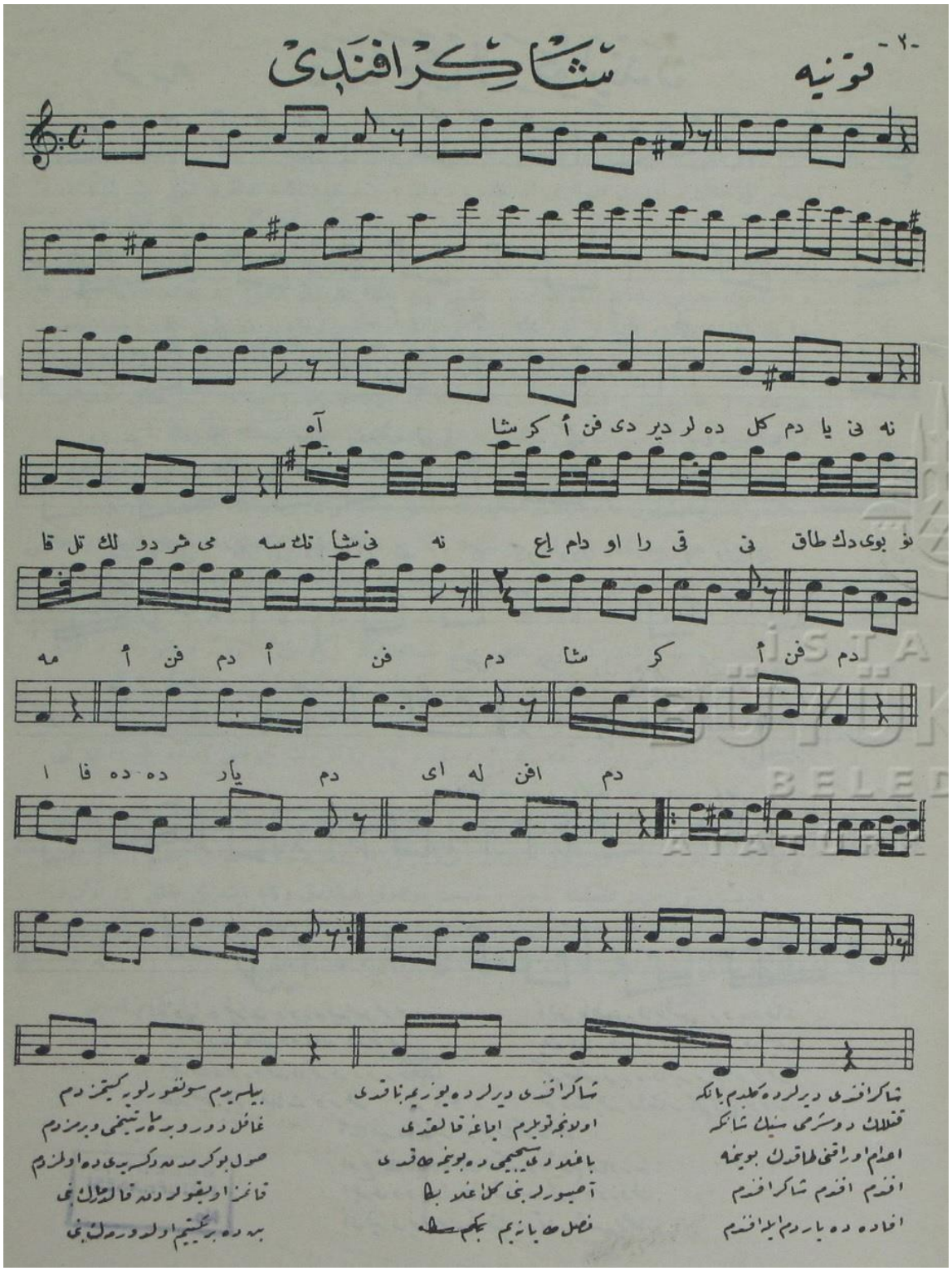
Şâkir Efendi derler de geldim yanına
Katillik düşer mi senin şânına
İ'dam evrâkını takdın boynuma
Efendim efendim Şâkir Efendim
İfadede yardım eyle efendim

Şâkir Efendi derler de yüzüme baktı
Olanca tüylerim ayağa kalktı
Bağladı sicimi de boynuma taktı
Asıyorlar beni gel ağla bana
Nasıl dayanayım beyim sana

Bilseydim Sungurlu'ya gitmezdim
Gâfil durup ta martinimi vermezdim
Sol böğrümden döğseydi de ölmezdim
Kanmaz uykulardan kaldırman beni
Ben de bir yiğidim öldürmen beni (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 2)

Resim 1:

Şâkir Efendi (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 2.

Resim 2:

Şâkir Efendi Dediğin(Uzun Hava)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=7455&mode=1&sessionid=1006239483.

2.3. Zümrüdüankâ

Türkünün başlık kısmında bulunan "Zümrüdüankâ" ve ilk güftesi olan "Gökten De İner Mi Zümrüdüankâ" araması ile elimizdeki Dârülelhan nüshasından başka bir notaya ulaşılamamıştır.

2.4. Yaylı Geldi Kapılara

"Yaylı Geldi Kapılara" araması ile ulaşılan nota incelendiğinde; yöre, usûl ve melodik yapısı bakımından farklı olduğu görülmektedir. Türkünün usûlü 5 no'lu defterde 2/4'lük iken bulunan notada 4/4'lük olarak, yöresi ise 5 no'lu defterde Karaman iken, TRT repertuarında bulunan notada Konya-Bozkır olarak yazılmıştır. Güfteleri incelendiğinde ise Resim 4 ve Resim 5'te bulunan notada üç kıta ve bağlantı kısmı olduğu görülüp, birinci kıtasındaki güftelerin, 5 no'lu defterdeki notanın ilk kıtasındaki güftelerle, ikinci kıtasındaki güftelerin, 5 no'lu defterdeki üçüncü kıtadaki güftelerle benzerlik gösterdiği, bağlantı kısımlarının farklı olduğu görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Yaylı Geldi Kapılara

Yaylı geldi kapılara dayandı
Allı gelin karyoladan uyandı
Âh seni vuran zâlim nasıl dayandı
Âman nalbant kıyma da benim cânıma
Bu mesullük kalmaz senin yanına

Pazar yeri eğil eğil eğiler
Kavakta kuşlar çiğil çiğil çağılar
Bu dert beni iflah etmez yeğiler
Kıyma da nalbant kıyma da benim cânıma
Bu mesullük kalmaz senin yanına

Âh vara vara iki sokak arası
Yaktı beni kaşlarının karası
Sende kurşun bende kama yarası
Kıyma da nalbant kıyma benim cânıma
Bu mesullük kalmaz senin yanına (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 3)

Resim 3:

Yaylı Geldi Kapılara (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 3

Resim 4:

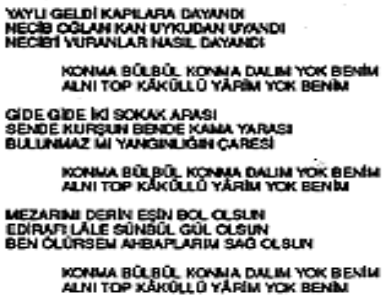
Yaylı Geldi Kapılara Dayandı (1. Sayfa)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=8287&mode=1&sessionid=1006239483.

Resim 5:

Yaylı Geldi Kapılara Dayandı (2. Sayfa)

YAYLI GELDİ KAPILARA DAYANDI
NECİB OĞLANI KAN UYKUDAN UYANDI
NECİBİ YURANLAR NASIL DAYANDI

KONMA BÜLBÜL KONMA DALIM YOK BENİM
ALNI TOP KÂKÜLLÜ YÂRİM YOK BENİM

GİDE GİDE İKİ SOKAK ARASI
SENDE KURŞUN BENDE KAMA YARASI
BULUNMAZ MI YANGINLIĞIN ÇARESİ

KONMA BÜLBÜL KONMA DALIM YOK BENİM
ALNI TOP KÂKÜLLÜ YÂRİM YOK BENİM

MEZARIMI DERİN EŞİN BOL OLSUN
EDİRAFI LÂLE SÜNBÜL GÜL OLSUN
BEN ÖLÜRSEM AHBAPLARIM SAĞ OLSUN

KONMA BÜLBÜL KONMA DALIM YOK BENİM
ALNI TOP KÂKÜLLÜ YÂRİM YOK BENİM

2.5. Şu Dere Aşmak İster

"Şu Dere Aşmak İster" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamamaktadır ancak "Aşmak İster" güfteleriyle repertuvar araması yapıldığında üç adet "Ay Doğar Aşmak İster" isimli notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu notalar incelendiğinde, yörelerinin, melodik yapılarının farklı olduğu ve usûllerinin birisi benzer iken diğerlerinin farklı olduğu görülmektedir. 5 no'lu defterde bulunan notada usûlünün 4/4'lük yöre olarak Karaman yazılmış olduğu görülmektedir. Ulaşılan notaların güfteleri incelendiğinde; Resim 7'de bulunan notada iki kıtası ve bağlantı kısmı olduğu görülüp, birinci kıtasındaki güftelerin, 5 no'lu defterdeki notanın birinci kıtasında bulunan güftelerle benzerlik gösterdiği, Resim 8'de bulunan notanın güfteleri incelendiğinde üç kıtası ve bağlantı kısmı olduğu görülüp, birinci kıtasındaki güftelerin, 5 no'lu defterdeki notanın birinci kıtasındaki güftelerle benzerlik gösterdiği, Resim 9 ve Resim 10'da bulunan notanın güfteleri incelendiğinde ise birinci ve ikinci kıtasındaki güftelerin, 5 no'lu defterdeki notanın birinci kıtasındaki güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Şu Dere Aşmak İster

Şu dere aşmak ister
Bal dudak yaşmak ister
Benim de câhil gönlüm
Yâre kavuşmak ister
Bir taş attım alaca

Bir kuş vurdum delice

Yenile bir yâr sevdim

Gözleri sürmelice (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 4)

Resim 6:

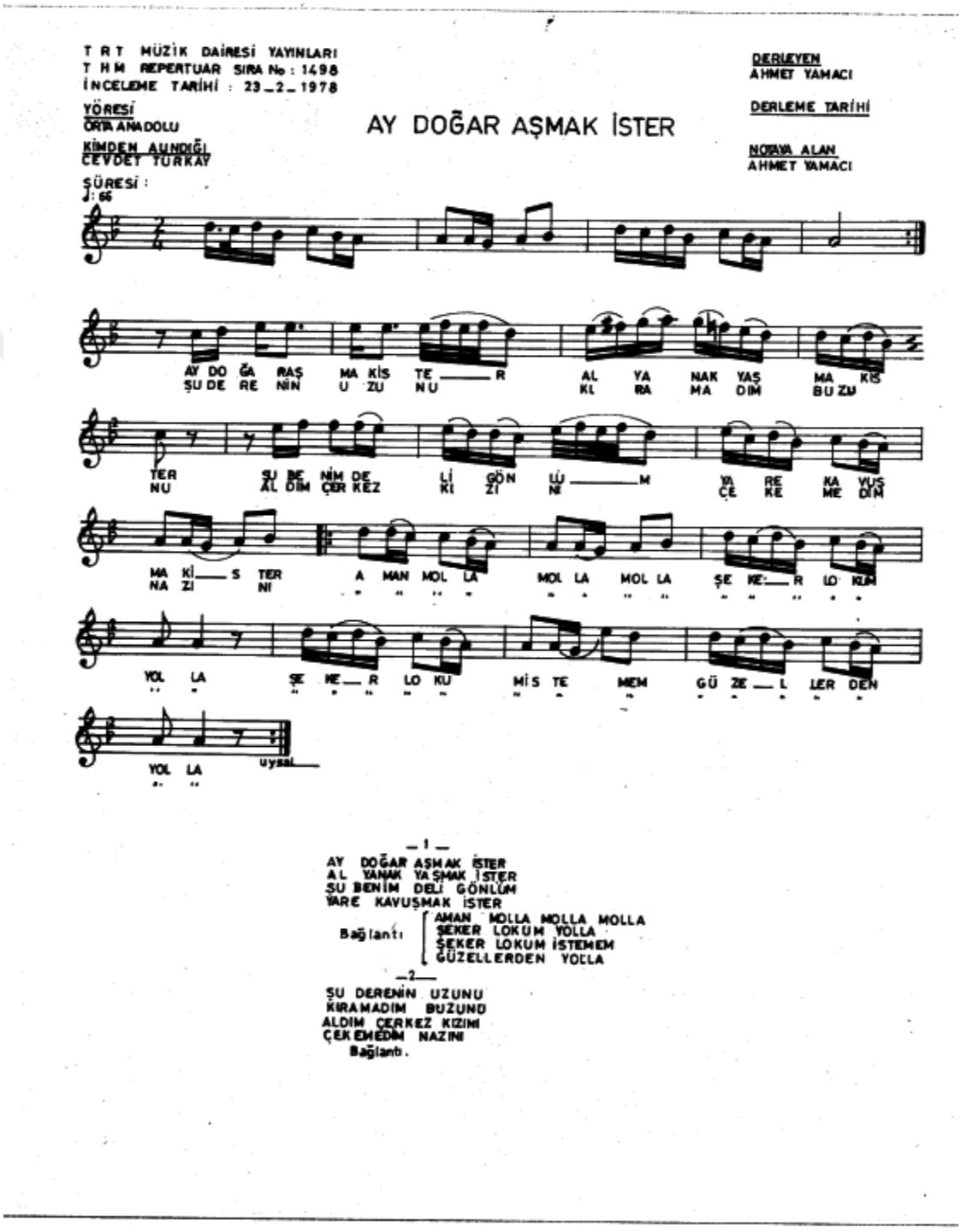
Şu Dere Aşmak İster (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 4.

Resim 7:

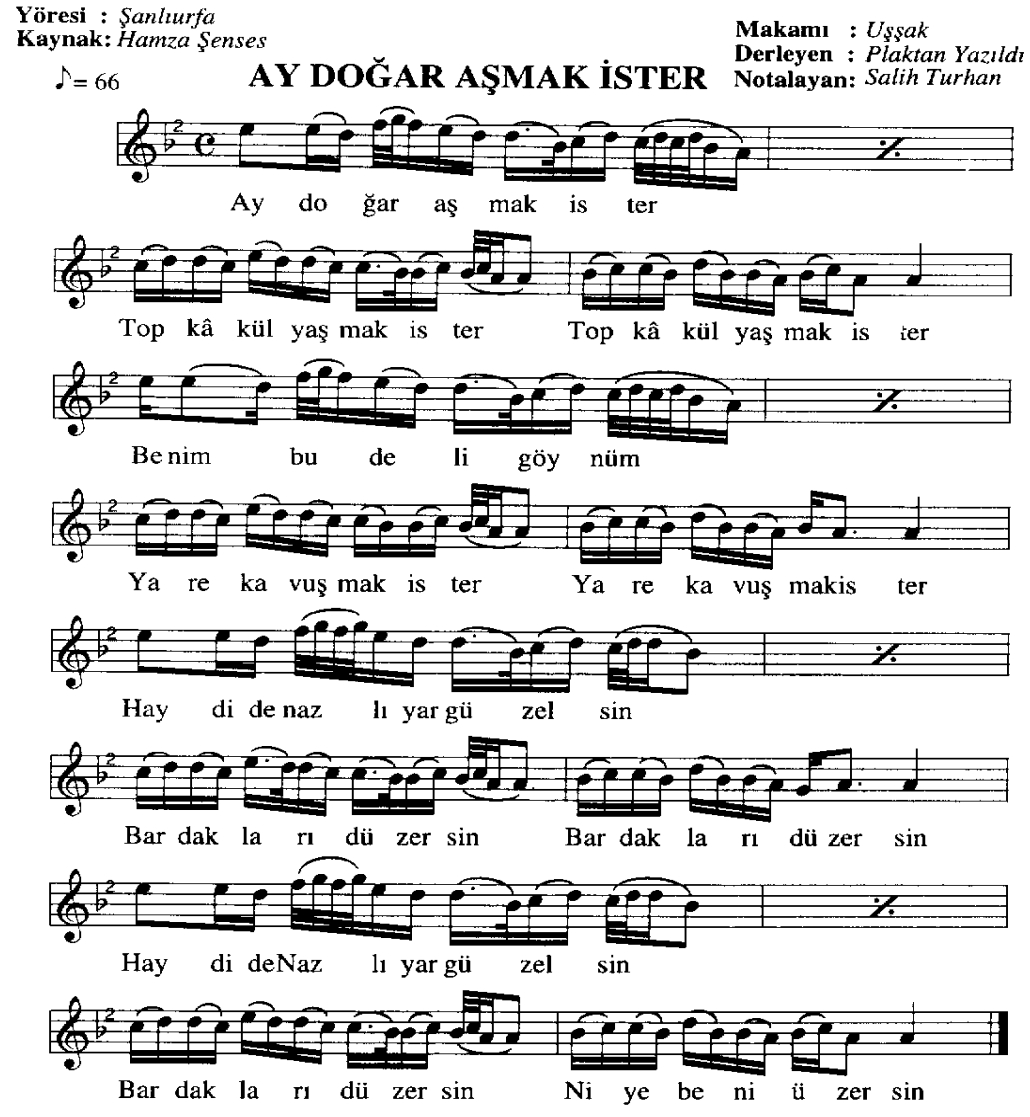
Ay Doğar Aşmak İster

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=830&mode=1&sessionid=1006604713.

Resim 8:

Ay Doğar Aşmak İster

-1-

Ay doğar aşmak ister
Top kâkül yaşmak ister
Benim bu deli göynüm
Yare kavuşmak ister

-2-

Ay doğar meşesinden
Urfa'nın köşesinden
Dilimle kan alayım
Gerdanın şişesinden

-3-

Nazmiye'm gel beni yakma
Göksüne gülleri takma
Eğer beni seversen
Düşman sözüne bakma

Haydı de nazlı yar güzelsin
Bardakları düzersin
Niye beni üzersin

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=832&mode=1&sessionid=1006604713.

Resim 9:

Ay Doğar Aşmak İster (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/459.html

Resim 10:

Ay Doğar Aşmak İster (2. Sayfa)

AY DOĞAR AŞMAK İSTER
AMAN AL YANAK YAŞMAK İSTER OY
HAYDİ DE .. ..
ŞU BENİM DELİ GÖNLÜM AMAN
AMAN YARE KAVUŞMAK İSTER OY
HAYDİ DE .. ..
AY DOĞAR AYAN BEYAN
AMAN YOLLARA DÜŞTÜM YAYAN OY
HAYDİ DE .. ..
YAR KAPIDAN BAKINCA AMAN
AMAN DAYAN YÜREĞİM DAYAN OY
HAYDİ DE .. ..

2.6. Derebeyi Türkülerinden

"Derebeyi Türkülerinden" ve türkünün ilk güftesi olan "Yiğit Olan Attan Düşer Avlanır" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamamaktadır ancak içerisinde benzer güfteleri bulunan "Dinek Dağı Yeni Geldim Gurbetten" isimli haliyle TRT repertuvarında kayıtlı bir eser olup, notasına ulaşılamamaktadır. Türkünün güfteleri de aşağıdaki gibidir;

Dinek dağı yeni geldim gurbetten
Başım eksik olmaz kadadan dertten
Adama kemlik mi gelir merdoğlu mertten
Kötülerin dalı gölgesi olmaz olmaz

Yiğit olan ata biner atlanır
Yiğit olan her cefaya katlanır
Yiğit gölgesinde yiğit saklanır
Kötülerin dalı gölgesi olmaz olmaz

Meydanda deşinir yiğidin atı
Her nere gitse de söylenir methi
Altına batırsan ey'olmaz kötü (https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=3625 a)

2.7. Şerif Hanım Türküsü

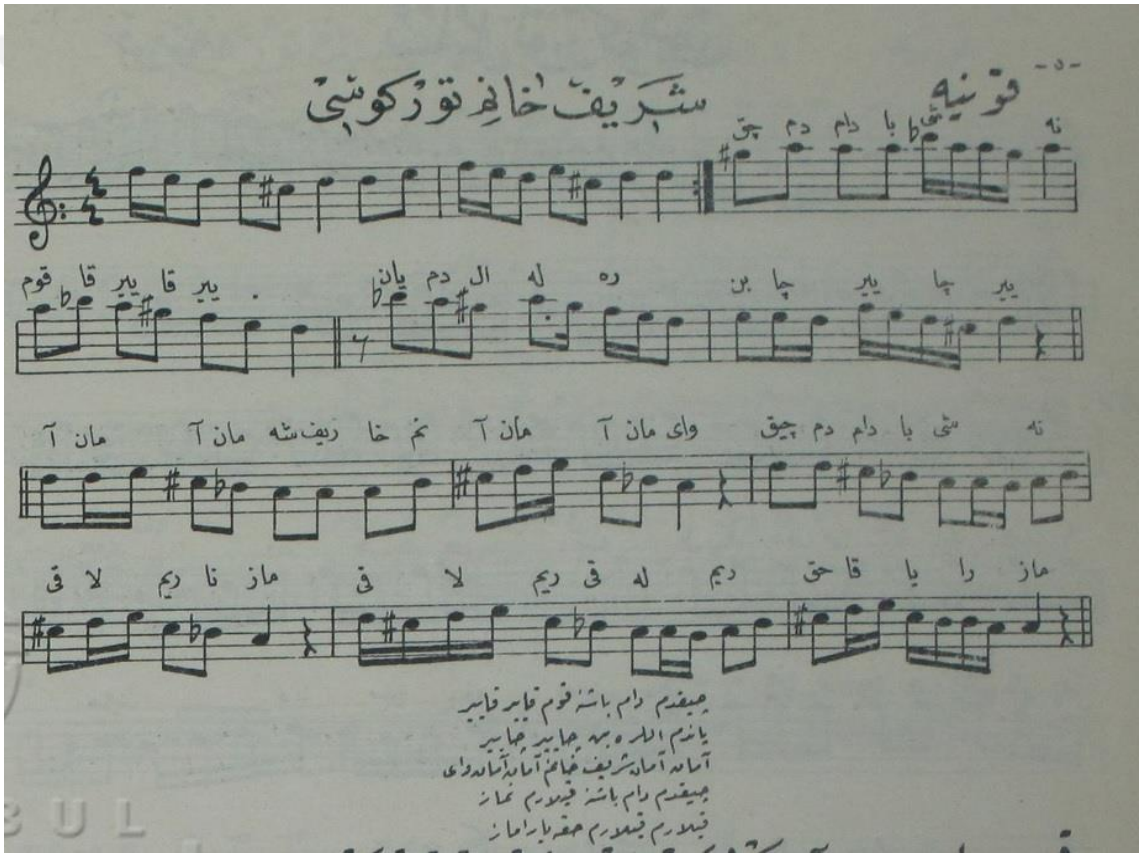
Türkünün başlık kısmında bulunan "Şerif Hanım Türküsü" aramasıyla notaya ulaşılamazken, "Çıktık Dam Başına" aramasıyla ulaşılan nota incelendiğinde Dârülelhan'daki notada bulunan bilgilerle aynı bilgiler olduğu; yöresi Konya, usûlü 4/4'lük ve melodik yapı olmak üzere aynı iken, ulaşılan notada farklı olarak üst kısmında "zirgüleli hicaz" makamı olarak belirtildiği görülmektedir. Güfteleri incelendiğinde ise, 5 no'lu defterdeki notada bulunan güftelerle aynı güfteler olduğu, farklı olarak ilk mısrada "Çıkdım" kelimesi yerine "Çıktık" kelimesi kullanıldığı görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Şerif Hanım Türküsü

Çıkdım dam başına kum kayır kayır
Yandım ellere ben çayır çayır
Aman aman Şerif Hanım Aman Aman vay
Çıktım dam başına kılarım namaz
Kılarım kılarım Hakk'a yaramaz (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 5)

Resim 11:

Şerif Hanım Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 5.

Resim 12:

Çıktım Dam Başına Kum Kayır Kayır

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-sanat-muzigi/3807.html.

2.8. Aşamadım Bergama'nın Elinden

Türkünün başlık kısmında bulunan ve ilk güftesi olan "Aşamadım Bergama'nın Elinden" araması ile repertuarda bir notaya ulaşılamamaktadır. Ancak "Aşamadım" araması yapıldığında "Aşamadım Bergama'nın Belinden" isimli TRT Repertuvarında kayıtlı bir notaya ulaşılmaktadır. Bu nota incelendiğinde yöre, usûl ve melodik yapı bakımından farklı olduğu görülmektedir. Güfteleri incelendiğinde ise iki kıtası olduğu görülüp, birinci kıtasında bulunan ilk iki mısradaki güftelerle 5 no'lu defterde bulunan birinci kıtadaki ilk iki mısradaki güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdır;

Aşamadım Bergama'nın Elinden

1

Aşamadım Bergama'nın elinden

Kahve fincan kayar oldu elimden

Korkar oldum ayrılıktan ölümden

Er gibi meydanda dönenlerdeniz

Bir ahbab yoluna ölenlerdeniz

2

Kalkar kalkar serirlere dayanır

Penbe şalvar al kanlara boyanır

Seni vuran zâlim nasıl dayanır

Er gibi meydanda dönenlerdeniz

Bir ahbab yoluna ölenlerdeniz (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 5)

Resim 13:

Aşamadım Bergama'nın Elinden (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 5.

Aşamadım Bergama'nın Belinden

Aşamadım Bergama'nın belinden (Amman)
Gonyağı çekerken fincan düştü elimden (Geline)
Şarabı içerken fincan kaydı düştü de elimden (Amman)
Alın da benim kelepçemi kolumdan (Amman)
Aman Allah al başımdan dumanı (Geline)
Şu gençlikte zindan etmen beyler (De) Dünyayı

Beyaz (da) kuşun kanadında al olur (Amman)
Bekar kızın yanağında bal olur (Amman geline)
Bekâr kızın yanağında bal olur (Amman)
Üç senemiz otuzaltı ay olur (Amman)
Aman Allah al başımdan (amman) beyler (geline)
On beşinde zindan etme felek amman dünyamı aman Allah

Resim 14:

Aşamadım Bergama'nın Belinden

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/375.html.

2.9. Bülbül Türküsü

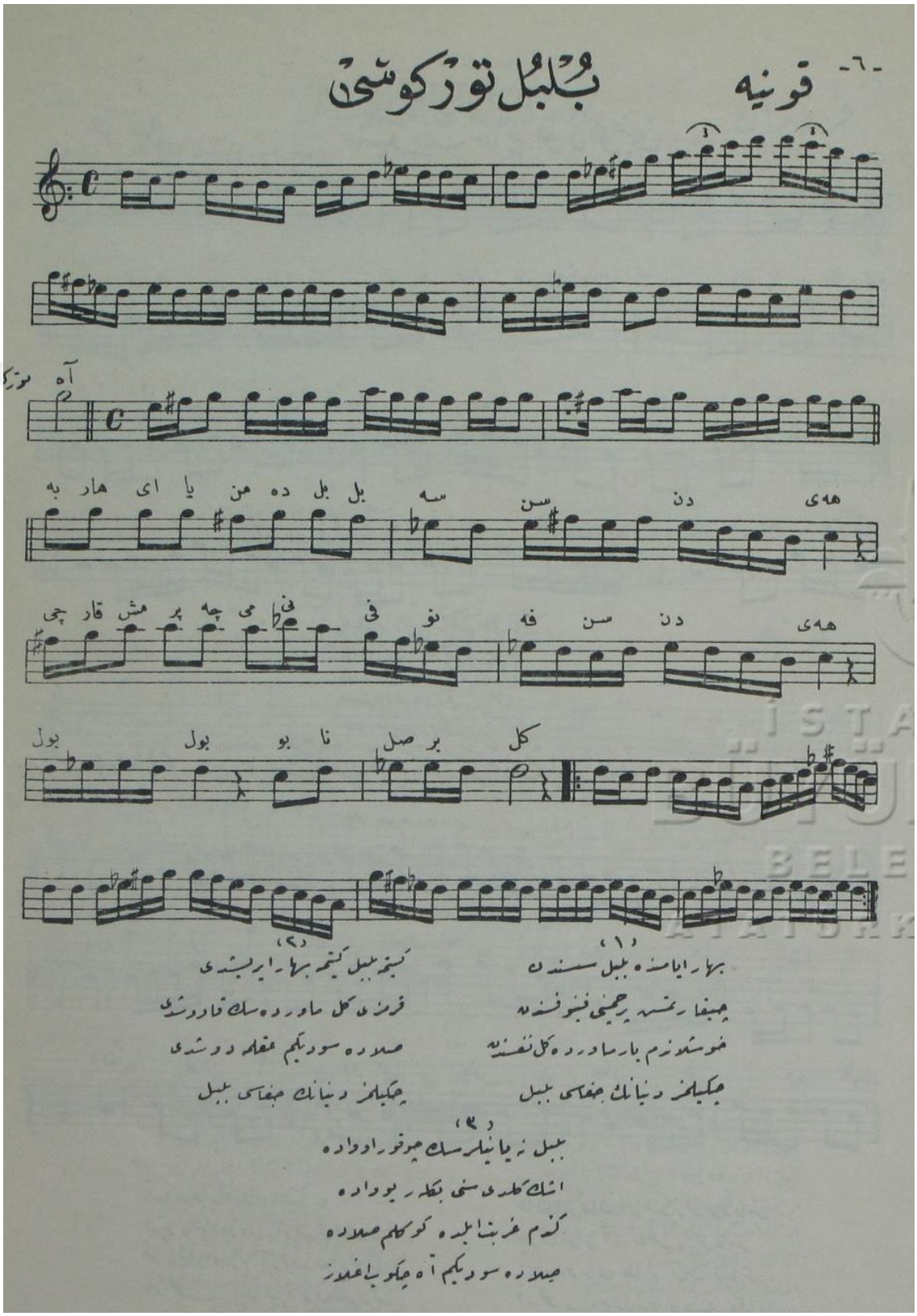
Türkünün başlık kısmında bulunan "Bülbül Türküsü" ve ilk güftesi olan "Bahar Eyyâmında Bülbül Sesinden" araması ile repertuvarda herhangi bir notaya ulaşılamamaktadır ancak eserin ikinci kıtasında bulunan "Gitme Bülbül Gitme Bahar Erişti" güftesiyle arama yapıldığında TRT Repertuvarında kayıtlı bir adet notaya ulaşılmaktadır. Bulunan nota incelendiğinde yöresi Konya olmak üzere aynı iken, 5 no'lu defterde bulunan notanın usûlü 4/4'lük bulunan notanın usûlü 2/4 ve bazı bölümlerde ise 5/4'lük değişmeli olarak yazılmış olduğu, melodik yapısının farklı olduğu, her iki notada da karar sesi olarak "nevâ" perdesinin kullanıldığı görülmektedir. Güfteleri incelendiğinde ise, birinci kıtasında bulunan güftelerin 5 no'lu defterdeki notanın birinci kıtasındaki güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfteleri ve notaları aşağıdadır;

Bülbül Türküsü

1
Bahar eyyâmında bülbül sesinden
Çıkarmış perçemini fino fesinden
Hoşlandım yar savur da gül nefesinden
Çekilmez dünyanın cefâsı bülbül
2
Gitme bülbül gitme bahar erişti
Kırmızı gül savurdasın kavuştu
Sılada sevdiğim aklıma düştü
Çekilmez dünyanın cefâsı bülbül
3
Bülbül ne yanılarsın çukur ovada
Eşk geldi seni bekler yuvada
Kendim gurbet ilde gönlüm sılada
Sılada sevdiğim âh çekip ağlar (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 6)

Resim 15:

Bülbül Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 6.

Resim 16:

Gitme Bülbül (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2291.html.

Resim 17:

Gitme Bülbül (2. Sayfa)

2.10. Derebeylerinden Bozbeyoğlu'nun Türküsü

Eserin başlık kısmında bulunan "Derebeylerinden Bozbeyoğlu'nun Türküsü" ile ve eserin güfteleriyle yapılan aramalarda herhangi bir notaya ulaşılamamıştır. 5 no'lu defterde bulunan nüshanın yöresi olan Konya ilinde destan olarak şiirinin bulunduğu, yörede "Boz Bey'in Türküsü" olarak Türkmen'ler tarafından icra edildiği bilgisi bulunmaktadır (http://www.konyayenigun.com/kultur-sanat/boz-bey-destanina-dair-uc-yazi-h118521.html).

2.11. Çay kenarı

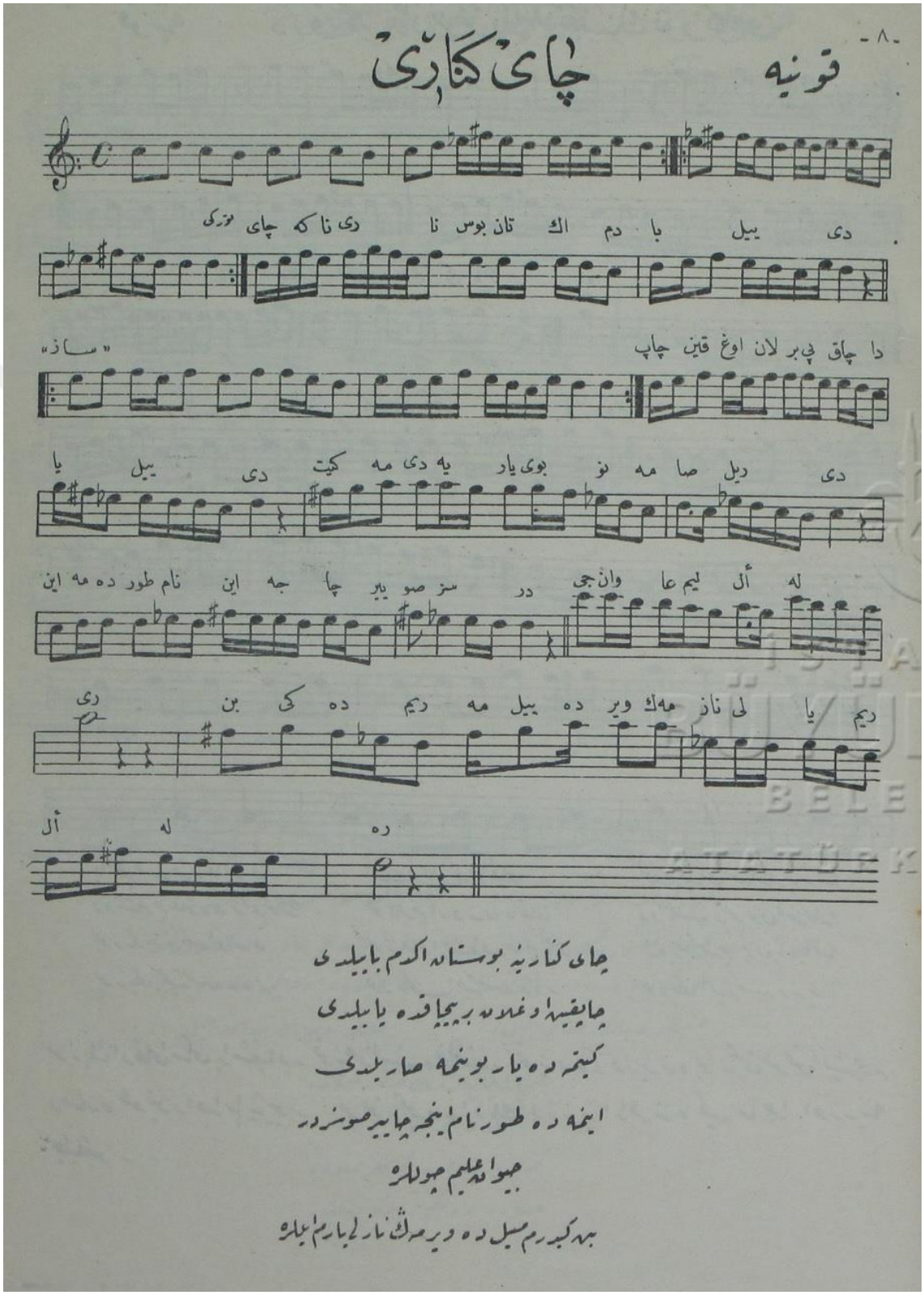
Eserin başlık kısmında bulunan "Çay Kenarı" ve ilk güftesi olan "Çay Kenarına Bostan Ektim Bayıldı" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamazken, " Çay " kelimesi ile yapılan aramada iki adet notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan notalar incelendiğinde yöre, usûl ve melodik yapı bakımından farklı oldukları görülmektedir. Eserin yöresi 5 no'lu defterde bulunan nüshada Konya, usûlü 4/4'lük iken, bulunan notalarda yöreleri Antalya ve usûlleri 9/8'lik ve 16/8'lik olarak yazılmış oldukları, Resim 19'da bulunan notanın güfteleri incelendiğinde, iki kıtası olduğu görülüp, nota üzerinde bulunan birinci güftelerin 5 no'lu defterdeki notada bulunan güftelerle benzerlik gösterdiği, Resim 20'de bulunan notanın güfteleri incelendiğinde ise, Resim 19'da bulunan güftelerle aynı güfteler olduğu görülmektedir. Eserlerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Çay Kenarı

Çay kenarına bostan ektim bayıldı
Çapkın oğlan bir bıçakta yayıldı
Gitme diye yar boynuma sarıldı
İnme de turnam ince çayır susuzdur
Civan Alim çöllere
Ben giderim meyl de vermen nazlı yârim ağyare (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 8)

Resim 18:

Çay Kenarı (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 8.

Resim 19:

Çay Başına Bostan Ektim

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=2182&esera=%C7AY%20BA%DEINA%20BOSTAN%20EKT%DDM%20YAYILDI.

Resim 20:

Çay Başına Bostan Ektim

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=2182&esera=%C7AY%20BA%DEINA%20BOSTAN%20EKT%DDM%20YAYILDI.

2.12. Âşıkın Yaylası

Eserin başlık kısmında bulunan "Âşık Yaylası" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamazken, ilk güftesi olan "Âşığın Yaylası Derler" araması ile iki adet notaya ulaşılmaktadır. Bunlar;

a. Âşığın Yaylası
b. Âşığın Yaylası Derler O Dağlar

"Âsığın Yaylası" başlıklı türkünün notası incelendiğinde Dârülelhan'daki türkünün yöresi olan Konya yöresi ile aynı olduğu, usûl bakımından 5 no'lu defterde bulunan nüshada 2/4'lük iken, bulunan notada 4/4'lük olarak yazıldığı, melodik yapısı bakımından birbirine çok yakın olduğu, güfteleri incelendiğinde ise, 5 no'lu defterde nota üstünde bulunan güftelerle, Resim 22'de bulunan notanın ilk iki mısrası, 5 no'lu defterde nota altında bulunan güftelerin ilk iki mısrası ile, Resim 22'de ikinci kıtada bulunan güftelerin benzerlik gösterdiği görülmektedir.

"Âşığın Yaylası Derler O Dağlar" notası incelendiğinde yöre olarak bulunan notada Konya/Silifke, usûl olarak 2/4'lük, melodik yapısı bakımından saz kısımlarında bulunan melodi kalıplarının benzerlik gösterdiği, güfteleri incelendiğinde ise Resim 23 ve Resim 24'te nota üstünde bulunan güftelerle 5 no'lu defterde nota üstünde bulunan güftelerin benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Türkülerin güfteleri ve notaları aşağıdadır;

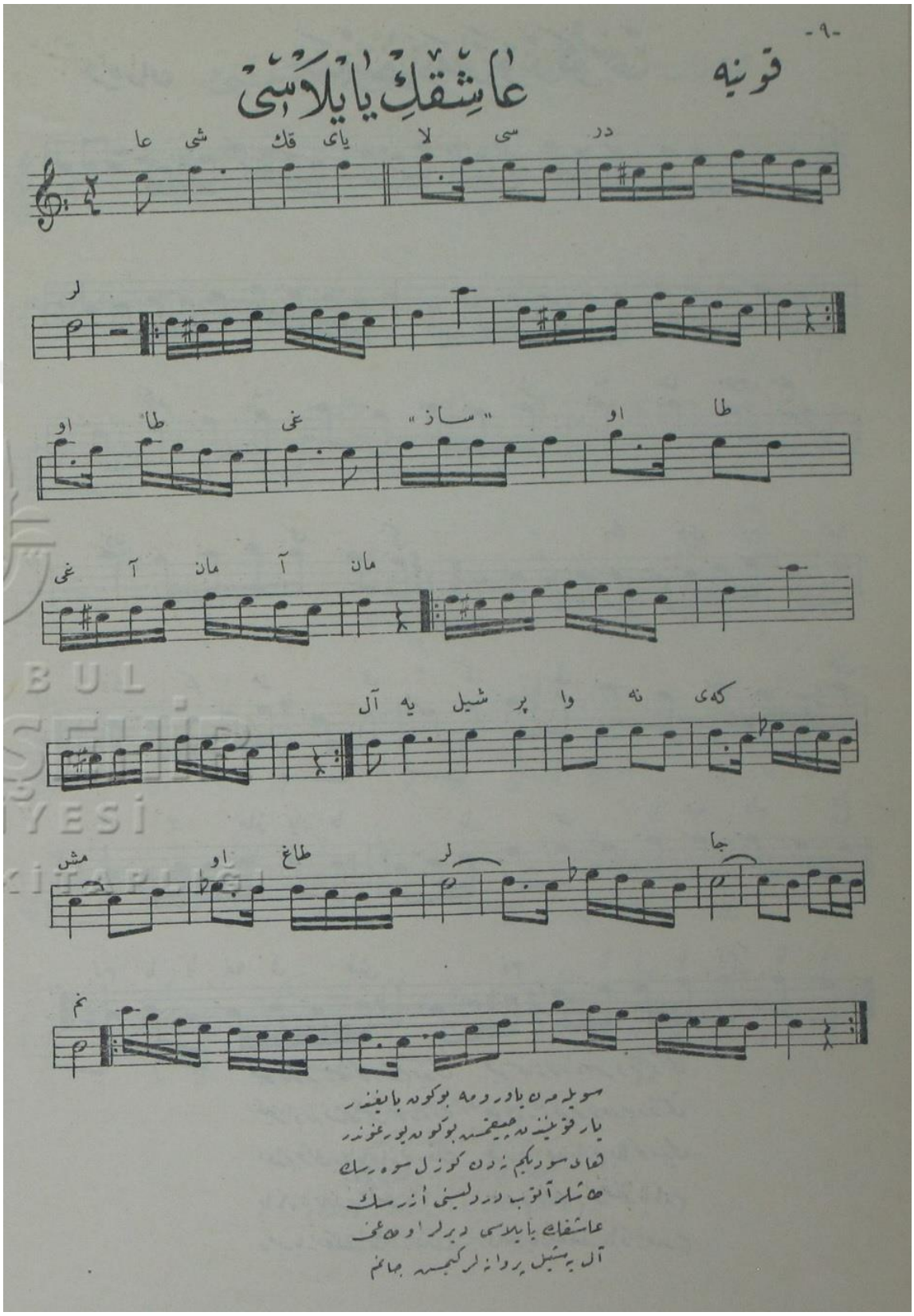
Âşık Yaylası

Aşığın yaylası derler o dağı aman aman o dağı
Al yeşil pervaneler geymiş o dağlar canım

Söylemen yavruma bugün baygındır
Yâr koynundan çıkmış bu gün yorgundur
Hay sevdiğim neden güzel seversin
Taşlar atıp dertlisini üzersin
Âşıkın yaylası derler otağı
Al yeşil pervaneler giymiş canım (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 9)

Resim 21:

Âşıkın Yaylası (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 9.

Resim 22:

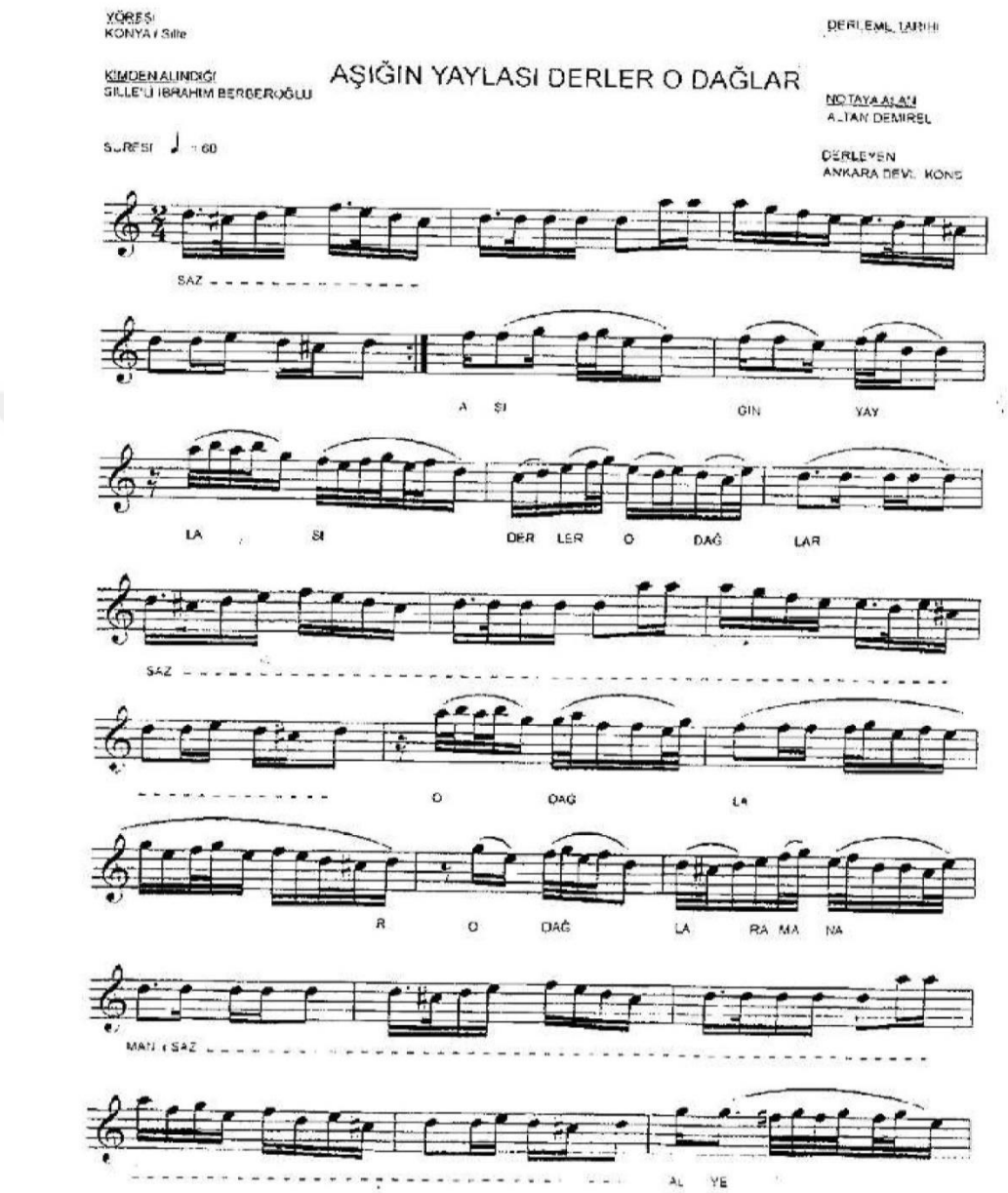
Aşığın Yaylası

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=695&mode=1&sessionid=147050839.

Resim 23:

Aşığın Yaylası Derler O Dağlar (1. Sayfa)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=696&mode=1&sessionid=147050839.

Resim 24:

Aşığın Yaylası Derler O Dağlar (2. Sayfa)

2.13. Hapishaneler Türküsü

Eserin başlık kısmında bulunan "Hapishaneler Türküsü" ve ilk güftesi "Mahpushanelerde Görmedim Direk" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamazken, "mapushane" araması ile üç adet notaya ulaşılmaktadır. Bunlar;

a. Mapushane İçinde Attım Postumu
b. Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar
c. Mapushanelere Attım Postumu

"Mapushane İçinde Attım Postumu" notası incelendiğinde 5 no'lu defterde bulunan notanın yöresi Karaman iken bulunan notanın yöresi Orta Anadolu, usûl bakımından 5 no'lu defterde bulunan nüshada 4/4'lük iken bulunan notada 2/4'lük olarak yazıldığı, melodik yapısının farklı olduğu görülmektedir. 5 no'lu defter ve Resim 26'da bulunan notaların güfteleri incelendiğinde her ikisinde de iki kıta bulunduğu görülmektedir. 5 no'lu defterdeki notanın ikinci kıtası ile Resim 26'daki notanın birinci kıtasında ve bağlantı kısmında benzerlikler görülmektedir.

"Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar" notası incelendiğinde yöre olarak Bartın, usûl bakımından 4/4'lük olarak yazıldığı, melodik yapı olarak farklı olup karar sesi olarak "fa#(ırak perdesi)" kullanıldığı görülmektedir. 5 no'lu defter ve Resim 27'de bulunan notaların güfteleri incelendiğinde 5 no'lu defterdeki notanın birinci kıtası ile Resim 27'deki notanın ikinci kıtasında ve bağlantı kısımlarında benzerlikler görülmektedir.

"Mapushanelere Attım Postumu" notası incelendiğinde yöre olarak Kırşehir, usûl bakımından 4/4'lük olarak yazıldığı, melodik yapısı bakımından da farklı olduğu sözleri bakımından benzerlikler bulunduğu görülmektedir. 5 no'lu defter ve Resim 28'de bulunan notaların güfteleri incelendiğinde 5 no'lu defterdeki ikinci kıta ile Resim 28'deki notanın üzerinde bulunan güftelerde benzerlikler görülmektedir. Bağlantı kısımları farklıdır.

Bulunan bu üç notanın da ikisini ilk güftesi olan "mapushane" kelimesinin notalarının 5 no'lu defterde bulunan notadaki gibi aynı perdelerden başladığı, "Mapushane İçinde Yanıyor Gazlar" türküsünün notasında ise bir oktav pes perdeden başladığı görülmektedir.

Türkülerin güfteleri ve notaları aşağıdadır;

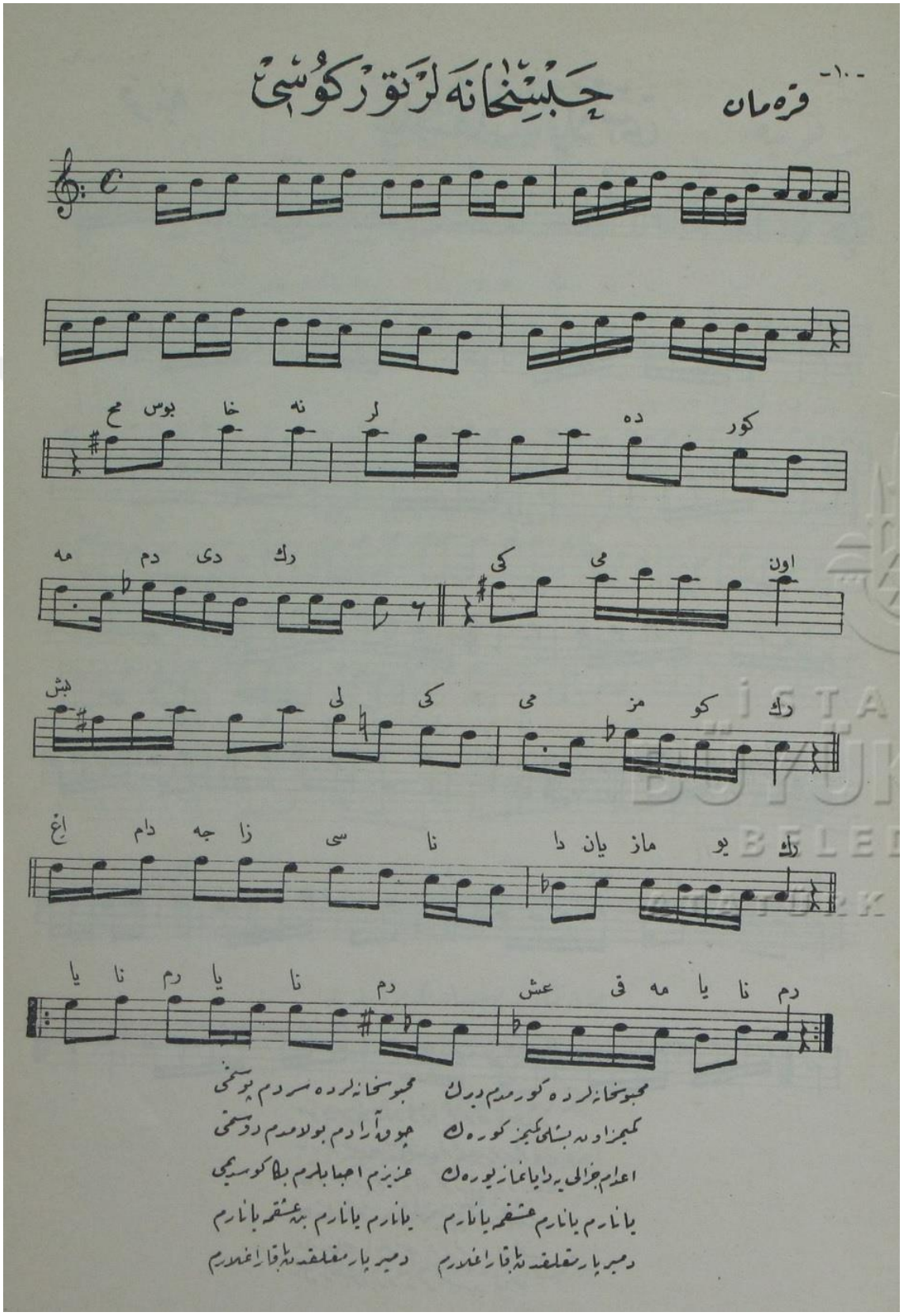
Hapishaneler Türküsü

Mahpushanelerde görmedim direk
Kimimiz on beşli, kimimiz kürek
İ'dâm cezalıya dayanmaz yürek
Yanarım yanarım aşkıma yanarım
Demir parmaklıktan bakar ağlarım

Mahpushanelerde serdim postumu
Çok aradım bulamadım dostumu
Azîzim, ahbaplarım bana küstü mü
Yanarım yanarım ben aşkıma yanarım
Demir parmaklıktan bakar ağlarım (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 10)

Resim 25:

Hapishaneler Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 10.

Resim 26:

Mapushane İçinde Attım Postumu

—1—
MAPUSHANE İÇİNDE ATTIM POSTUMU OY OY
ŞİMDİ BİLDİM DÜŞMAN İLE DOSTUMU
AZİZ ARKADAŞLAR BİZE KÜSTÜ MÜ OY OY
Bağlantı { YANARIM YANARIM DERDİME YANARIM
DEMİR PARMAKLIKLARDAN BOYNUM BÜKER AĞLARIM

—2—
MAPUSHANE İÇİNDE YANIYOR GAZLAR
OTURMUŞ MAPUSLAR ÇALINIR SAZLAR
(BAYRAMDAN BAYRAMA ÇALINIR SAZLAR)
İDAMA GİDENİN CİĞERİ SIZLAR OY OY
Bağlantı..

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=6027&mode=1&sessionid=147057015.

Resim 27:

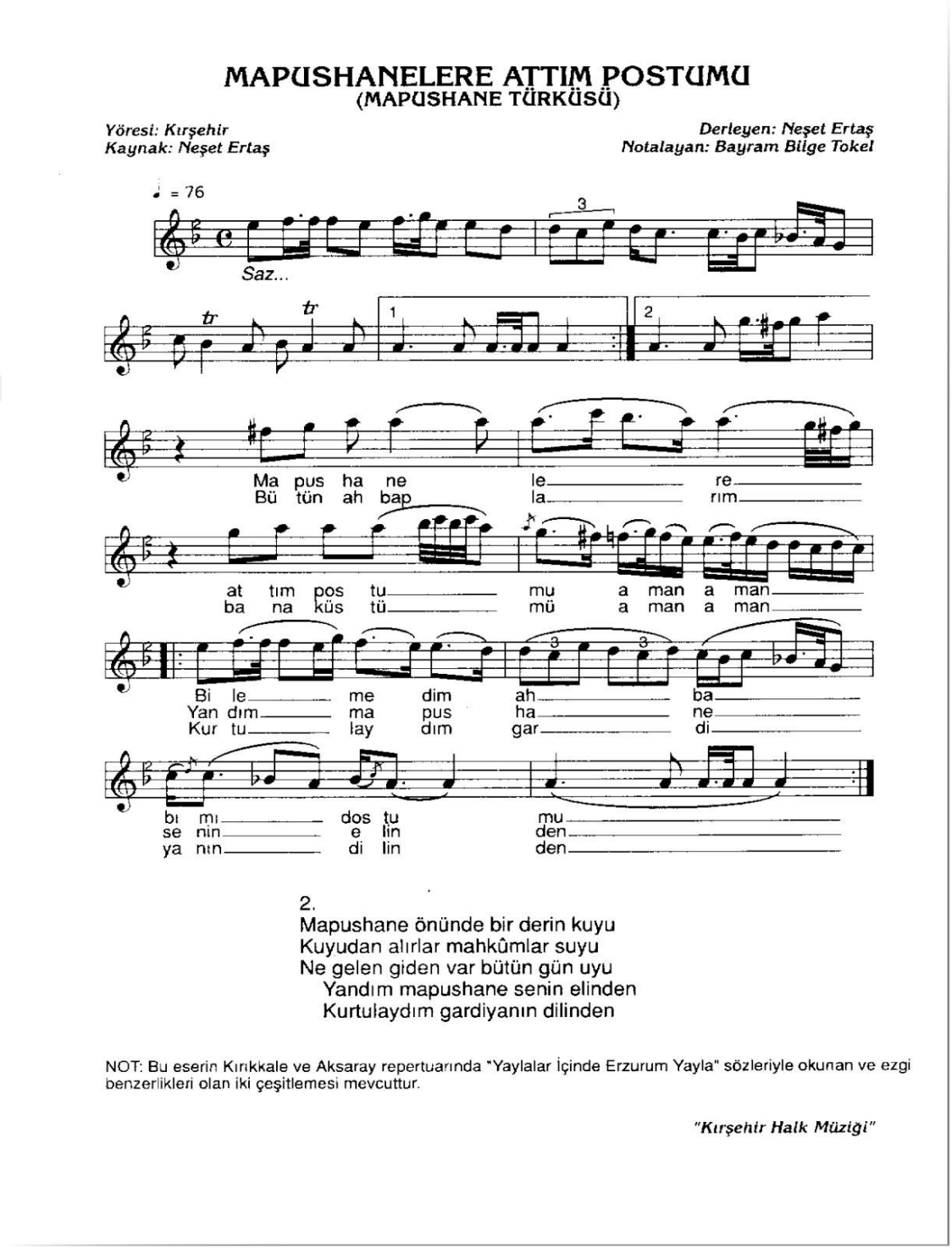
Mahpushane İçinde Yanıyor Gazlar

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=6028&mode=1&sessionid=147057015.

Resim 28:

Mapushanelere Attım Postumu(Mapushane Türküsü)

MAPUSHANELERE ATTIM POSTUMU
(MAPUSHANE TÜRKÜSÜ)

Yöresi: Kırşehir
Kaynak: Neşet Ertaş

Derleyen: Neşet Ertaş
Notalayan: Bayram Bilge Tokel

♩ = 76

Saz...

Ma pus ha ne le re
Bü tün ah bap la rım

at tım pos tu mu a man a man
ba na küs tü mü a man a man

Bi le me dim ah ba
Yan dım ma pus ha ne
Kur tu lay dım gar di

bı mı dos tu mu
se nin e lin den
ya nın di lin den

2.
Mapushane önünde bir derin kuyu
Kuyudan alırlar mahkûmlar suyu
Ne gelen giden var bütün gün uyu
Yandım mapushane senin elinden
Kurtulaydım gardiyanın dilinden

NOT: Bu eserin Kırıkkale ve Aksaray repertuarında "Yaylalar İçinde Erzurum Yayla" sözleriyle okunan ve ezgi benzerlikleri olan iki çeşitlemesi mevcuttur.

"Kırşehir Halk Müziği"

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=6029&mode=1&sessionid=147057015.

2.14. Yavaş Bağla Potinimin Bağını

Eserin başlık kısmında bulunan "Yavaş Bağla Potinimin Bağını" ve güfteleriyle yapılan aramalarda başka bir nüshasına ulaşılamamıştır.

2.15. Fırın Üstünde Fırın

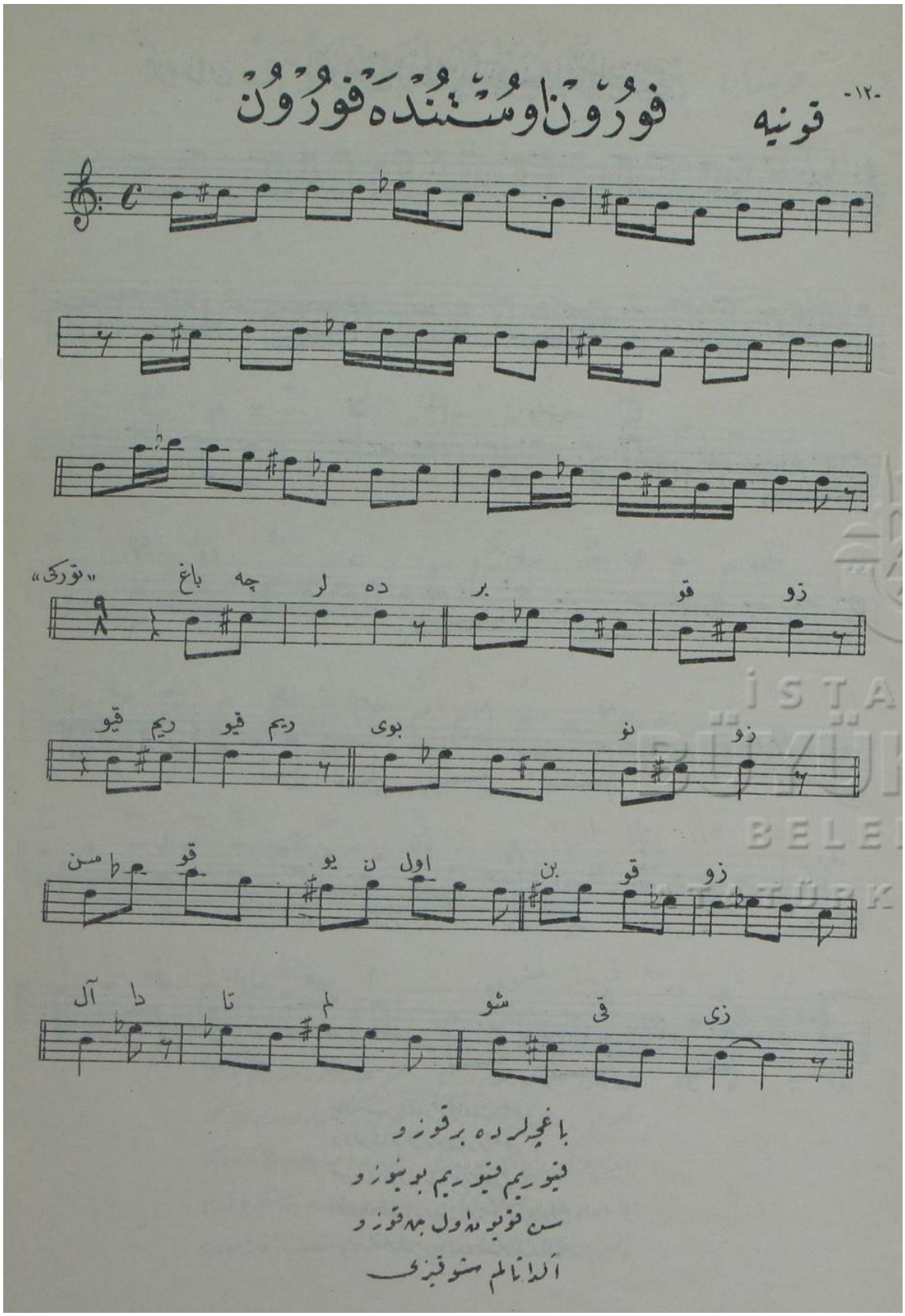
Eserin başlık kısmında bulunan "Fırın Üstünde Fırın" araması ile beş farklı notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu notalar incelendiğinde gerek melodik yapıları gerek sözleri itibariyle benzerlik bulunmamaktadır. Eserin ilk güftesi olan "Bahçelerde Bir Kuzu" güftesi ile yapılan aramada bir adet notaya ulaşılmaktadır. 5 no'lu defterde bulunan nüshada yöre Konya iken bulunan notada Tefenni, usûl bakımından 5 no'lu defterde bulunan nüshada 4/4'lük iken bulunan notada 9/16'lık olarak yazıldığı görülmektedir. Melodik yapı olarak da benzerlik bulunmazken, 5 no'lu defter ve Resim 30'da bulunan notaların güfteleri karşılaştırıldığında 5 no'lu defterde bulunan güftelerin, Resim 30'daki notanın üstüne yazılmış güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Fırın Üstünde Fırın

Bahçelerde bir kuzu
Kıvrım kıvrım boynuzu
Sen koyun ol ben kuzu
Aldatalım şu kızı (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 12)

Resim 29:

Fırın Üstünde Fırın (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 12.

Resim 30:

Bahçalarda Bir Kuzu

TRT. MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM. No: 276 - 8. 6. 1973

YÖRESİ
TEFENNİ

KİMDEN ALINDIĞI
AHMET YAMACI

SÜRE

DERLEYEN
MUZAFFER SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
MUZAFFER SARISÖZEN

BAHÇALARDA BİR KUZU
(TEKE ZOTLATMASI)

BAH ÇA LAR DA BİR KU ZU ÇAN GAL MAN GAL

BOY NU ZU ------ SEN KO YU NOL BEN KU ZU

AL DA TA LIM ŞU KI ZI -------

2

BAHÇALARDA MOR MENİ
VEREM ETTİN SEN BENİ
NASIL VEREM OLMAYIM
HERKES SEVİYOR SENİ

3

BAHÇALARDA GÜL VARİ
VAR GİT ELLERİN YARİ
SEN BANA YAR OLMAZSIN
YÜZÜME GÜLME BARİ

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=1080&mode=1&sessionid=147063271.

2.16. Yine Cûş Eyledi

Eserin başlık kısmında bulunan "Yine Cûş Eyledi" ve güftesindeki "Yine Cûş Eyledi Gönlüm Çağladı" aramalarıyla elimizde bulunan nüshasından başka bir notaya ulaşılamamıştır.

2.17. Ağlama Yâr Ağlama

Eserin başlık kısmında bulunan "Ağlama Yâr Ağlama" araması ile üç adet notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan notalar incelendiğinde; "Hüseynî Türkü (Urfa)" notasının yöre, usûl, melodik yapı ve sözleri bakımından aynı olduğu görülmektedir. Diğer iki notanın ise melodik yapı ve güfteleri bakımından benzerlik gösterdiği, usûllerinin farklı olarak 4/4'lük olduğu, yöre olarak da birinde Şanlıurfa-Diyarbakır diğerinde ise Diyarbakır yazdığı görülmektedir. 5 no'lu defterde ve Resim 33'de bulunan notaların güfteleri incelendiğinde 5 no'lu defterdeki birinci kıtanın ve Resim 33'deki nota üstündeki güftelerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. Resim 34'de bulunan notanın güfteleri incelendiğinde ise nota üstündeki güftelerin, 5 no'lu defterdeki notanın ilk kıtası ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. İkinci mısralarında 5 no'lu defterde "Kara yazma bağlama" yazarken Resim 34'deki notada "Mavi yazma bağlama" yazdığı görülmektedir. Dârülelhan'daki nota ve bulunan nota ve güfteler aşağıdadır;

Ağlama Yar ağlama

1

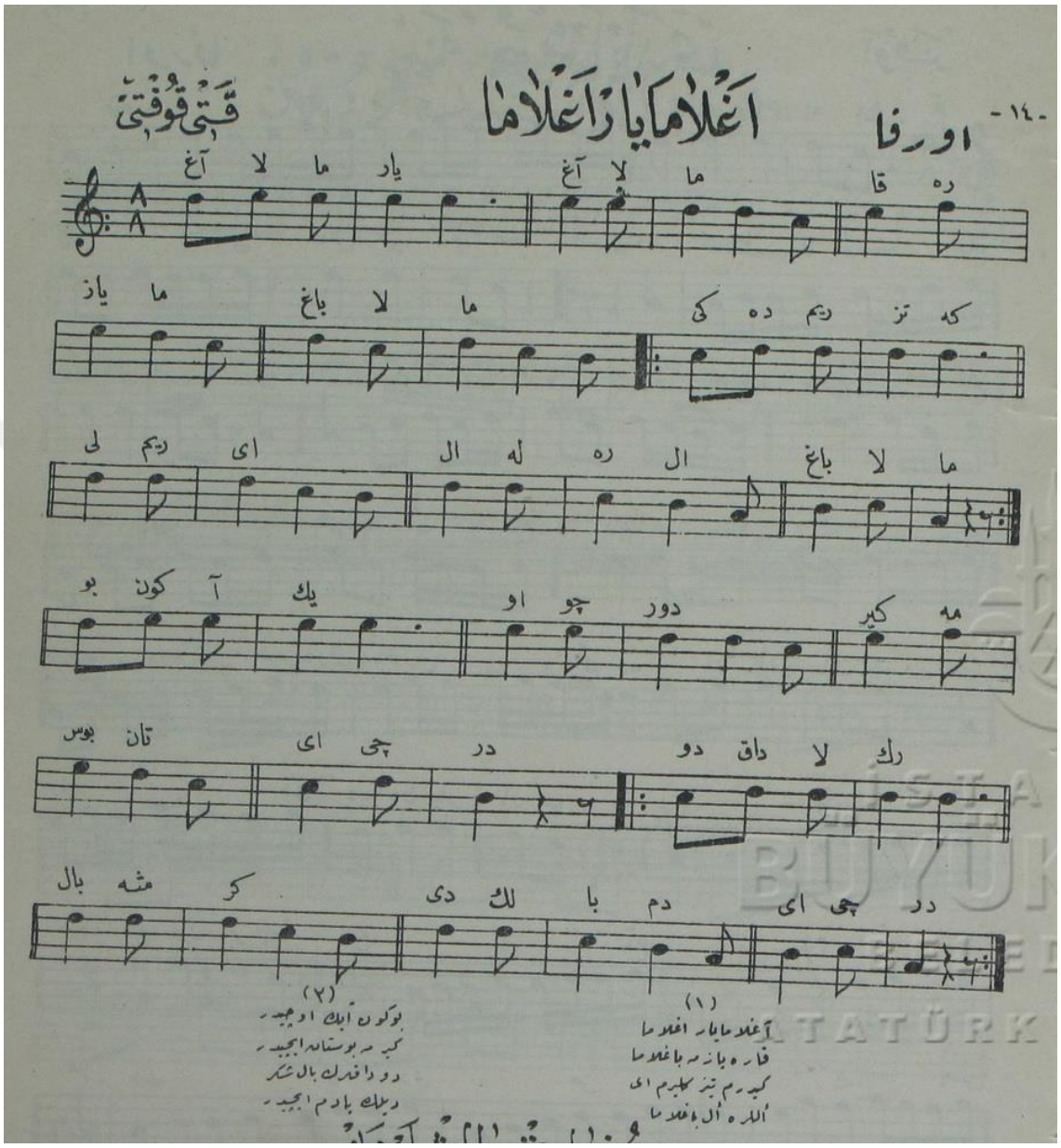
Ağlama yâr ağlama
Kara yazma bağlama
Giderim tez gelirim ey
Ellere el bağlama

2

Bugün ayın üçüdür
Girme bostan içidir
Dudakların bal, şeker
Dilin badem içidir (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 14)

Resim 31:

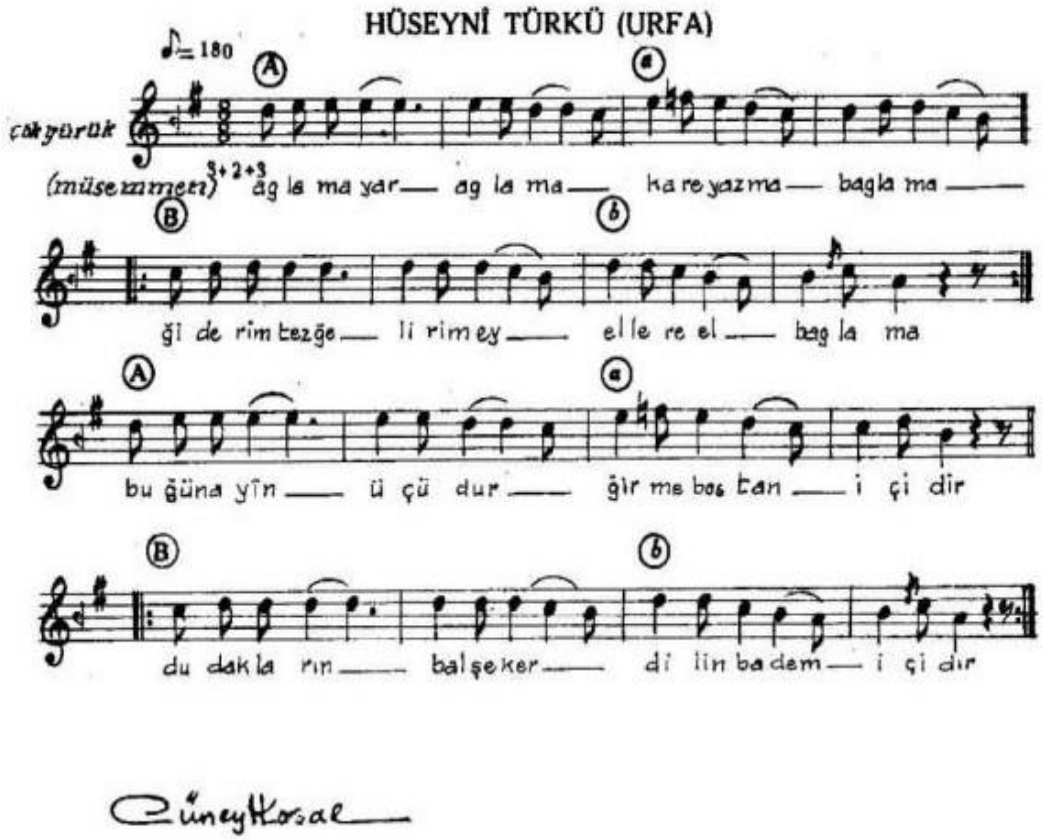
Ağlama Yâr Ağlama (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 14

Resim 32:

Hüseynî Türkü(Urfa)

Aglama yar aglama;
Kara yazma baglama;
Ğiderim tez ğelirim ey;
Ellere el baglama.

Buğün ayın üçüdür;
Ğirme bostan içidir;
Dudakların bal şeker;
Dilin badem içidir.

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-sanat-muzigi/6614.html.

Resim 33:

Ağlama Yar Ağlama

Yöresi : *Şanlıurfa - Diyarbakır*
Kaynak: *Mahmut Güzelgöz*

Makamı : *Hüseyni*
Derleyen : *Osman Güzelgöz*
Notalayan: *Salih Turhan*

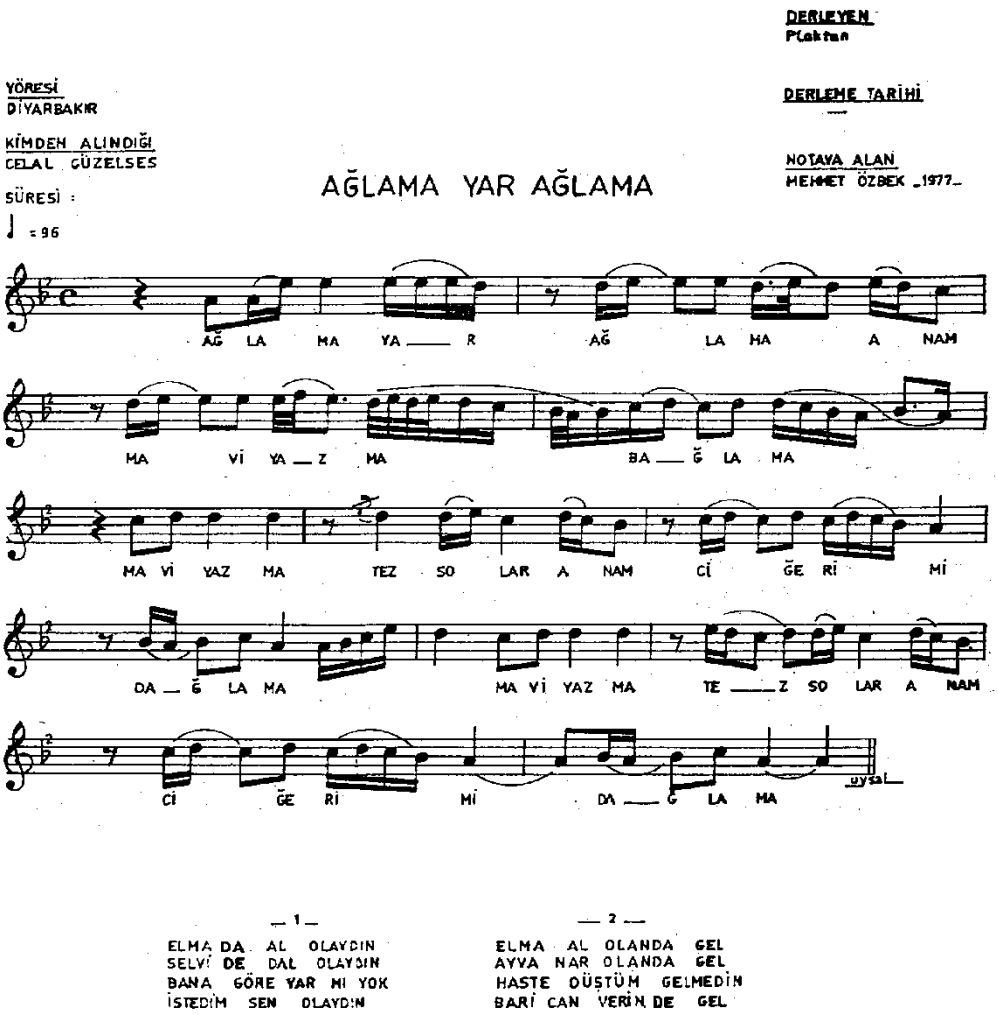
-2-
Alma al olanda gel anam
Ayva nar olanda gel
Hasta düştüm gelmedin anam
Bâri can verende gel
Öyledir yar öyledir anam
Aşkın beni söyledir
Almış yari yanına anam
Şarkı türkü söyledir

NOT: Aynı türkü, Diyarbakır repertuarında da mevcuttur.

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=136&mode=2&sessionid=147069939.

Resim 34:

Ağlama Yar Ağlama

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=136&mode=1&sessionid=147069939.

2.18. Ufacık Taşlardan

Eserin başlık kısmında bulunan "Ufacık Taşlardan" ve eserin ilk güftesi olan "Ufacık Taşlardan Kale de Yapılmaz" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamamıştır ancak "Ufacık" araması ile iki adet notaya ulaşılmaktadır. Bunlar;

a. Ufacık Taşınan Kale Yapılmaz

b. Ufacık Taşınan Bina Yapılmaz

Ulaşılan notalar incelendiğinde yöre, usûl ve melodik yapı bakımından farklılık gösterirken, her iki notada da güfteleri itibariyle benzer kısımların bulunduğu görülmektedir. 5 no'lu defterde bulunan nota ile Resim 36 ve Resim 37'de bulunan notaların güfteleri incelendiğinde 5 no'lu defterde bir kıta bulunduğu görülürken, Resim 37'de bulunan nüshada 3 kıta bulunduğu görülmektedir. 5 no'lu defterdeki güfteler ile Resim 37'de bulunan ilk kıtanın benzerlikler gösterdiği görülmektedir. Resim 38 ve Resim 39' da bulunan nüshaların güfteleri incelendiğinde ise birinci kıtasındaki ilk iki mısranın benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Ufacık Taşlardan

Ufacık taşlardan kale de yapılmaz aman aman
Pencereden eğilip yâre bakılmaz
Yârim gitti gelmez yoluna bakılmaz
Pencereden eğilip yâre bakılmaz (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 14)

Resim 35:

Ufacık Taşlardan (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 14.

Resim 36:

Ufacık Taşınan Kale Yapılmaz (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4126.html.

Resim 37:

Ufacık Taşınan Kale Yapılmaz (2. Sayfa)

UFACIK TAŞINAN KALE YAPILMAZ
PENCERESİ YÜKSEKTİR YARE BAKILMAZ
BİR YAR SEVMEYİNEN DÜNYA YIKILMAZ

BAĞLANTI: ATMA BU TAŞLARI BEN YARELİYEM
EL ALEM AL GİYMİŞ BEN KARELİYEM

KAPIMIN ÖNÜNDEN GELİR GEÇERSİN
KARANFİL KOKULU TÜTÜN İÇERSİN
NE BENİ ALIRSIN NE VAZ GEÇERSİN

BAĞLANTI

KAPIMIN ÖNÜNDE BİR YENİÇERİ
AYAĞI ÇİZMELİ BAŞI KEÇELİ
YALVARDIM YAKARDIM GİRMEZ İÇERİ

BAĞLANTI

Resim 38:

Ufacık Taşınan Bina Yapılmaz (1. Sayfa)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=7904&mode=1&sessionid=147069939.

Resim 39:

Ufacık Taşınan Bina Yapılmaz (2. Sayfa)

UFACIK TAŞINAN BİNA YAPILMAZ
(2)

(1)

UFACIK TASINAN BİNA YAPILMAZ (Aman)
ÜSTÜNE ÇIKILIP YÂRE BAKILMAZ
SEN GÜZELSİN SENİN KAHRIN ÇEKİLMEZ (Aman)
ÇEKEYİN AYRILIK SENİ BİR ZAMAN
YAN YANA KOYSUNLAR ÖLDÜĞÜM ZAMAN

(2)

UFACIK TAŞ ÜSTÜNE TAŞ KOYULMAZ (Aman)
KALK GİDELİM MUHABBETE DOYULMAZ
HERKEZ SEVDİĞİNDEN ZORLA AYRILMAZ (Aman)
BEN AYRILMAM BENİM NAZLI YÂRİMDEN
YÂRİMDEN, YÂRİMDEN GONCA GÜLÜMDEN

2.19. Bu Derede Bastı Bizi

Eserin başlık kısmında bulunan "Bu Derede Bastı Bizi" güfteleriyle yapılan aramalarda herhangi bir notaya ulaşılamamıştır ancak "harâmî" kelimesi ile arama yapıldığında "Bu Derede Sardı Bizi Harâmî" isimli bir türkünün notasına ulaşılmaktadır. Ulaşılan nota üzerinde yöre bilgisi bulunmazken, melodik yapısı ve usûlünün 6/4'lük olmak üzere farklı olduğu görülmektedir. Güfteleri incelendiğinde ise birinci kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterdeki notanın ilk kıtasındaki güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

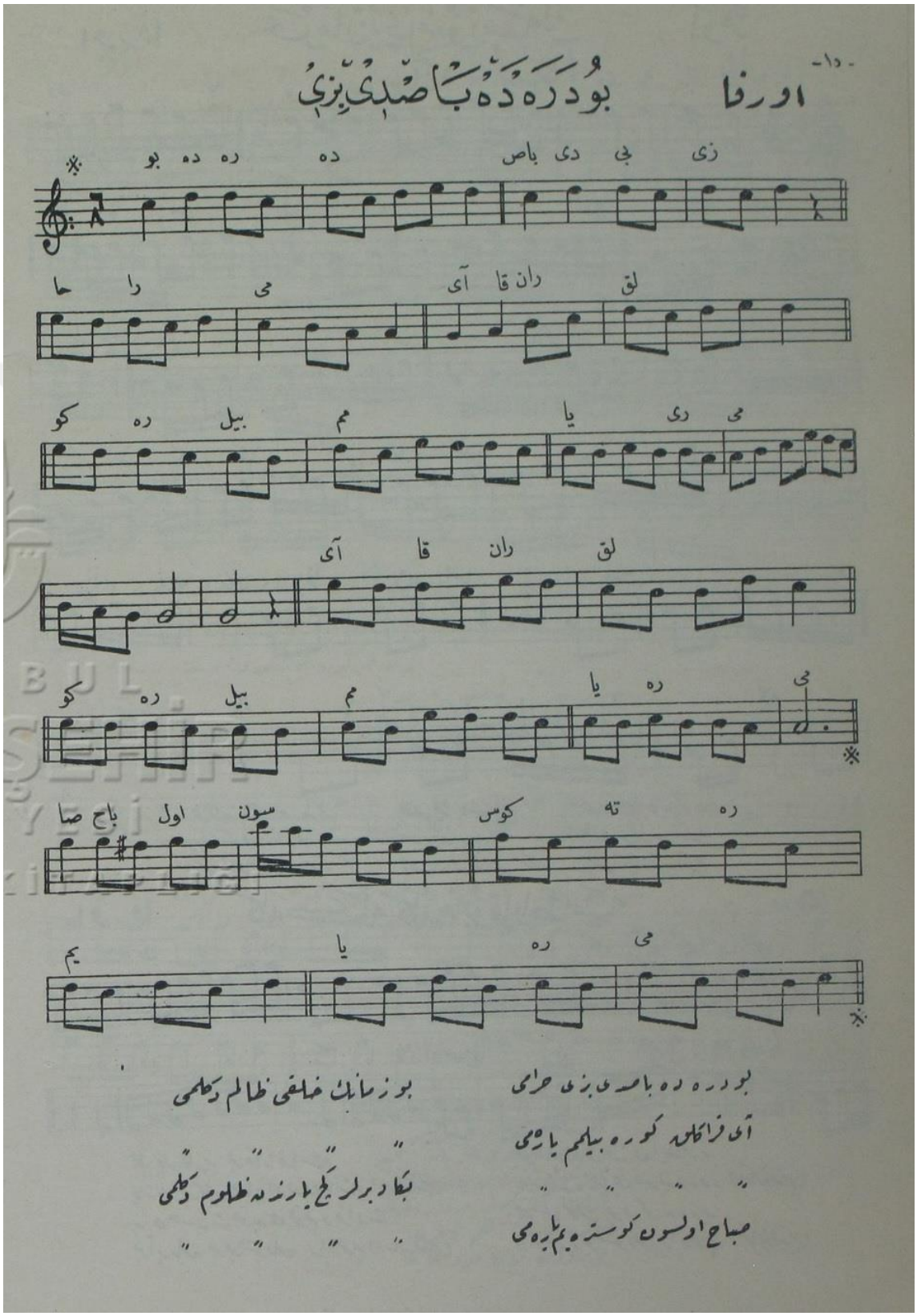
Bu Derede Bastı Bizi

Bu derede bastı bizi harâmî
Ay karanlık görebilmem yâremi
Ay karanlık görebilmem yâremi
Sabah olsun göstereyim yâremi

Bu zamanın halkı zalim değil mi
Bu zamanın halkı zalim değil mi
Bana derler geç yârinden zulüm değil mi
Bana derler geç yârinden zulüm değil mi (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 15)

Resim 40:

Bu Derede Basdı Bizi (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 15.

Resim 41:

Bu Derede Sardı Bizi Harâmî

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=1835&mode=1&sessionid=147069939.

2.20. Harman Yeri Sürseler

Türkünün başlık kısmında bulunan "Harman Yeri Sürseler" aramasıyla TRT repertuvarında bulunan aynı isimde bir adet notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu notada yöre Urfa olmak üzere aynı iken, usûlü ve melodik yapısının farklı olduğu görülmektedir. 5 no'lu defterde ve Resim 43'de bulunan notaların güfteleri incelendiğinde her iki notanın da ilk kıtalarında ve bağlantı kısımlarında benzerlikler olduğu görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Harman Yeri Sürseler

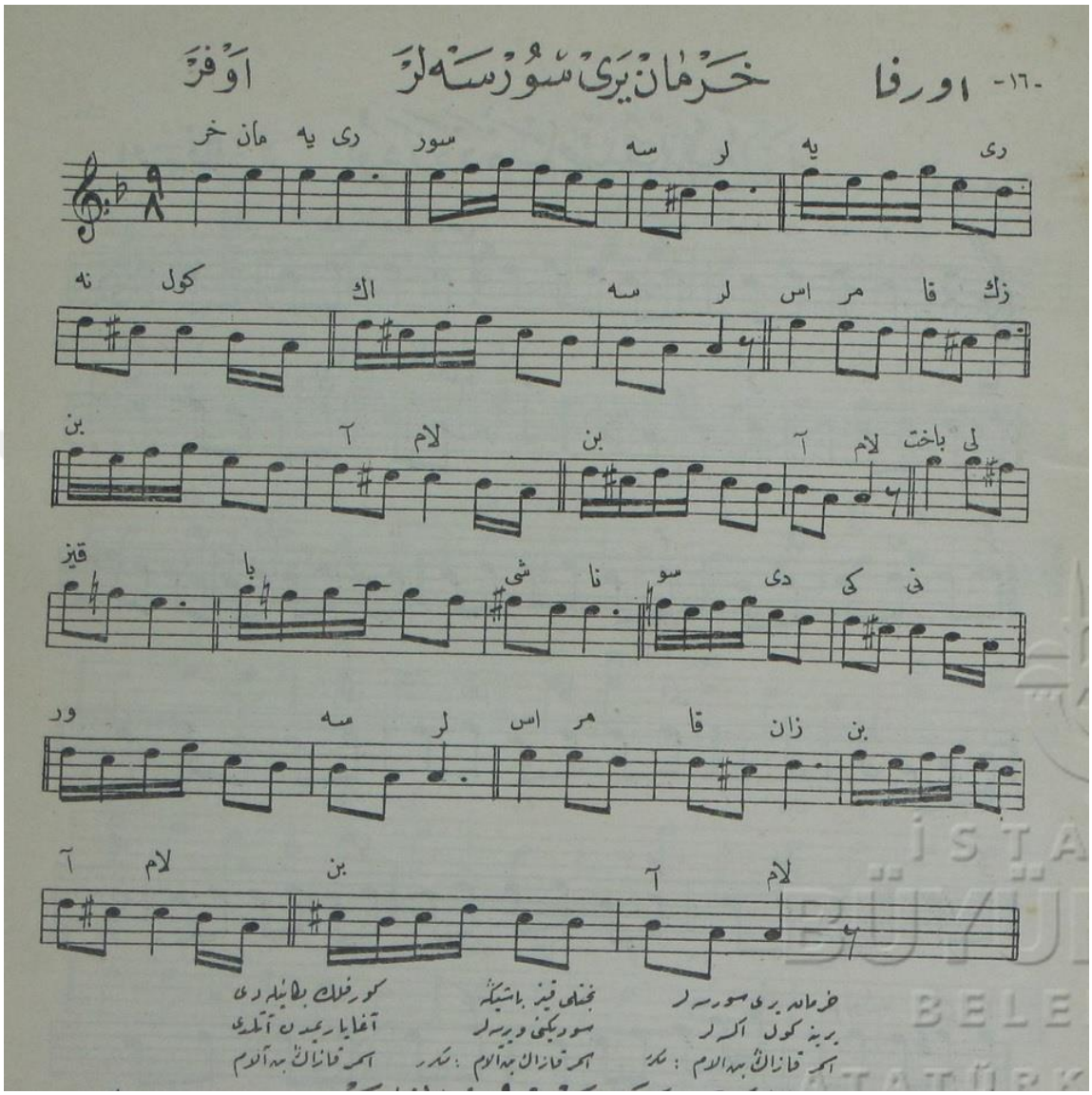
Harman yeri sürseler
Yerine gül ekseler
Esmer kazan ben alam : mükerrer

Bahtlı kız başına
Sevdiğini verseler
Esmer kazak ben alam : mükerrer

Kör felek bana neyledi
Ağa yârimden atladı
Esmer kazan ben alam (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 16)

Resim 42:

Harman Yeri Sürseler (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 16.

Resim 43:

Harman Yeri Sürseler

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=4524&esera=HARMAN%20YER%DD%20S%DCRSELER.

2.21. Gele Gele Geldim Bu kara Taşa

Eserin başlık kısmında bulunan "Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa" aramasıyla "Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa(Uzun Hava)" isminde kayıtlı bir eser bulunmaktadır ancak notasına ulaşılamamaktadır. "Gele Gele" güfteleriyle yapılan aramada iki adet notaya ulaşılmaktadır. Bunlar;

a. Gele Gele Geldik
b. Gele Gele Geldik Bu Kara Taşa(Çeşitleme)

"Gele Gele Geldik" isimli türkünün notası incelendiğinde yöresi Urfa olmak üzere aynı iken, melodik yapısı ve usûlü 6/4'lük olmak üzere farklı olduğu görülmektedir. 5 no'lu defterde ve Resim 45'te bulunan notaların güfteleri incelendiğinde, iki notada da iki kıta bulunduğu, her iki kıtasının da benzerlik gösterdiği görülmektedir.

"Gele Gele Geldik Bu Kara Taşa" isimli türkünün notası incelendiğinde melodik yapısı, usûlü 4/4 ve 5/4'lük olmak üzere değişmeli, yöresi Kırşehir olmak üzere farklı olduğu görülmektedir. 5 no'lu defterde ve Resim 46'da bulunan notaların güfteleri incelendiğinde, 5 no'lu defterdeki güftelerle Resim 46'da notanın üstünde yazan güftelerin ve ikinci kıtasındaki güftelerin benzerlik gösterdiği görülmektedir. Resim 46'da bulunan notada "Karac'oğlan der ki konduk göçülmez" güftesiyle başlayan bir kıta daha olduğu görülmektedir. Ayrıca notasın alt kısmında not olarak "*Bu eserin, söz ve ezgi itibariyle çok yakın çeşitlemesi, Şanlıurfa repertuarında da mevcuttur*" ifadesi bulunduğu görülmektedir.

Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa

Gele gele geldim bu kara taşa
Yazılanlar gelir sağ olan başa (aman efendim)
Bizi hasret koydu kavm ü kardaşa
Bu ayrılık bu yoksulluk bir ölüm (aman efendim)

Nice Süleymanlar tahttan indirir

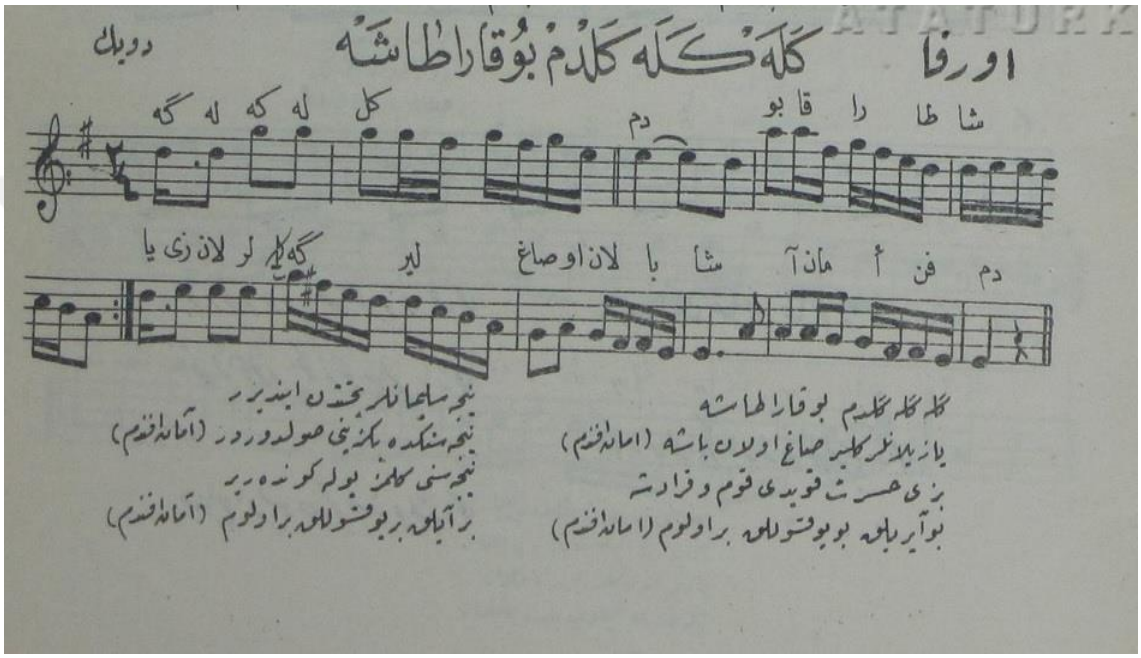
Nicesinin de benzini soldurur (aman efendim)

Nicesini gelmez yola gönderir

Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm (aman efendim) (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 16)

Resim 44:

Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 16.

Resim 45:

Gele Gele Geldik

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=3810&esera=GELE%20GELE%20GELD%DDK%20B%DDR%20KARA%20TA%DEA.

Resim 46:

Gele Geldik Bu Kara Taşa(Çeşitleme)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=3811&esera=GELE%20GELE%20GELD%DDK%20BU%20KARA%20TA%DEA%20(*).

2.22. Aha da Gel

Eserin başlık kısmında bulunan "Aha da Gel" ve ilk güftesi olan "Aha da Gel Arpa da Buğday Harmanı" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamamaktadır. Ancak "Buğday" güftesi ile yapılan aramada "İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı" isimli bir esere ulaşılmaktadır.

Ulaşılan bu eserin notası incelendiğinde yöre Urfa olmak üzere aynı iken, melodik yapısının ve usûlünün 4/4'lük olmak üzere farklı olduğu, gütleri incelendiğinde ise iki kıtası bulunduğu, birinci kıtasının ve bağlantı kısımlarının 5 no'lu defterdeki notanın gütleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ayrıca farklı olarak "Yeşil Olur Şu Urfa'nın Fıstığı" güftesiyle başlayan bir kıtasının daha olduğu görülmektedir.

Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Aha da Gel

Aha da gel arpa da buğday harmanı civanım
Elimdedir kanlıların da fermânı
Elimdedir kanlıların da fermânı

Çok aradım da bulamadım da civanım dermanı
Koy desinler Halil beyim de divâne
Benden sonra köşküm kalsın da virane (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 17)

Resim 47:

Aha da Gel (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 17.

Resim 48:

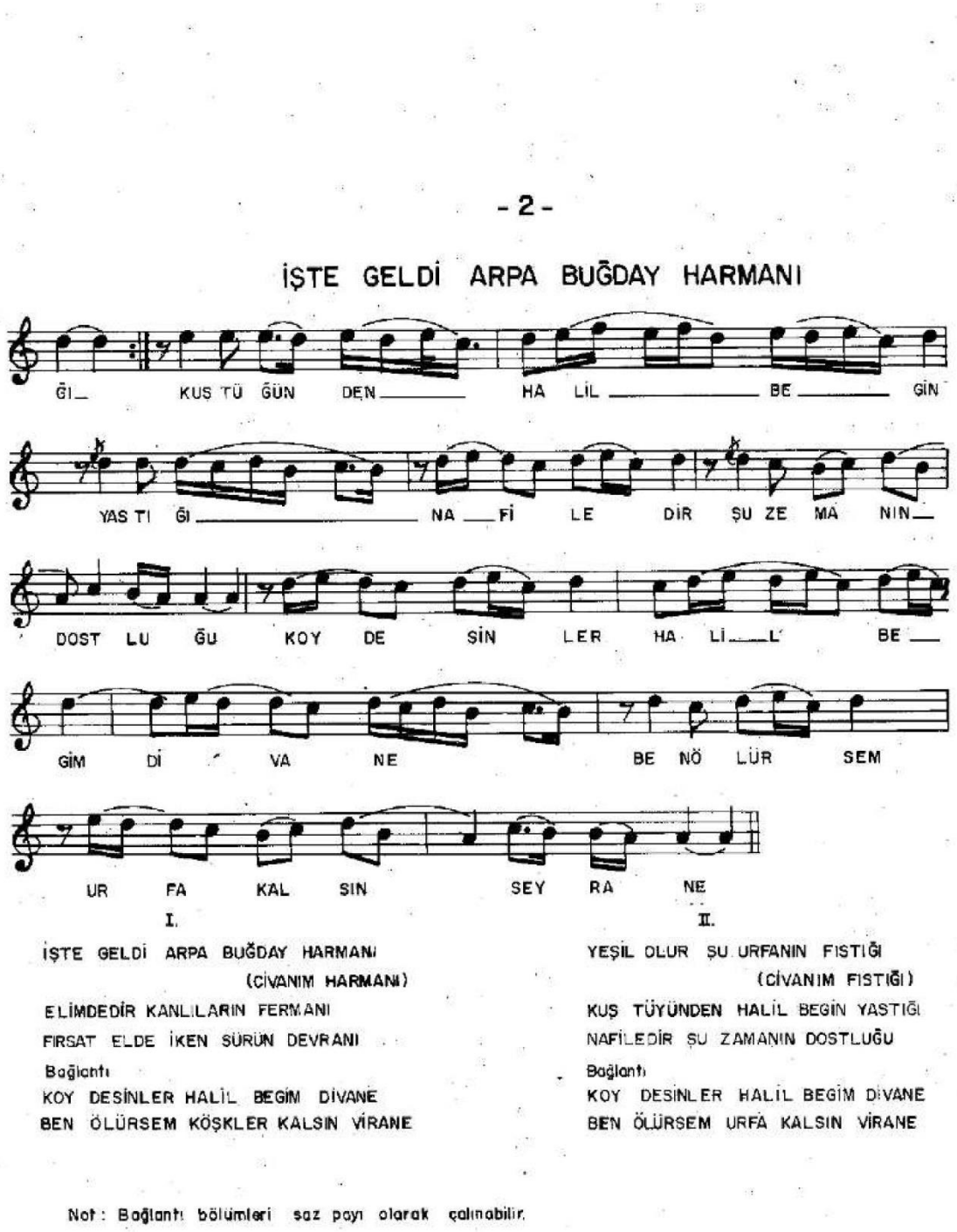
İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2734.html

Resim 49:

İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı (2. Sayfa)

2.23. Kal'anın Altında

Eserin başlık kısmında bulunan "Kal'anın Altında Üç Ağaç İncir" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamazken "Kalenin" güftesiyle yapılan aramada iki adet notaya ulaşılmaktadır. Bunlar;

a. Kalenin Dibinde

b. Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım

Resim 51'de bulunan "Kalenin Dibinde" başlıklı türkünün notası incelendiğinde melodik yapısı, yöresi Kerkük, usûlü 10/8 olmak üzere farklı, bağlantı kısmındaki güftelerin ise 5 no'lu defterdeki dördüncü ve beşinci mısralarla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Resim 52'de bulunan "Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım" başlıklı türkünün notası incelendiğinde melodik yapısı, yöresi Kerkük, usûlü 4/4'lük olmak üzere farklı, gütteleri incelendiğinde ise ikinci kıtasında bulunan güftelerin 5 no'lu defterdeki ilk üç mısra ile benzerlik gösterdiği, "Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım" güftesiyle başlayan bir kıta ve bağlantı kısmının olduğu görülmektedir.

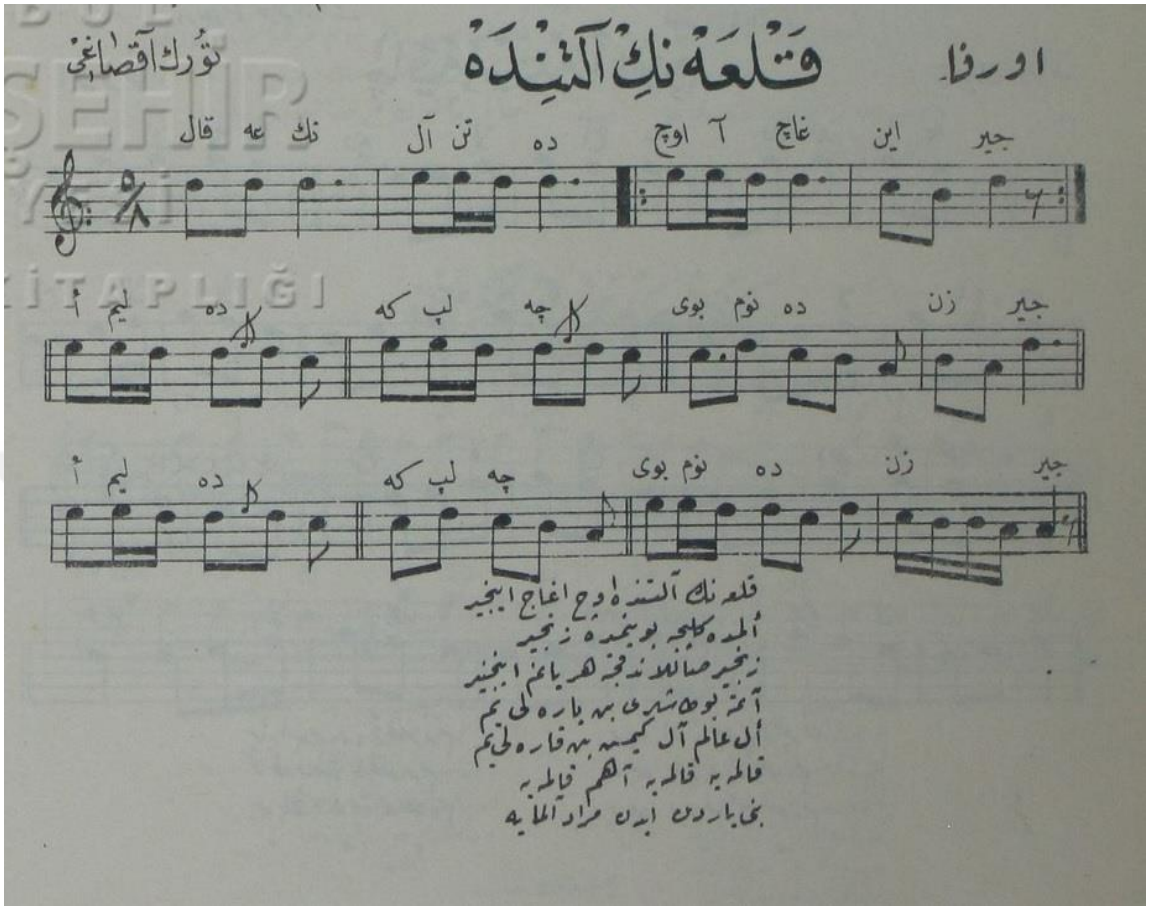
Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Kal'anın Altında

Kal'anın altında üç ağaç incir
Elimde kelepçe boynumda zincir
Zincir sallandıkça her yanım incinir
Atma bu taşları ben yâreliyem
El alem al giymiş ben karalıyam
Kalmaya kalmaya âhım kalmaya
Beni yârdan eden murad almaya (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 17)

Resim 50:

Kal'anin Altında (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 17.

Resim 51:

Kalenin Dibinde

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5135&esera=KALEN%DDN%20D%DDB%DDNDE%20B%DDR%20DA%DE%20OLAYDIM.

Resim 52:

Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=5136&mode=1&sessionid=147354105.

2.24. Gidin Bulutlar

Eserin başlık kısmında bulunan "Gidin Bulutlar" araması ile dört adet farklı notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan notalar incelendiğinde 5 no'lu defterde bulunan notadan yöre, melodik yapı ve bazı güfteleri hariç farklı olduğu görülmektedir. Ancak türkünün ikinci kıtasında bulunan "Ben Bir Altın Fenerim" güftesiyle yapılan aramada bu başlığı taşıyan, melodik yapı ve usûlü olarak farklı, yöre bakımından aynı olan TRT repertuvarına kayıtlı bir notaya ulaşılmaktadır. Güfteleri incelendiğinde ise birinci kıtasında bulunan güftelerin 5 no'lu defterdeki notada ikinci kıtada, ikinci kıtasındaki güftelerin de 5 no'lu defterin birinci kıtasında bulunduğu görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Gidin Bulutlar

Gidin bulutlar gidin
Yârime selâm edin
Yârim şirin uykuda
Uykusunu haram edin

Ben bir altın fenerim
Yana yana dönerim
Erbabına düşmedim
Hâlâ ona yanarım (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 18)

Resim 53:

Gidin Bulutlar (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 18.

Resim 54:

Ben Bir Altın Fenerim

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=1286&esera=BEN%20B%DDR%20ALTIN%20FENER%DDM.

2.25. Çaya İndim Ağladım

Türkünün başlık kısmında bulunan "Çaya İndim Ağladım" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamazken, "Çaya" güftesi ile yapılan aramada "Çaya İner Ağlarım" başlığı bulunan üç adet eserin notasına ulaşılmaktadır. Ulaşılan notalardan birinin özellikleri ve sözleri bakımından benzerlik bulundurmadığı görülürken, diğer iki türküden Resim 56, Resim 57 ve Resim 58'de nüshaları bulunan eserin yöresi Şanlıurfa olarak aynı iken usûl bakımından farklı ve güfteleri incelendiğinde ise dört kıtası olduğu görülüp, notanın üstündeki 4, 5, 6, 7. portelerdeki güftelerin ve ikinci kıtasındaki ilk iki mısranın 5 no'lu defterdeki notada bulunan güftelerde benzerlik gösterdiği görülmekte, Resim 59 ve Resim 60'da nüshaları bulunan diğer eserde ise sadece güfteleri itibariyle benzerlikler bulundurduğu görülmekte olup, üç kıtası bulunan eserin, birinci kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterdeki güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdır;

Çaya İndim Ağladım

Çaya indim de ağladım
Gülü deste bağladım
Birin dosta yolladım
Birin dosta yolladım
Birin on canım için
Birin yâre yollarım
Birin dosta yollarım
Birin dosta yollarım (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 18)

Resim 55:

Çaya İndim Ağladım (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 18.

Resim 56:

Çaya İner Ağlarım (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4999.html.

Resim 57:

Çaya İner Ağlarım (2. Sayfa)

Resim 58:

Çaya İner Ağlarım (3. Sayfa)

-2-
Birin öz canım için
Birin yâre bağlarım
-Bağlantı-

-3-
Çaya indim çay susuz
Mahmur gözler uykusuz
-Bağlantı-

-4-
Ellerin yarı geldi
Hani bizim hayırsız
-Bağlantı-

Bağlantı (3 Kıta) :
Esmer aman aman aman
Dilber aman aman aman
Çok içmişem halım yaman
Sevdalıyam dayanamam vay

Ağam piyâle vaktıdır
Paşam piyâle vaktıdır
Gözünü sevdigim sâkî
Doldur bâdenin vaktıdır vay

Ağam da gitti gelmedi
Paşam da gitti gelmedi
Yâr uykudan uyanmadı
Seher oldu da gelmedi vay

NOT: Bu eserin TSM ve Elazığ repertuarında birer çeşitlemesi vardır.

Resim 59:

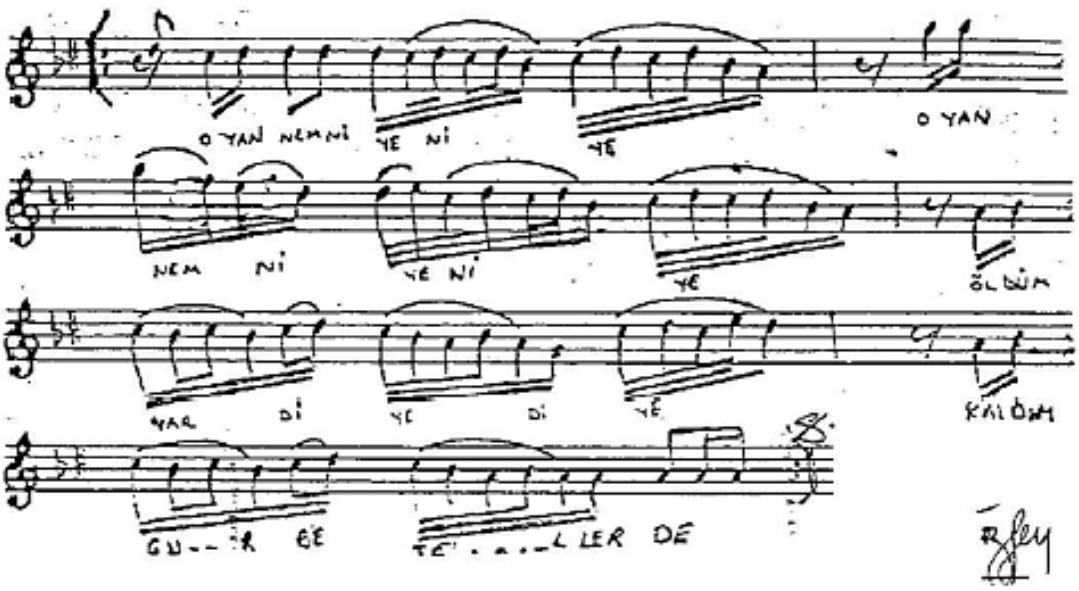
Çaya İner Ağlarım (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4998.html.

Resim 60:

Çaya İner Ağlarım (2. Sayfa)

ÇAYA İNER AĞLARIM
GÜLÜ DESTE BAĞLARIM
BİHİSİ BENİM İÇİN
~~BİRİN YARE YOLLARIM~~

Bağlantı:

Oy annem niye niye
~~Gönül yar diye diye~~
~~Yalnız gurbet ellerde~~

ÇAYA İNDİM SUSUZUM
KAÇ GÜNDÜR UYKUSUZUM
~~GİTSEM YARİN YANINA~~
~~BİLİN DÜŞMAZ HUSUZUM~~
Bağlantı

~~ÇAYA İNDİM BULANIK~~
~~ELA GÖZLÜM UYANIK~~
~~DERMANSIZ AŞKA DÜŞTÜM~~
SÖYLEDİM YANIK YANIK
Bağlantı

2.26. Karanfil Ekilende

Eserin başlık kısmında bulunan "Karanfil Ekilende" aramasıyla TRT repertuvarında kayıtlı bir adet notaya ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu eserin notası incelendiğinde melodik yapısı, yöre Elazığ, usûlü 10/8 olmak üzere farklı olduğu görülmekte olup, güfteleri incelendiğinde ise iki kıtasının bulunduğu ve birinci kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterde bulunan notanın birinci kıtasındaki güftelerle benzerlikler gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte notaları aşağıdır;

Karanfil Ekilende

Karanfil ekilende vay vay
Dibine dökülende vay vay
Saçından bir tel ver vay vay
Kefenim dikilende vay vay
Susamış canım canım susamış vay vay
Bozuldu tanburamın düzeni vay vay
Sağ olsun gurbet elde gezeni vay vay
(*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 19)

Resim 61:

Karanfil Ekilende (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 19.

Resim 62:

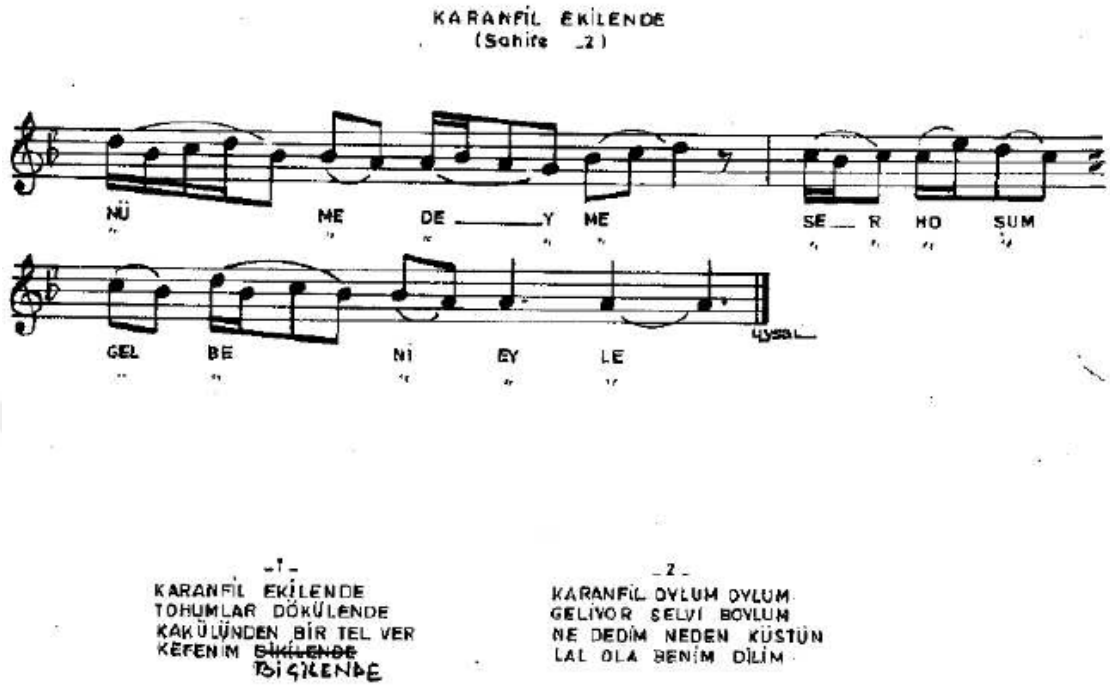
Karanfil Ekilende (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2890.html.

Resim 63:

Karanfil Ekilende (2. Sayfa)

2.27. Ben Sıkmamı Türküsü

Eserin başlık kısmında bulunan "Ben Sıkmamı Türküsü" ve türkünün ilk güftesi olan "Ben Sıkmamı Al İsterim" gü fteleri ile yapılan aramada herhangi bir notaya ulaşılamazken, "Sıkma" güftesi ile yapılan aramada "Ben Sıkmalı Al İsterem(Çoban Kızı)" başlıklı eserin notasına ulaşılmaktadır. Ulaşılan notada yöre bilgisi bulunmazken, usûlü 4/4'lük olmak üzere aynı, melodik yapısının farklı olduğu, gü fteleri incelendiğinde ise nota üstüne yazılmış olan güftelerin ve bağlantı kısımlarının 5 no'lu defterde bulunan güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır.

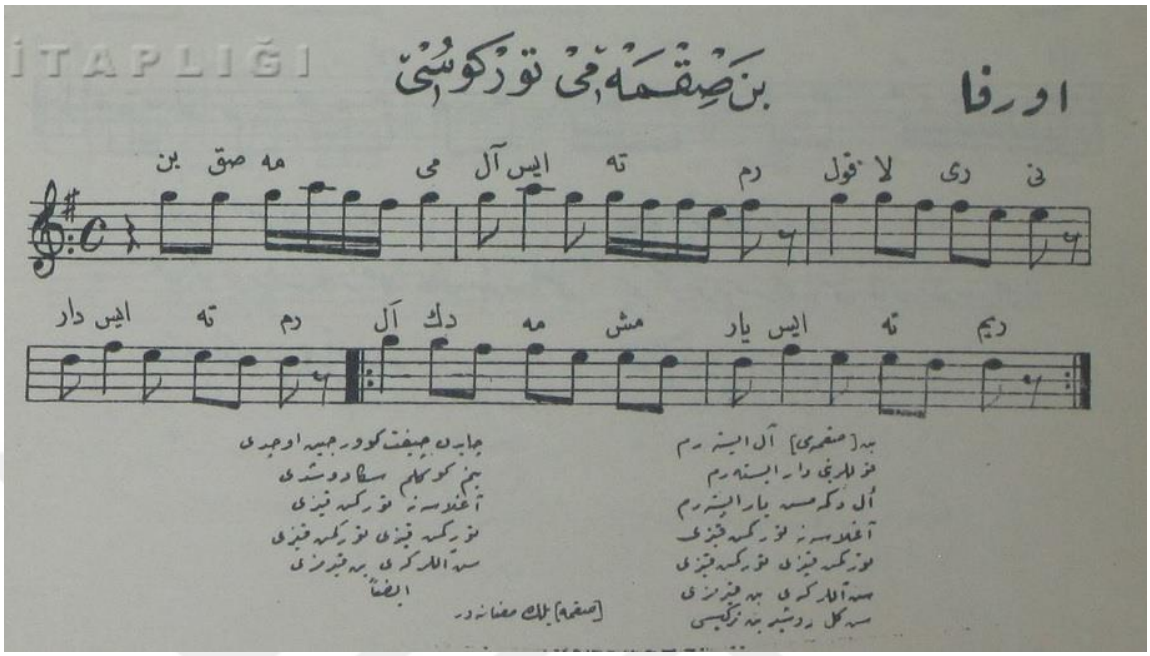
Ben Sıkmamı Türküsü

Ben (sıkmamı) al isterim
Kollarını dar isterim
Aldanmamış yâr isterim
Ağlasana Türkmen kızı
Türkmen kızı Türkmen kızı Türkmen kızı
Sen allar giy ben kırmızı
Sen gül düşür ben nergisi
Çaydan çift güvercin uçtu
Benim gönlüm sana düştü
Ağlasana Türkmen kızı
Türkmen kızı Türkmen kızı Türkmen kızı
Sen allar giy ben kırmızı

İzam (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 19)

Resim 64:

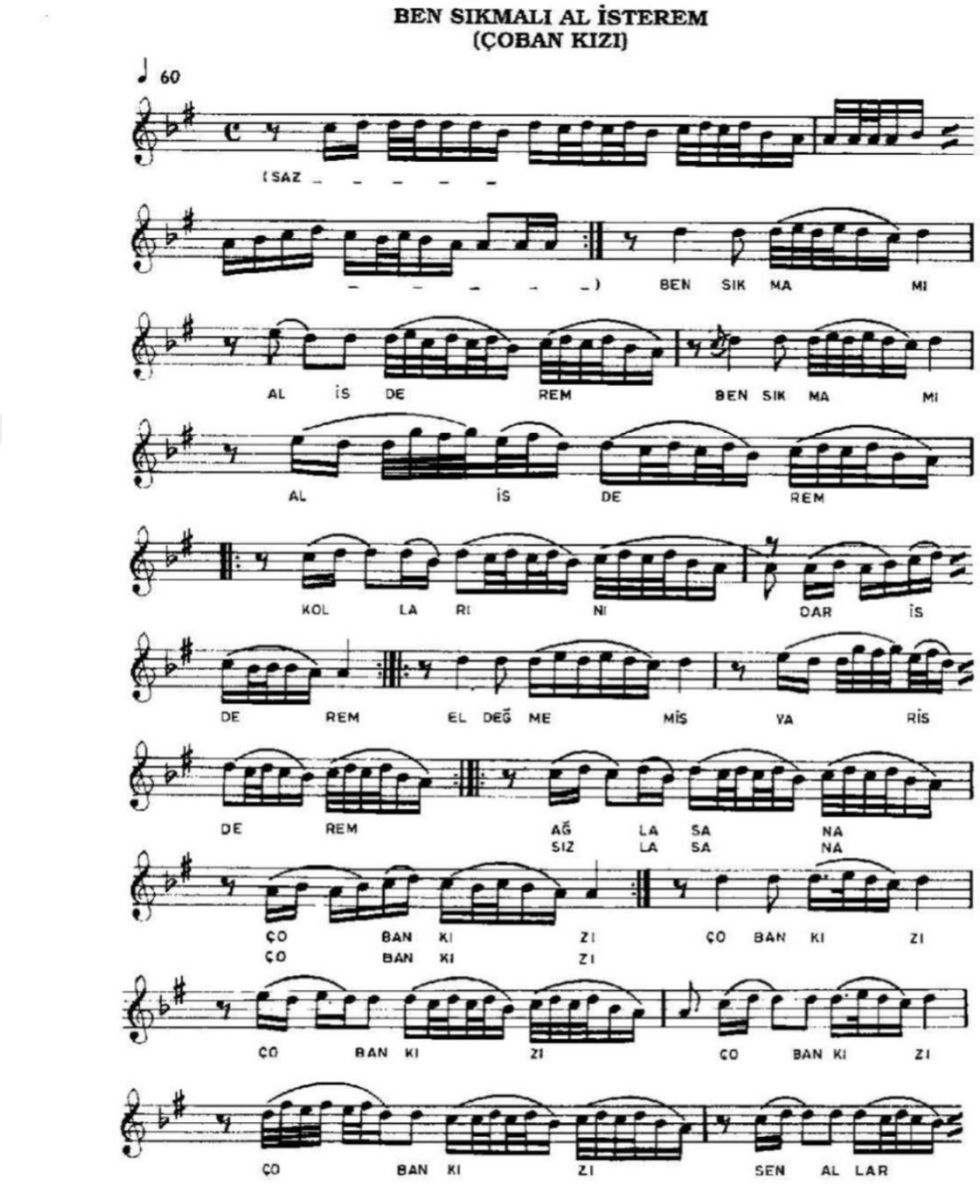
Ben Sıkmamı Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 19.

Resim 65:

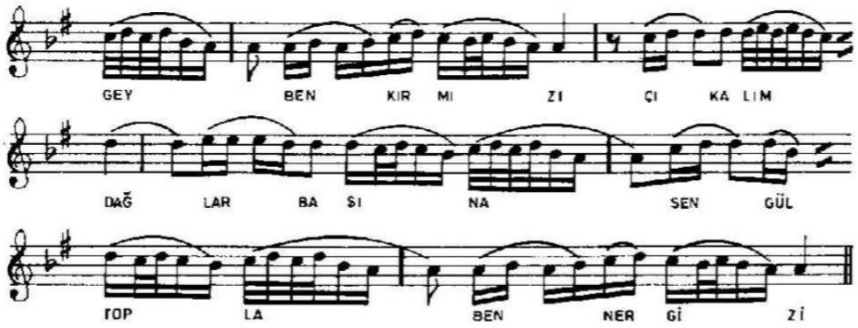
Ben Sıkmalı Al İsterem(Çoban Kızı) (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4885.html.

Resim 66:

Ben Sıkmalı Al İsterem Çoban Kızı (2. Sayfa)

Çoban kızı, çoban kızı
" " " "
Sen allar gey ben kırmızı
Çıkalım dağlar başına
Sen gül topla ben nergizi

Ben sıkmalı al isterem
Ben sıkmalı al isterem
Kollarını dal isterem
E Değmemiş yar isterem
Ağlasana çoban kızı (Sızlasana çoban kızı)

Çoban kızı, çoban kızı
" " " "
Sen allar gey ben kırmızı
Çıkalım dağlar başına
Sen gül topla ben nergizi

2.28. Elinde Altın Terazi

Eserin başlık kısmında bulunan "Elinde Altın Terazi" araması ile ve güfteleriyle yapılan aramalarda elimizdeki nüshadan başka bir nüshasına ulaşılamamıştır.

2.29. Arabası Mavi Boya

Eserin başlık kısmında bulunan "Arabası Mavi Boya" araması ile herhangi bir notaya ulaşılamazken "Mavi Boya" aramasıyla TRT repertuvarında kayıtlı "Penceresi Mavi Boya(Emlek Ağzı Uzun Hava)" başlıklı eserin notasına ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu eserin notası incelendiğinde melodik yapısı, yöresi Sivas-Şarkışla, usûlü serbest olmak üzere farklı olduğu, Resim 68'de bulunan notanın güfteleri incelendiğinde ise, notanın üzerindeki birinci, ikinci ve dördüncü portelerdeki güftelerin 5 no'lu defterdeki notada bulunan birinci kıtanın ilk üç mısrası ile benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Eserin güftesinde geçen "Arabası" güftesiyle yapılan arama ile de, "Arabası Yeşil Boya" başlıklı bir eserin notasına ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu eserin notası incelendiğinde yöresi Şanlıurfa ve usûlü 9/8 olmak üzere aynı iken melodik yapısının farklı olduğu, Resim 69, 70 ve 71'de nüshaları bulunan eserin güfteleri incelendiğinde ise, birinci kıtasındaki ilk üç mısranın 5 no'lu defterdeki ilk üç mısra ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

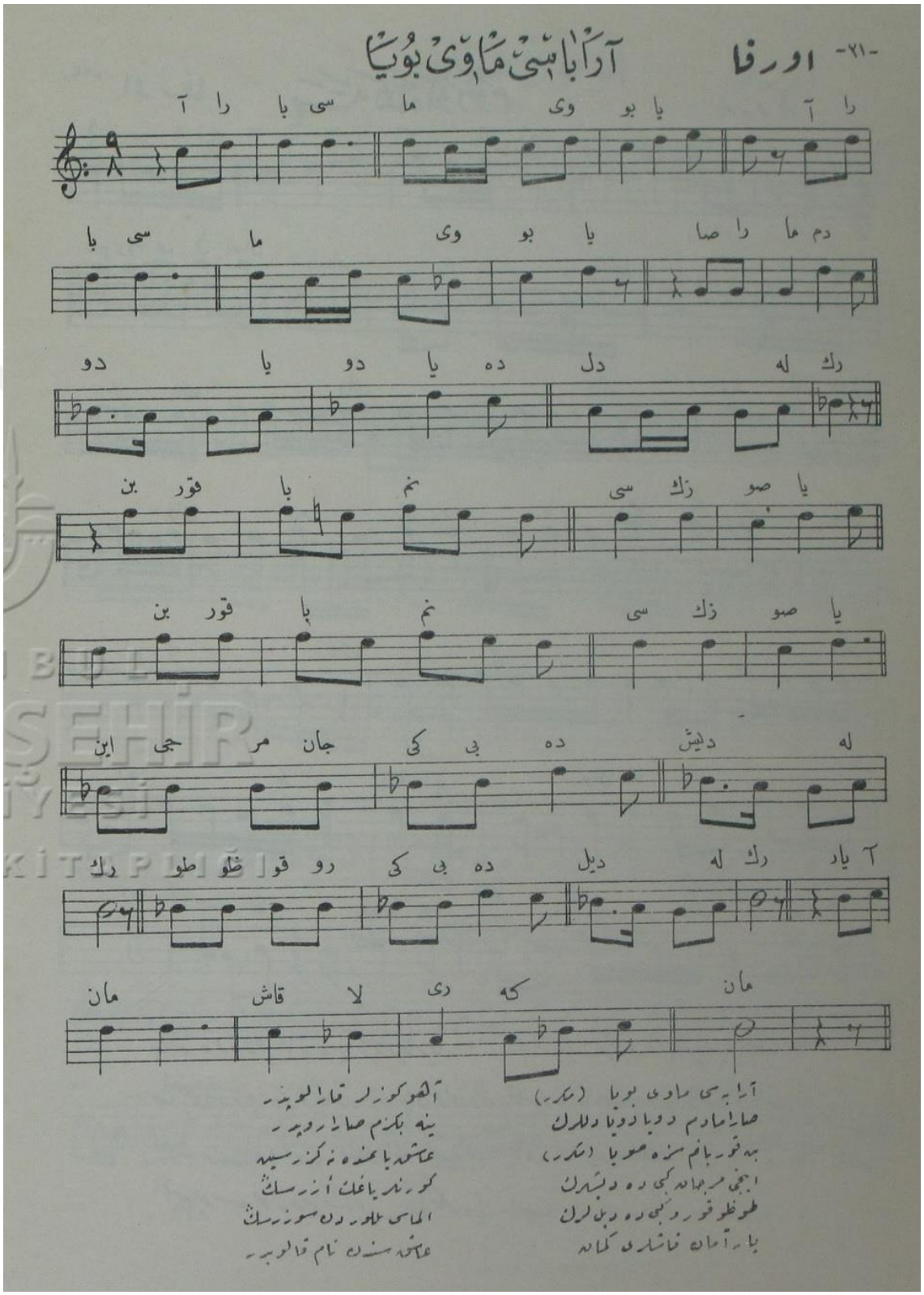
Arabası Mavi Boya

Arabası mavi boya (mükerrer)
Saramadım doya doya dillerin
Ben kurbanım size soya (mükerrer)
İnci mercan gibi de dişlerin
Tuzu kuru gibi de dillerin
Yâr aman kaşları keman

Ahu gözler karalupdur
Yine benzim sararupdur
Aşk yanımda ne gezersin
Görenler yağın üzersin
Elmamı billurdan süzersin
Aşk senden nem kalupdur (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 21)

Resim 67:

Arabası Mavi Boya (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 21.

Resim 68:

Penceresi Mavi Boya(Emlek Ağzı Uzun Hava)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=6750&esera=PENCERES%DD%20MAV%DD%20BOYA%20(UZUN%20HAVA).

Resim 69:

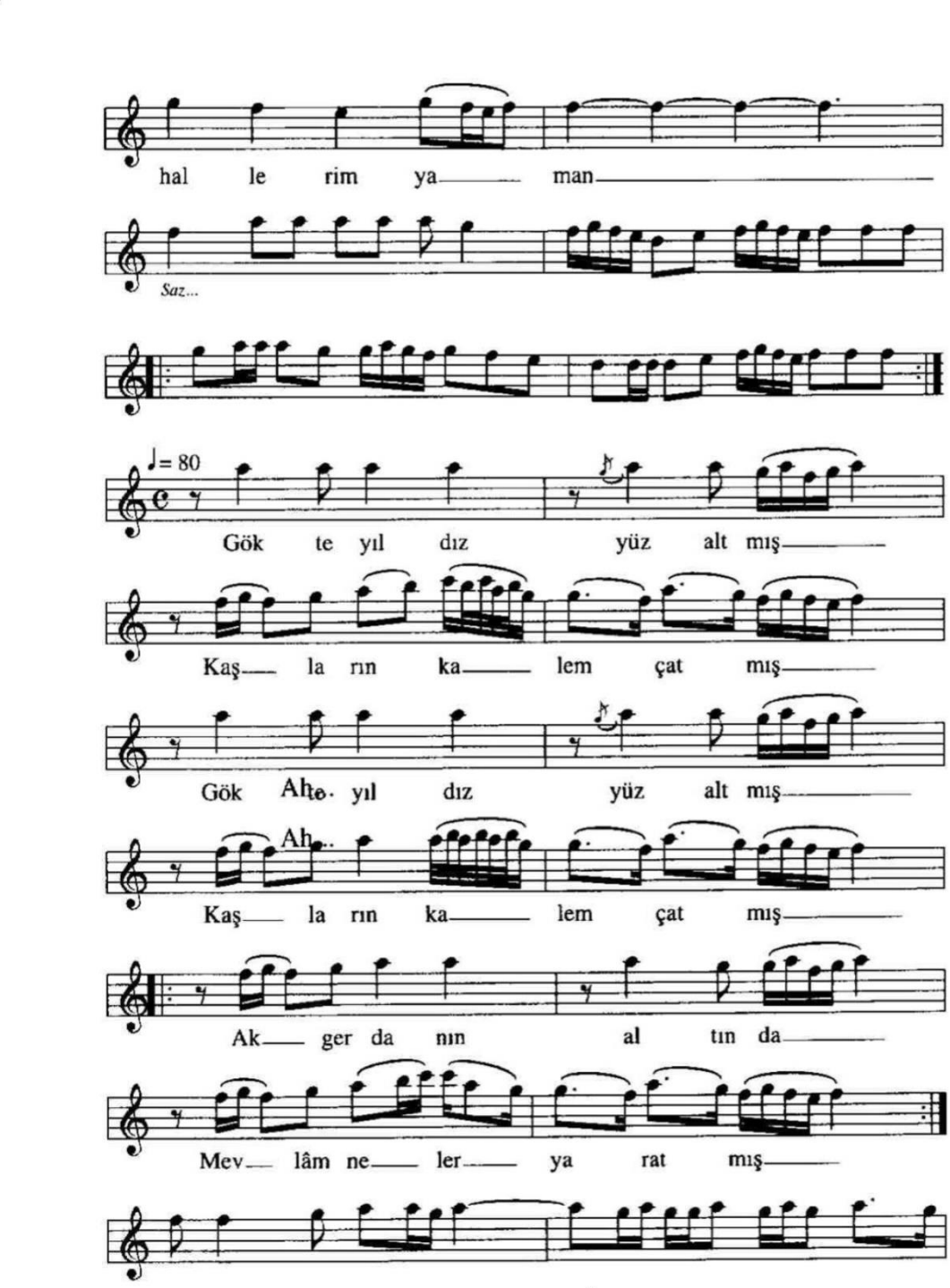
Arabası Yeşil Boya (1. Sayfa)

Kaynak: http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4748.html.

Resim 70:

Arabası Yeşil Boya (2. Sayfa)

Resim 71:

Arabası Yeşil Boya (3. Sayfa)

-1-

Ah... Arabası yeşil boya
Saramadım doya doya da bellerin
Ah... Ben kurbanım sizin soya
Adam adam ağladır dillerin
Şıngır mıngır oynar da zillerin
Şarakı beste söyler dillerin of of
Hallerim yaman

-2-

Ah... Gökte yıldız yüz altmış
Kaşların kalem çatmış
Ah... Ak gerdanın altında
Mevlâm neler yaratmış
Şarkı beste söyler dillerin of of
Hallerim yaman

2.30. Petekte Üzüm

Eserin başlık kısmında bulunan "Petekte Üzüm" aramasıyla herhangi bir notaya ulaşılamazken, türkünün güftelerinde geçen "Üzüm Kara" aramasıyla, "Karşıda Üzüm Kara", "Tevekte Üzüm Kara", "Tevekte Üzüm Kara" ve "Tiyekte Üzüm Kara" başlıklı dört farklı eserin notasına ulaşılmaktadır. İncelenen bu notalarda, Resim 74'te bulunan "Karşıda Üzüm Kara" türküsünün yöresi Erzurum, usûlü 12/8 ve 18/8 olmak üzere farklı, güfteleri incelendiğinde ise dört kıtasının ilk mısralarının, 5 no'lu defterde bulunan notadaki ilk kıta ile benzerlik gösterdiği, Resim 75'te bulunan "Tevekte Üzüm Kara" türküsünün yöresi Sivas-Zara olmak üzere farklı, usûlü 2/4 olmak üzere aynı, güfteleri incelendiğinde ise birinci kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterdeki notanın ilk kıtası ile benzerlik gösterdiği, Resim 76'da bulunan "Tevekte Üzüm Kara" isimli başka bir türkünün de yöre bilgisi bulunmazken, usûlünün 4/4'lük olmak üzere farklı olduğu, güfteleri incelendiğinde ise ilk iki kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterdeki güftelerle benzerlik gösterdiği ve bu üç türkünün de melodik yapı bakımından 5 no'lu defterde bulunan notadan farklılık gösterdiği görülmektedir.

"Ekrem Besim Bey" tarafından derlendiği belirtilen, Resim 73'te bulunan "Tiyekte Üzüm Kara" başlıklı türkünün notası incelendiğinde ise yöresi Şanlıurfa, usûlü 2/4 olmak üzere aynı, melodik yapısının büyük oranda benzerlik gösterdiği, güftelerinde ise farklı olarak birinci mısralarında "Petekte" yerine "Tiyekte", ikinci mısralarında "Dümdüz" yerine "Düzüm" yazıldığı, diğer güftelerinin ise aynı olduğu görülmektedir.

Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

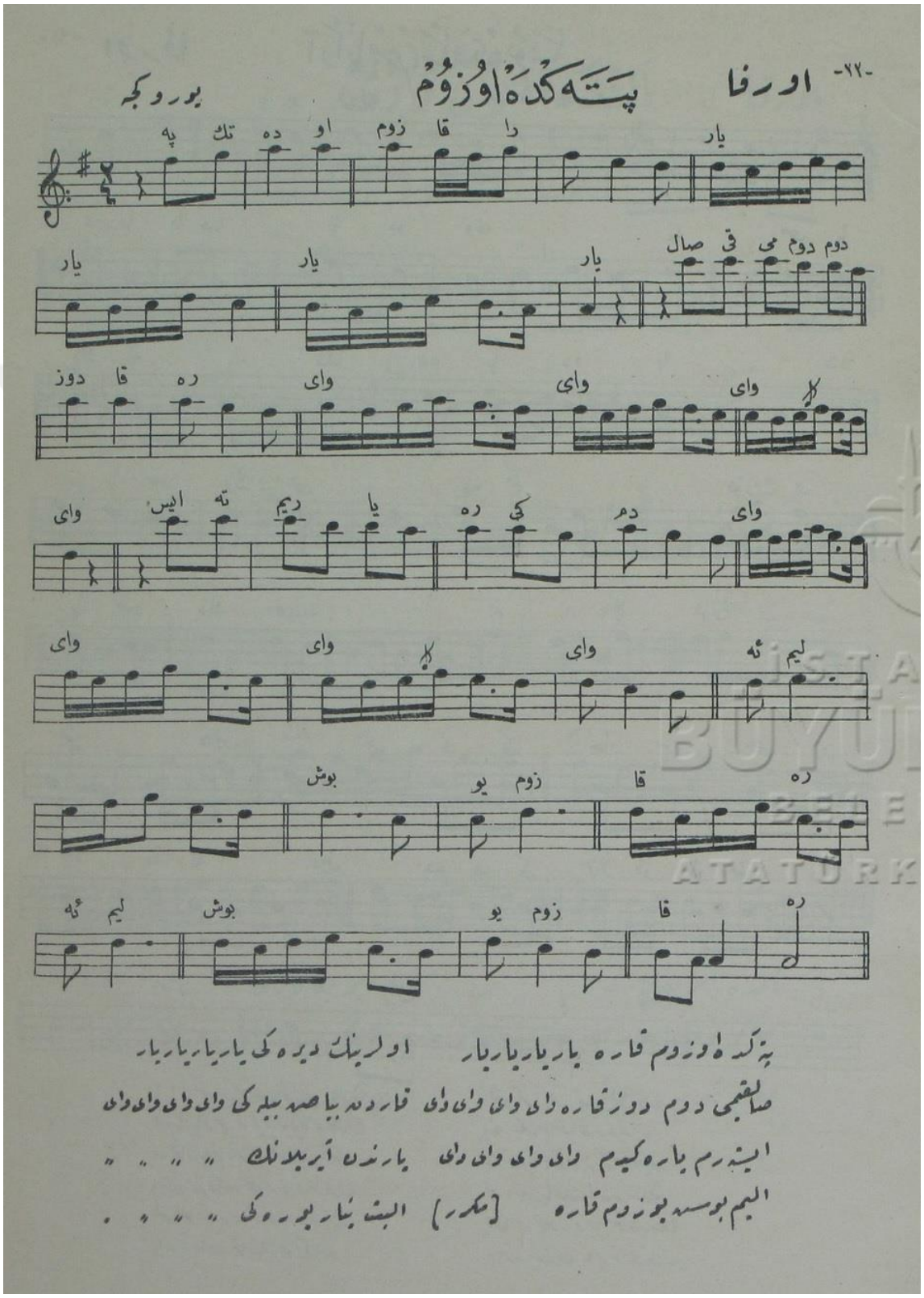
Petekte Üzüm

Petekte üzüm kara yâr yâr yâr yâr
Salkımı dümdüz kara vay vay vay vay
İsterem yâre gidem vay vay vay vay
Elim boş yüzüm kara (mükerrer)

Evlerinin direği yâr yâr yâr yâr
Kardan beyaz bileği vay vay vay vay
Yârinden ayrılanın vay vay vay vay
Elbet yanar yüreği vay vay vay vay (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 22)

Resim 72:

Petekte Üzüm (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 22.

Resim 73:

Tiyekte Üzüm Kara

Yöresi : *Şanlıurfa*
Kaynak: *Mahallî Topluluk*

Makamı : *Muhayyer*
Derleyen : *Ekrem Besim Bey*
Notalayan: *Ekrem Besim Bey*

TİYEKTE ÜZÜM KARA

-1-
Tiyekte üzüm kara yar yar yar yar
Salkımı düzüm kara vay vay vay vay
İsterem yare gidem yar yar yar yar
Elim boş yüzüm kara vay vay vay vay

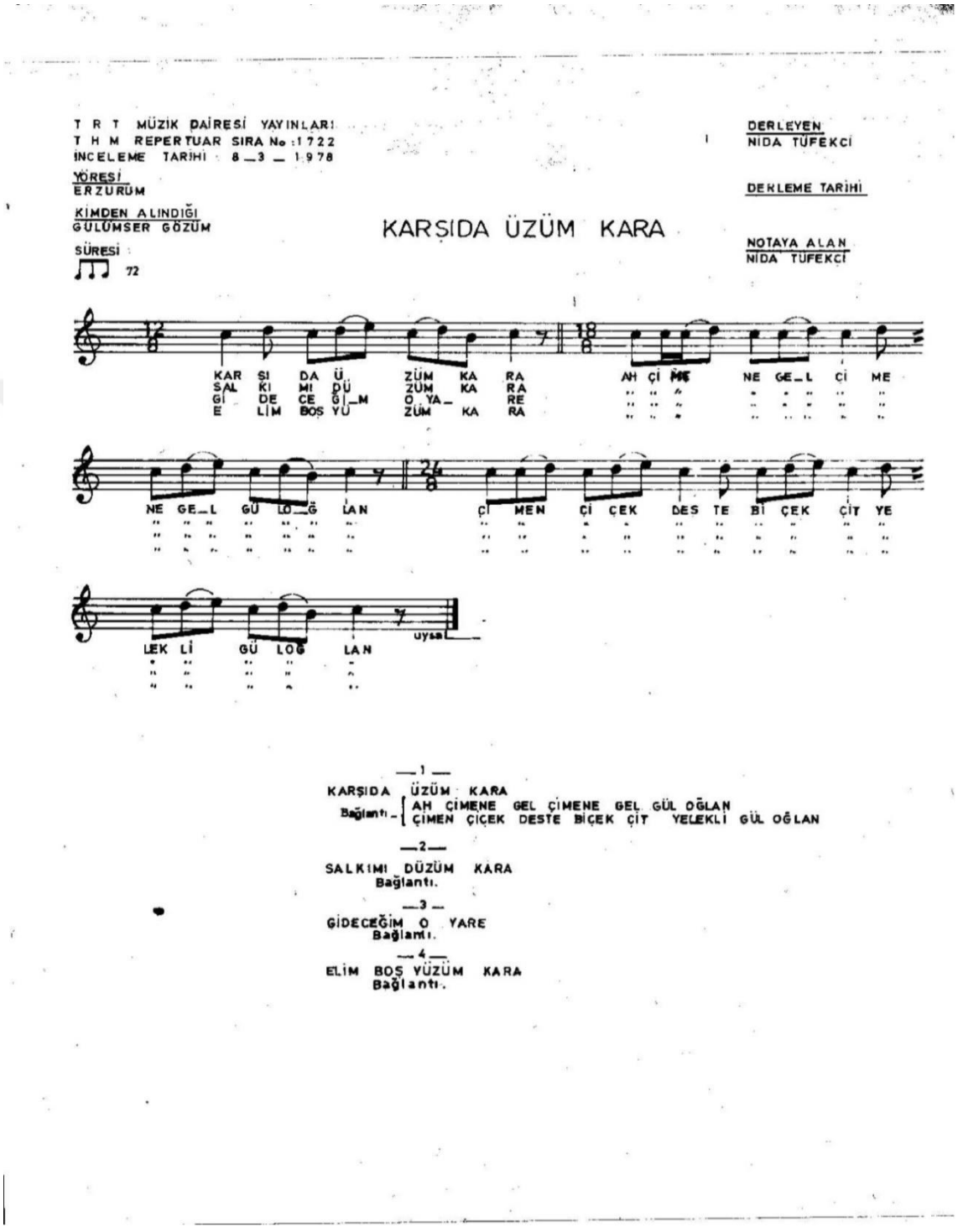
-2-
Evlerinin direği yar yar yar yar
Kardan beyaz bileği vay vay vay vay
Yarından ayrılanın yar yar yar yar
Elbet yanar yüreği vay vay vay vay

NOT: Bu türkünün Diyarbakır, Elazığ ve Sivas repertuarında çeşitlemeleri vardır.

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=7812&esera=T%DDYEKTE%20%DCZ%DCM%20KARA%20(*).

Resim 74:

Karşıda Üzüm Kara

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5392&esera=KAR%DEIDA%20%DCZ%DCM%20KARA.

Resim 75:

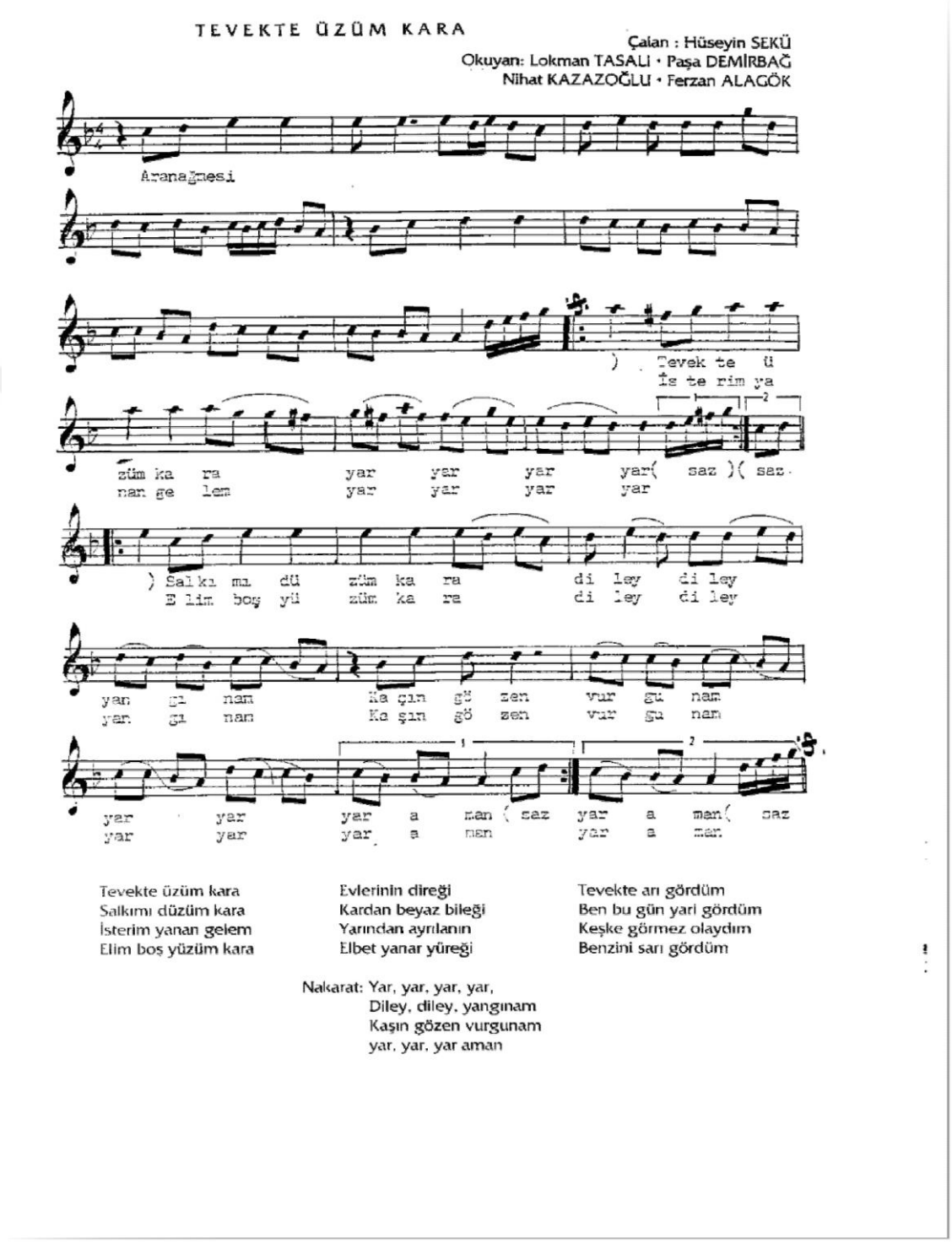
Tevekte Üzüm Kara

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=7781&esera=TEVEKTE%20%DCZ%DCM%20KARA.

Resim 76:

Tevekte Üzüm Kara

Tevekte üzüm kara
Salkımı düzüm kara
İsterim yanan gelem
Elim boş yüzüm kara

Evlerinin direği
Kardan beyaz bileği
Yarından ayrılanın
Elbet yanar yüreği

Tevekte arı gördüm
Ben bu gün yari gördüm
Keşke görmez olaydım
Benzini sarı gördüm

Nakarat: Yar, yar, yar, yar,
Diley, diley, yangınam
Kaşın gözen vurgunam
yar, yar, yar aman

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=7782&esera=TEVEKTE%20%DCZ%DCM%20KARA.

2.31. Oyun Havası

Eserin başlık kısmında bulunan "Oyun Havası" aramasıyla, Urfa yöresine ait bulunan oyun havaları incelendiğinde benzer melodik özellikleri yansıtan esere rastlanılamamıştır.

2.32. Giderim Ben de Ben de

Eserin başlık kısmında bulunan "Giderim Ben de Ben de" araması ile kayıtlı herhangi bir notaya ulaşılamazken, "Giderem" güftesi ile yapılan aramada "Giderem Burdan Artık" başlıklı eserin notasına ulaşılmaktadır. Ulaşılan bu eserin notası incelendiğinde yöresi Urfa, usûlü 4/4'lük olmak üzere aynı iken, melodik yapısının farklılık gösterdiği görülmektedir. Gütteleri incelendiğinde ise ikinci kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterdeki notanın gütteleriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir.

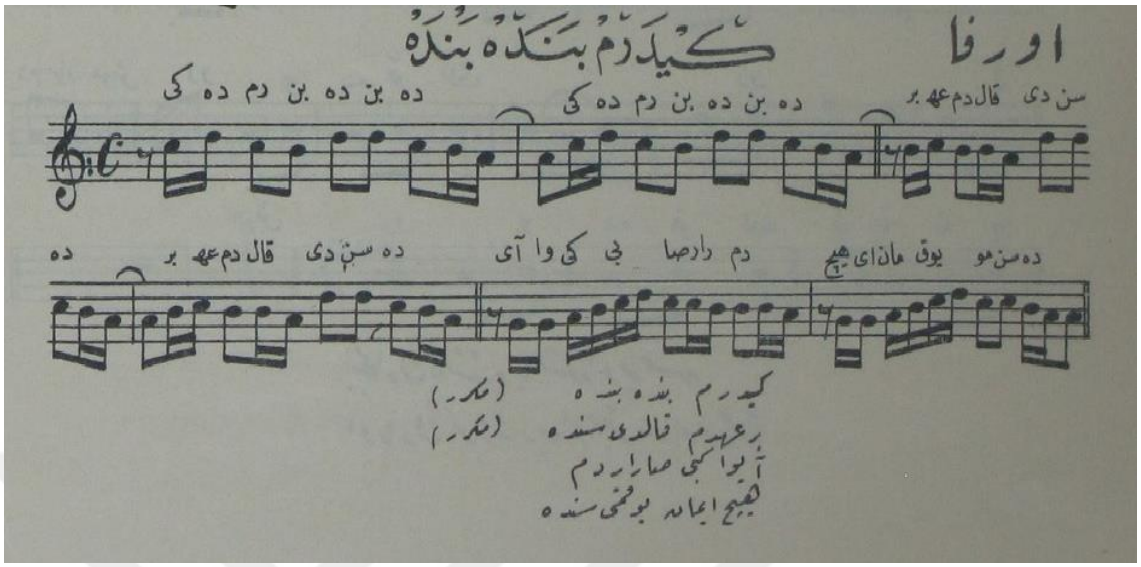
Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Giderim Ben de Ben de

Giderim ben de ben de (mükerrer)
Bir ahdım kaldı sende (mükerrer)
Ayva gibi sardım
Hiç îman yok mu sende (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 23)

Resim 77:

Giderim Ben de Ben de (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 23.

Resim 78:

Giderem Burdan Artık (1. Sayfa)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=1220&esera=BA%DEINDAK%DD%20PU%DEU%20MUDUR.

Resim 79:

Giderem Burdan Artık (2. Sayfa)

2.33. Sandığımı Açamadım

Eserin başlık kısmında bulunan "Sandığımı Açamadım" aramasıyla kayıtlı herhangi bir notaya ulaşılamazken, üçüncü kıtasında bulunan "Başındaki Puşu mudur" güfteleri ile yapılan aramada TRT repertuvarında kayıtlı bir eserin notasına ulaşılmaktadır. Resim 81'de bulunan eserin notası incelendiğinde yöresi Diyarbakır, usûlü 2/4'lük ve melodik yapısının farklı olduğu, güfteleri incelendiğinde ise, birinci kıtasında bulunan güftelerin 5 no'lu defterdeki notanın üçüncü kıtasındaki güftelerle, ikinci kıtasındaki güftelerin 5 no'lu defterdeki birinci kıtadaki güftelerle, bağlantı kısımlarının da birbirleriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Sandığımı Açamadım

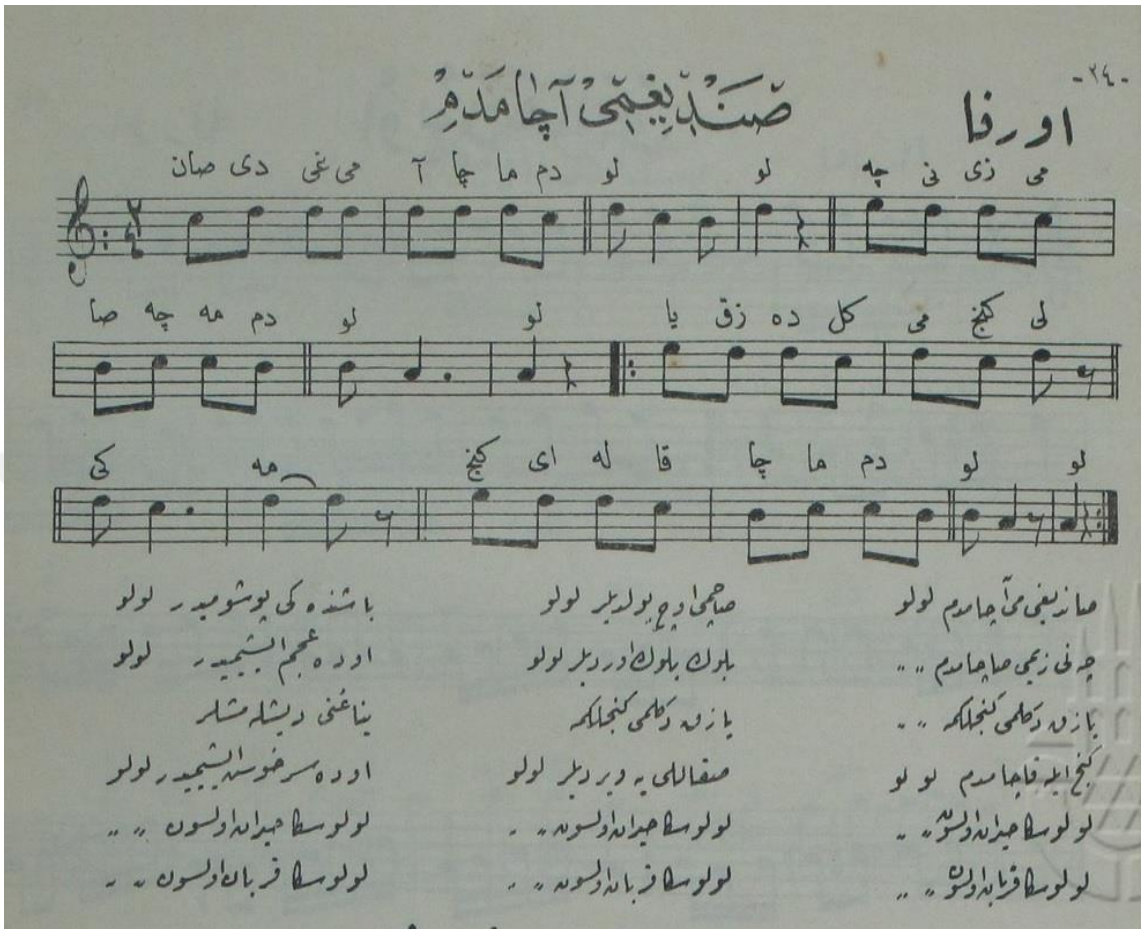
Sandığımı açamadım
Çenizimi saçamadım
Yazık değil mi gençliğime
Genç ile kaçamadım lo lo
Lo lo sana hayran olsun lo lo
Lo lo sana kurban olsun lo lo

Saçımı üçe böldüler lo lo
Bölük bölük ördüler lo lo
Yazık değil mi gençliğime
Sakallıya verdiler lo lo
Lo lo sana hayran olsun lo lo
Lo lo sana kurban olsun lo lo

Başındaki puşu mudur lo lo
O da Acem işi midir lo lo
Yanağını dişlemişler
O da sarhoş işi midir lo lo
Lo lo sana hayran olsun lo lo
Lo lo sana kurban olsun lo lo (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 24)

Resim 80:

Sandığımı Açamadım (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 24.

Resim 81:

Başındaki Puşu mudur

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=1220&esera=BA%DEINDAK%DD%20PU%DEU%20MUDUR.

2.34. Pınar Başında Türküsü

Eserin başlık kısmında bulunan "Pınar Başında" araması ile ve güfte kısmında bulunan "Pınarın Başında Yatmış Uyumuş" gü fteleri ile benzerlik gösteren üç farklı eserin notasına ulaşılmaktadır. Bunlar;

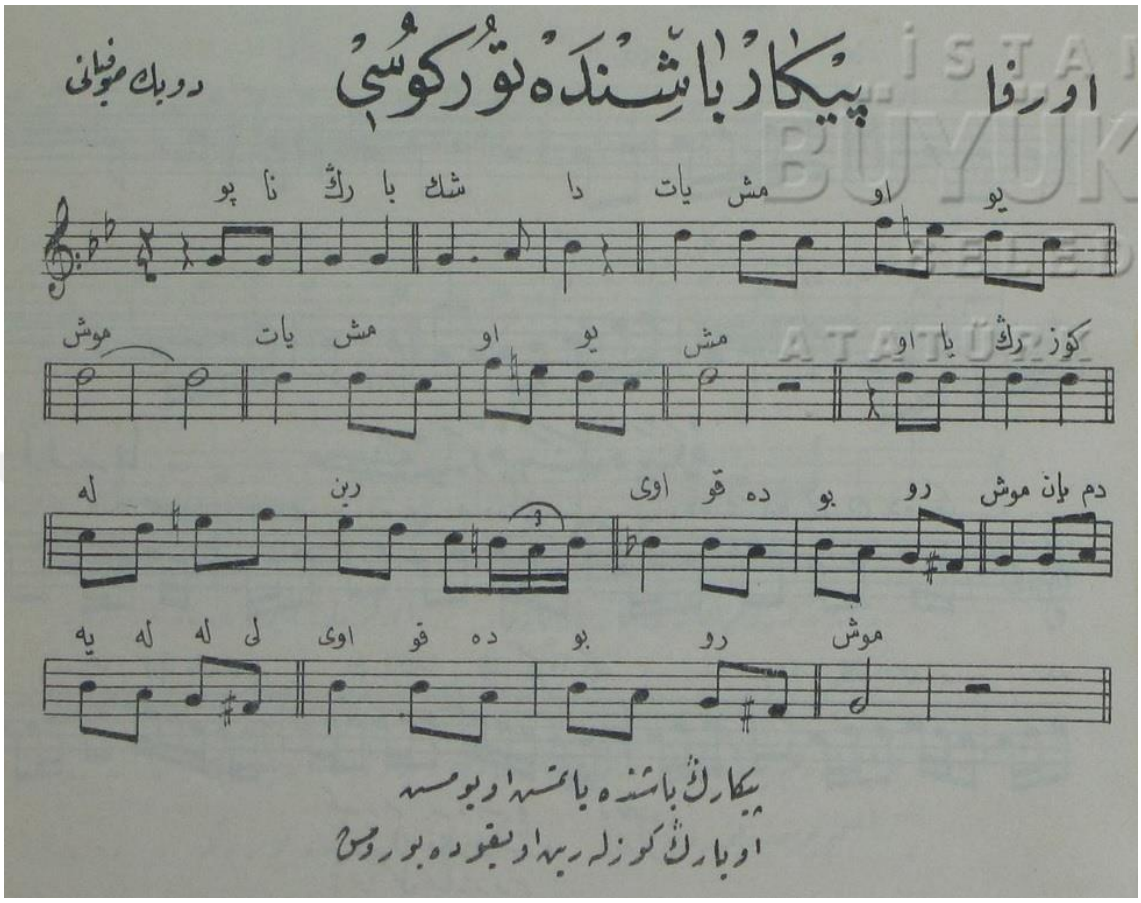
- **a.** Gız Pınar Başında
- **b.** Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş
- **c.** Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş

Ulaşılan bu türküler incelendiğinde yöre, usûl, melodik yapı olarak farklı olduğu anlaşılırken, gü fteleri incelendiğinde ise Resim 83'te bulunan eserde nota üstünde bulunan güftelerden ilk üç portede bulunan güftelerin, Resim 84'te bulunan eserin gü fteleri incelendiğinde birinci kıtasında bulunan ilk iki mısranın, Resim 85 ve Resim 86'da nüshaları bulunan eserin gü fteleri incelendiğinde ikinci sayfanın 2, 3, 4, 5 ,6. portelerindeki güftelerin 5 no'lu defterde bulunan güftelerle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Türkülerin güfte ve notaları aşağıdadır;

Pınar Başında Türküsü
Pınarın başında yatmış uyumuş
O yârin gözlerin uyku da bürümüş (*Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 24)

Resim 82:

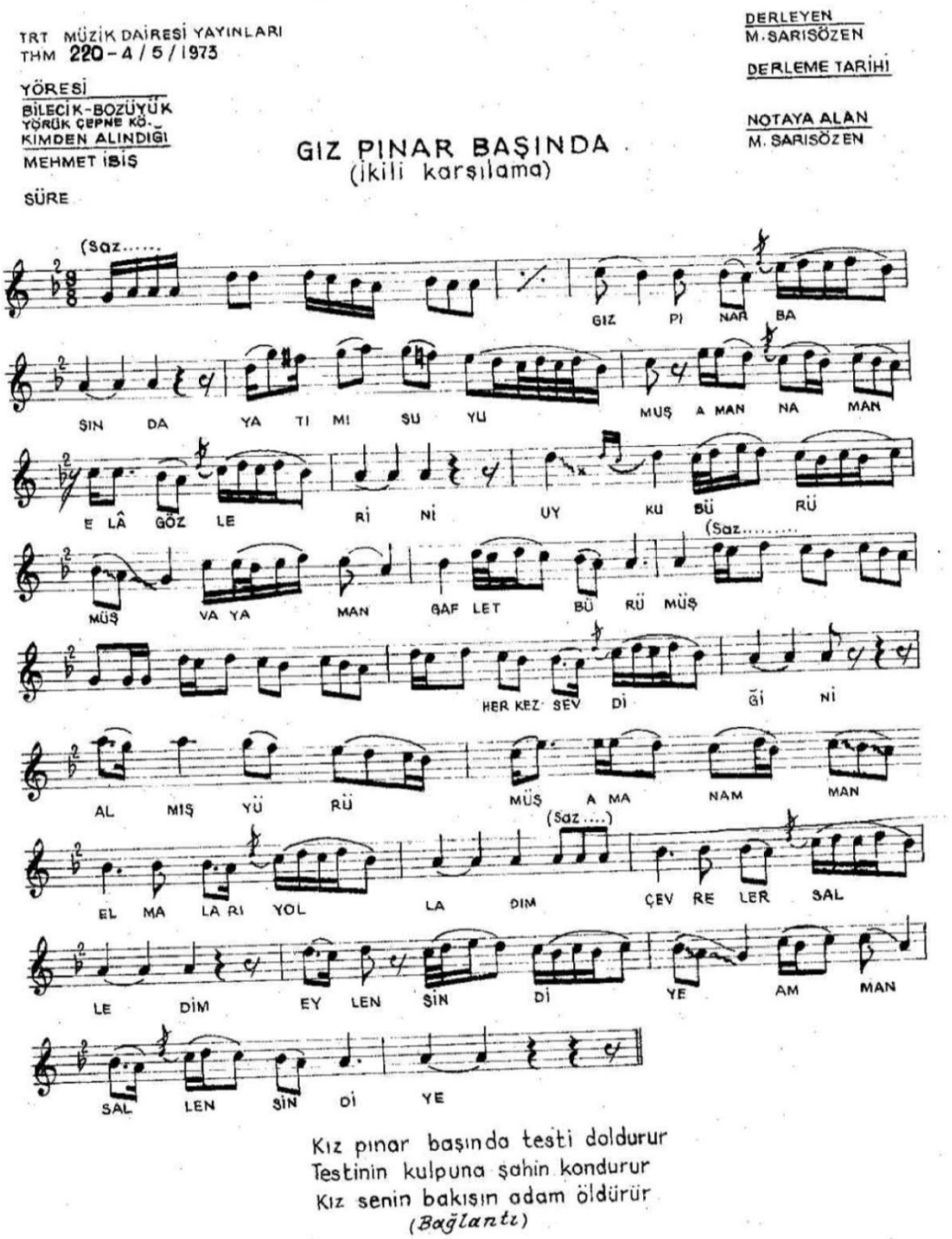
Pınar Başında Türküsü (5 No'lu Defterde Bulunan Nüsha)

Kaynak: *Anadolu Halk Şarkıları*, 1927, 24.

Resim 83:

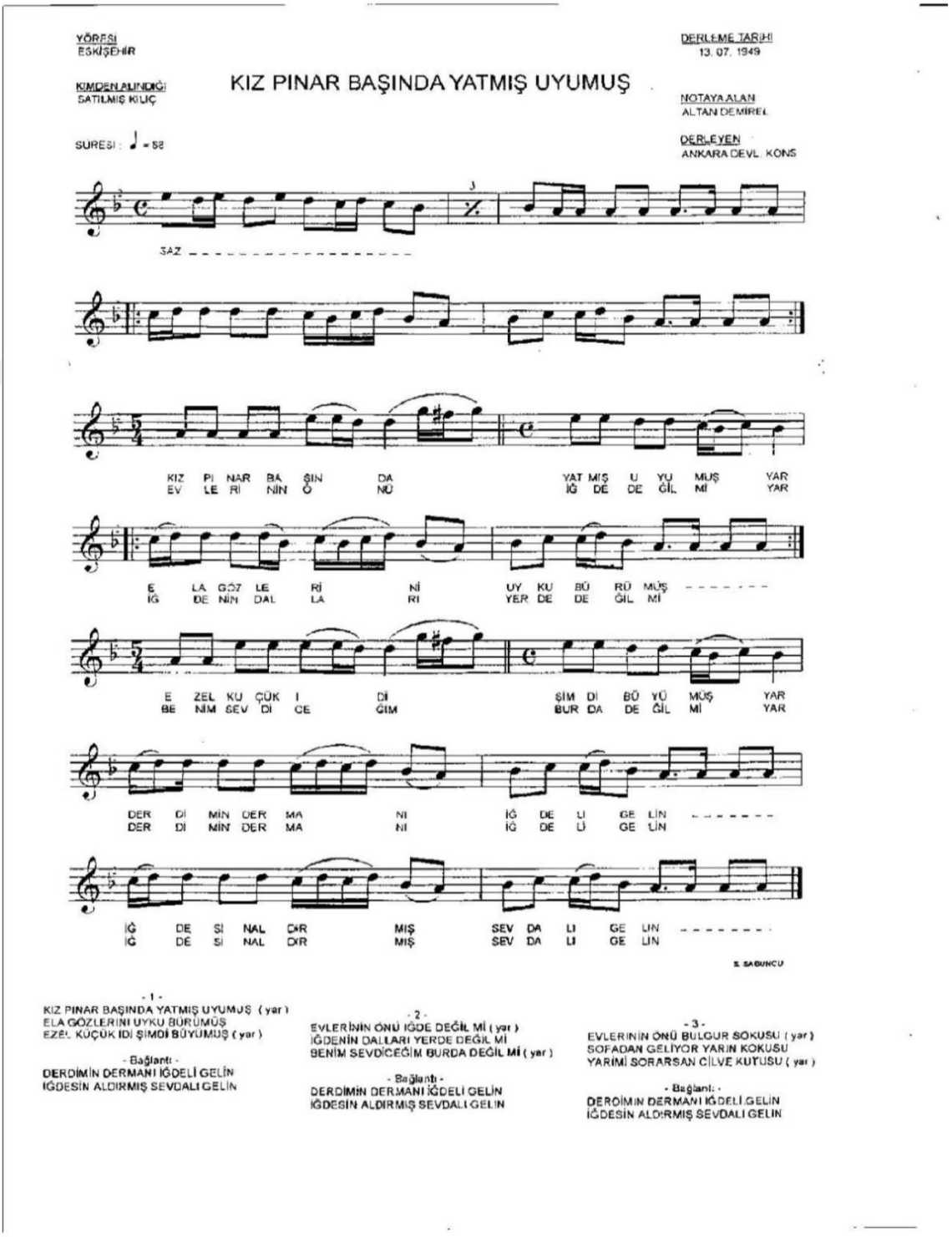
Gız Pınar Başında

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=3941&esera=GIZ%20PINAR%20BA%DEINDA%20YATMI%DE%20UYUMU%DE.

Resim 84:

Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5714&esera=KIZ%20PINAR%20BA%DEINDA%20YATMI%DE%20UYUMU%DE.

Resim 85:

Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş (1. Sayfa)

Kaynak:
http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5715&esera=KIZ%20PINAR%20BA%DEINDA%20YATMI%DE%20UYUMU%DE%20(*).

Resim 86:

Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş (2. Sayfa)

BÖLÜM 3: DÂRÜLELHAN KÜLLİYÂTI ANADOLU HALK ŞARKILARI 5 NO'LU DEFTERİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARILMASI

[Dış Kapak]

DÂRÜLELHAN

ANADOLU HALK ŞARKILARI

Urfa, Antep'de birinci seyahatte toplanan 40 halk türküsü ile müessesemizde keman muallimi Ekrem Besim Bey'in halk türkülerine ait bir mukaddimesini hâvîdir.

Defter: 5

QUARANTE

CHANSONS POPULARIES TURQUES

[Kırk Popüler Türk Şarkısı]

Recueillies

Dans less diverses provinces d'Anatolie avec une préface de

[Anadolu'nun çeşitli illerinde önsöz ile toplanmış]

Ekrem Bessim Bey

Professeur au Conservatoire de Stamboul

[İstanbul Konservatuvarı Profesörü]

Fascicule . V

[Fasikül 5]

Tertîb ve tanzîm hakkı mahfûzdur.

İstanbul

Şehzâdebaşı: Evkâf Matba'ası

1927

Fiyatı 25 kuruştur.

[İç Kapak]

DÂRÜLELHAN

ANADOLU HALK ŞARKILARI

Urfa, Antep'de birinci seyahatte toplanan 40 halk türküsü ile müessesemizde keman muallimi Ekrem Besim Bey'in halk türkülerine ait bir mukaddimesini hâvîdir.

Defter: 5

QUARANTE

CHANSONS POPULARIES TURQUES

[Kırk Popüler Türk Şarkısı]

Recueillies

Dans less diverses provinces d'Anatolie avec une préface de

[Anadolu'nun çeşitli illerinde önsöz ile toplanmış]

Ekrem Bessim Bey

Professeur au Conservatoire de Stamboul

[İstanbul Konservatuvarı Profesörü]

Fascicule . V

[Fasikül 5]

Tertîb ve tanzîm hakkı mahfûzdur.

İstanbul

Şehzâdebaşı: Evkâf Matba'ası

1927

Fiyatı 25 kuruştur.

[Sayfa 3]

ANADOLU HALK ŞARKILARI

Konservatuvarın halk şarkılarını toplamak için Anadolu'ya iki sene sıra ile çıkardığı iki hey'etten birincisinin semere-i mesâ'îsini kısmen muhtevi olan bu risâlede Türkiye'de ilk def'a olarak ciddi ve fennî bir surette bu vâdide çalışmağa başlayan hey'etin seyahatinden bir nebze bahs etmek isterim. Bu seyahatin ne gibi düşüncelerin, müessirâtın ve ihtiyâcâtın mahsulü olduğunu evvelki defterlerde muhterem meslektaşlarım izah ettikleri cihetle o noktadan sarf-ı nazar edip asıl seyahatten ve gezdiğimiz yerlerden toplanan hâlis Türk Mûsikîsi nüveleri olan halk şarkılarından bahs etmeğe gayret edeceğim.

Hey'et İstanbul'dan 31 Temmuz 1926 tarihinde hareket ederken çizilmiş bir programı vardı ve kendisine kat'î bir istikâmet ta'yîn etmiş bulunuyordu. Herkesin kemâl-i iştiyâkla bahs ettiği ve dinlediği vakit hususiyeti dolayısıyla büyük bir zevk aldığı meşhur Urfa ağzı ta'bîr edilen üslûp hepimizi o şâir memleketine celb etmiş idi. Binâenaleyh seyahat müddetimizin mühim bir kısmını Urfa'da geçti. Avrupalıların sitâyişle yâd ettikleri Türk misafirperverliğinin en koyusunu Urfa'da bulursunuz. Hey'etimiz Urfa'da çalıştığı müddetçe ne kadar hüsn-i kabul gördüğünü ne gibi samimi râbıtalar te'sis ettiğini unutmaz. Bâhusûs maksadımızı, hangi gayeye doğru gittiğimizi velev ki kâbil olduğu kadar veciz bir surette izâh etsek şimdiye kadar görülmemiş, işitilmemiş bir iş için yani en doğrusu kendi memleketlerinde ehemmiyet vermedikleri uzun havalar, oyun havalarını toplamak uğrunda İstanbul'dan kalkıp diyar diyar gezmek anlatılacak şey değildi. Fakat hiç de öyle olmadı. Urfa valisi Fuad Bey Efendi, Türk Ocağı reisi bulunan eşrâfdan Hacı Mustafa Reşîd Bey gibi münevver zevât derhâl teşebbüs ettiğimiz işin ehemmiyetini idrâk ettiler. Asıl nağmeleri bize verecek olanlar ise eski Urfa şarkılarının bir def'a bu suretle tesbit edildikden sonra artık ziyâ'a uğramayacağını anladılar ve memnun, seve seve mesâimize iştirâk ettiler. Hepsine burada alenen teşekkür etmeyi borç bilirim.

[Sayfa 4]

Anadolu'nun her tarafında olduğu gibi halk teğanniyâtı o havâlîde de iki türlüdür. Uzun hava, kayabaşı, ta'bir ettikleri usûlsüz yani (ritim)siz parçalarla mu'ayyen ritim dâhilinde terennüm edilen parçalar. Uzun havaları Urfa'da "Dîvân" ve "Hoyrat" olarak

iki tip şeklinde tasnif edebiliriz. Şunu ilave etmek isterim ki: Urfa'da dinlediğimiz zevâtın hemân cümlesi mûsikîye az çok vâkıf insanlardı. Terennüm ettikleri parçaların hangi makâmdan olduğunu ve o makâmın seyrini bilerek okuyorlar. Keyfiyeti iki nokta-i nazardan tedkîk edecek olur isek her halde başka başka neticeler elde ederiz. Fi'l-vâki' makamların dar çerçevesi içinde kalmayan daha doğrusu o kuyûd şurûtu bilmedikleri için onlardan tamamıyla âzâde olan halk mûsikîşinâsları her halde (halkçılık) nokta-i nazarından daha çok müraccahdırlar. Çünkü onlar nasıl hissiyâtını zincirlemiyor ise o hissiyâtın dili olan mûsikîyi de dört duvar arasına almıyorlar.

Diğer taraftan Urfalıların mûsikî ile kısmen iştiğâl etmiş olmaları velev ki bu mu'ayyen bazı nukâta münhasır kalmış olsun, o memleket ehâlisinin tabî'î ve coğrafî vaz'iyetinin îcâbâtındandır.

Uzun hava tiplerinden "Dîvân" her halde diğeri olan hoyrattan daha çok musanna' ve daha san'atkârâne vücud bulmuş bir numûnedir. Mûsikî nokta-i nazarından gazele çok müşâbih olan dîvânın "meyân" kısmına tecnîs ta'bîr ederler.

Güftesi hoyratın güftesi mesellü yerli şâirlerin âsârından alınır. "Hoyrat" ise bütün halkın en ufak çocuktan en ihtiyâr köylüye kadar herkesin terennüm ettiği havadır.

Mecmû'amızda neşr ettiğimiz "Kırık Hava" ta'bîr ettikleri mevzun şarkıların adedi ise nâ-mütenâhîdir. Şurası şâyân-ı dikkattir ki 2/4, 6/8 ve 10/16 vezinlerinin çokluğu yanında 9/8 vezni gibi mütebellir bir husûsiyete mâlik olan ritim çok azdır.

Urfalıların sesleri çok temiz ve tizdir. İlk def'a işittiğim vakit erkek sesinin bu kadar yüksek perdelere finek vesâitinden istifâde etmeksizin erişebileceğine hayret ettim.

Konservatuvarımızın memlekete nâciz bir hizmet olarak ziyâ'ından vikâye ettiği halk türkülerini tesbît ve neşr uğrundaki fa'âliyetine devam etmesini memnûniyetle karşılayan büyüklerimizden gördüğümüz teşvike mukâbil minnetdârlığımı burada 'arz etmeği bir vecîbe 'ad ederim.

Ekrem Besîm

[Sayfa 5]

Derebeyi Türkülerinden
Konya
Türkü
Da v ran kır at dav ran
mey dan gü nü dür ar ka mız dan
ge len düş man ö nü dür i le ri du
rul du ge ri du rul maz kel le git me yin ce kır at
Aranağme
ve ril mez

1

Davran kırat davran meydan günüdür
Arkamızdan gelen düşman önüdür
İleri duruldu geri durulmaz
Kelle gitmeyince kırat verilmez

2

Altı patlarla Çerkes vurulmaz
Beypazarı da mesken oldu eyilmez
Kim bilir nerde kalır bizim ulumuz
Kurt yolundan aşar beyim bizim yolumuz

3

Aşağıdan gelir bir bölük kervan
Üç katar devenin önünde ben idem savran
İleri duruldu arkadaş geri durulmaz
El kızı bulunur arkadaş, kardaş bulunmaz

[Sayfa 6]

Şâkir Efendi
Konya
Ah Şâ kir e fen di der ler de gel dim ya nı na
Ka til lik dü şer mi se nin şâ nı na İ dam ev râ kı nı
tak tın boy nu ma E fen dim e fen dim Şa kir e fen
dim İ fa de de yar dım ey le efen dim

Şâkir Efendi derler de geldim yanına
Katillik düşer mi senin şânına
İ'dam evrâkını takdın boynuma
Efendim efendim Şâkir Efendim
İfadede yardım eyle efendim

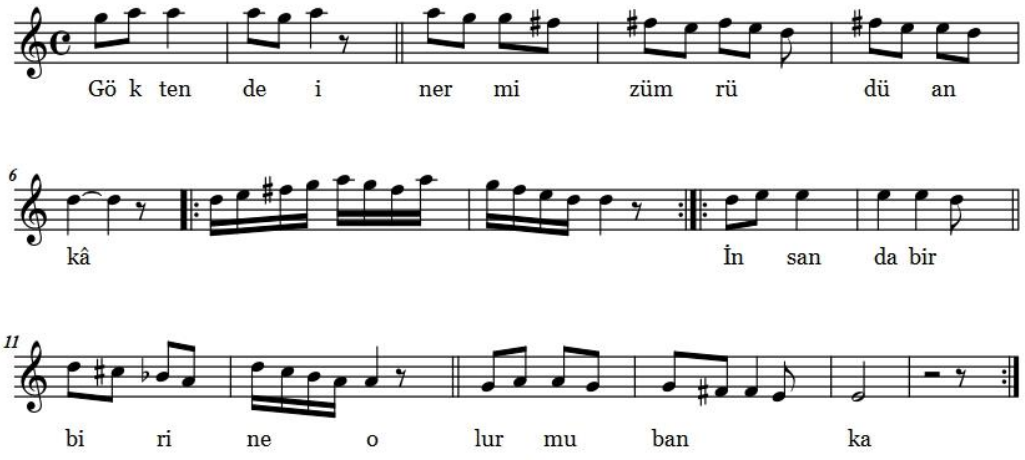
Şâkir Efendi derler de yüzüme baktı
Olanca tüylerim ayağa kalktı
Bağladı sicimi de boynuma taktı
Asıyorlar beni gel ağla bana
Nasıl dayanayım beyim sana

Bilseydim Sungurlu'ya gitmezdim
Gâfil durup da martinimi vermezdim
Sol böğrümden döğseydi de ölmezdim
Kanmaz uykulardan kaldırman beni
Ben de bir yiğitim öldürmen beni

[Sayfa 7]

Zümrüdüankâ

Konya

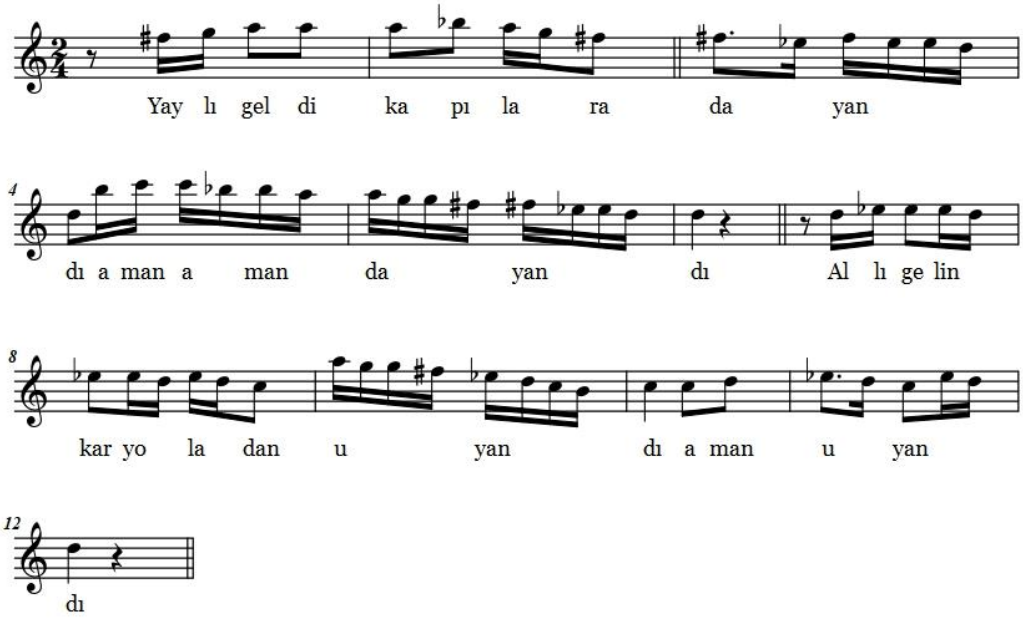

Gökten de inermi zümrüdüankâ
İnsan da birbirine olur mu banka
Hem tomruda vurdular hem de firanka
Attılar zindana kal'aya kardaşları

Hani de seninle bindiğimiz atlar
Dökülü çakılı kaldı payvatları
Çırpına çırpına yunan ördekleri
Kurumuş suyu da kalmamış

Yaylı Geldi Kapılara

Karaman

Yaylı geldi kapılara dayandı
Allı gelin karyoladan uyandı
Âh seni vuran zâlim nasıl dayandı
Âman nalbant kıyma da benim cânıma
Bu mesullük kalmaz senin yanına

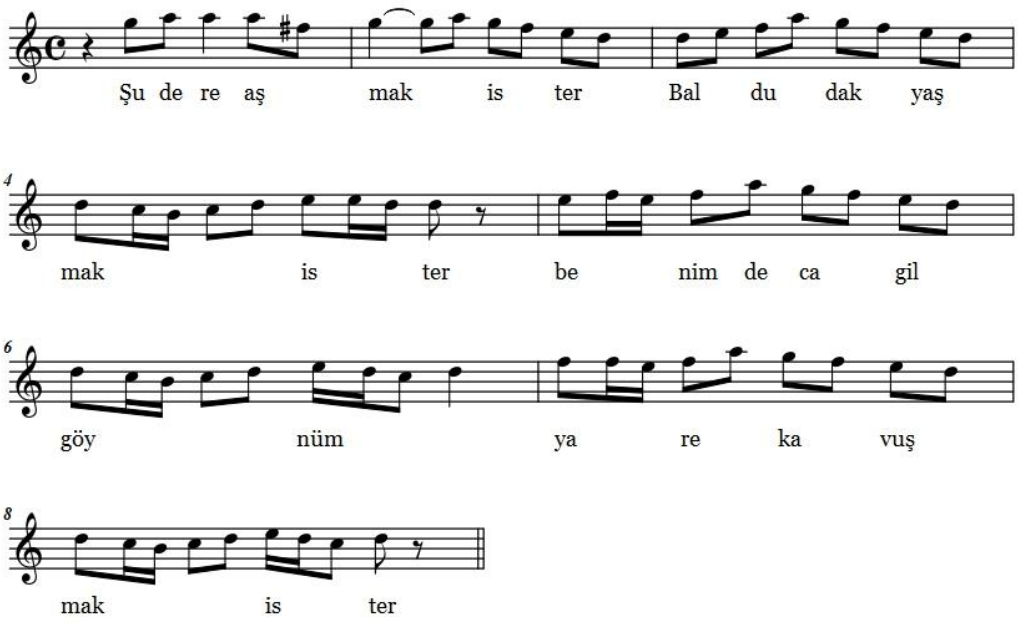
Pazar yeri eğil eğil eğiler
Kavakta kuşlar çiğil çiğil çağılar
Bu dert beni iflah etmez yeğiler
Kıyma da nalbant kıyma da benim cânıma
Bu mesullük kalmaz senin yanına

Âh vara vara iki sokak arası
Yaktı beni kaşlarının karası
Sende kurşun bende kama yarası
Kıyma da nalbant kıyma benim cânıma
Bu mesullük kalmaz senin yanına

[Sayfa 8]

Şu Dere Aşmak İster

Karaman

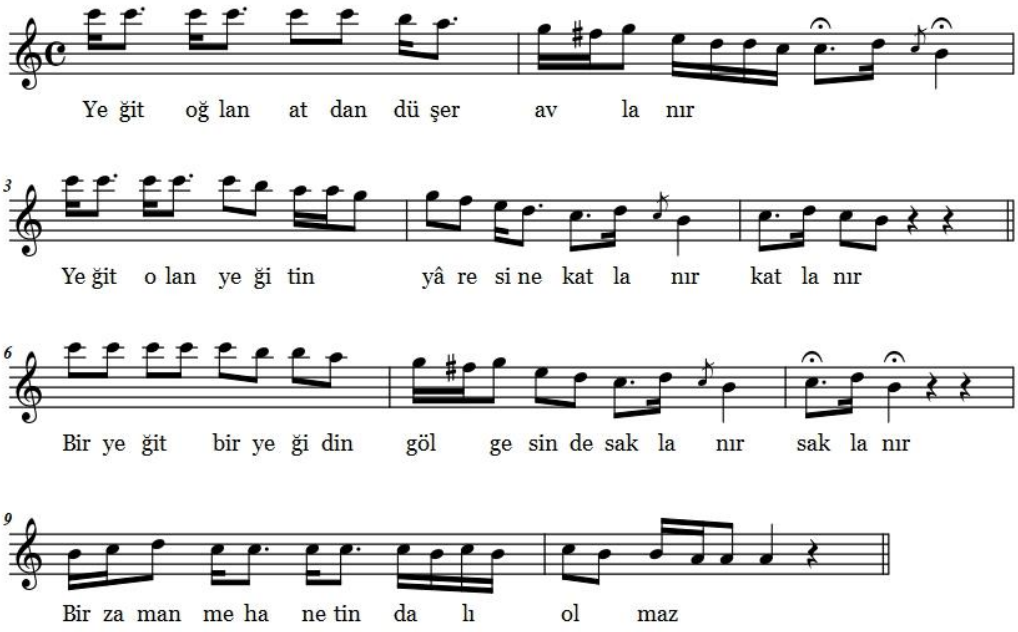

1
Şu dere aşmak ister
Bal dudak yaşmak ister
Benim de câhil gönlüm
Yâre kavuşmak ister

2
Bir taş attım alaca
Bir kuş vurdum delice
Yenile bir yâr sevdim
Gözleri sürmelice

Derebeyi Türkülerinden

Konya

1
Yiğit olan atdan düşer avlanır
Yiğit olan yiğitin yâresine katlanır
Bir yiğit bir yiğitin gölgesinde saklanır
Bir zaman mehanetin dalı olmaz

2
Şaşdım Allah şaşdım
Gurbetin dağlarını yalnız aşdım
Beyoğlu üzerine düşdüm
Öldürürsen sen öldür

3
İki yiğit gelir Urumili'nden
Atın dizgini vermez elinden
Yiğit olan yiğit dönmez ölümden
Dövünme döğüşelim deli mollam

4
Hendekleri kazardım boyumdan alçak
Çok yiğitler besledim kendimden koçak
Bir elim dizgin bir elim bıçak
Gaflet ile avlandım der Yaşar beyi

[Sayfa 9]

Şerif Hanım Türküsü

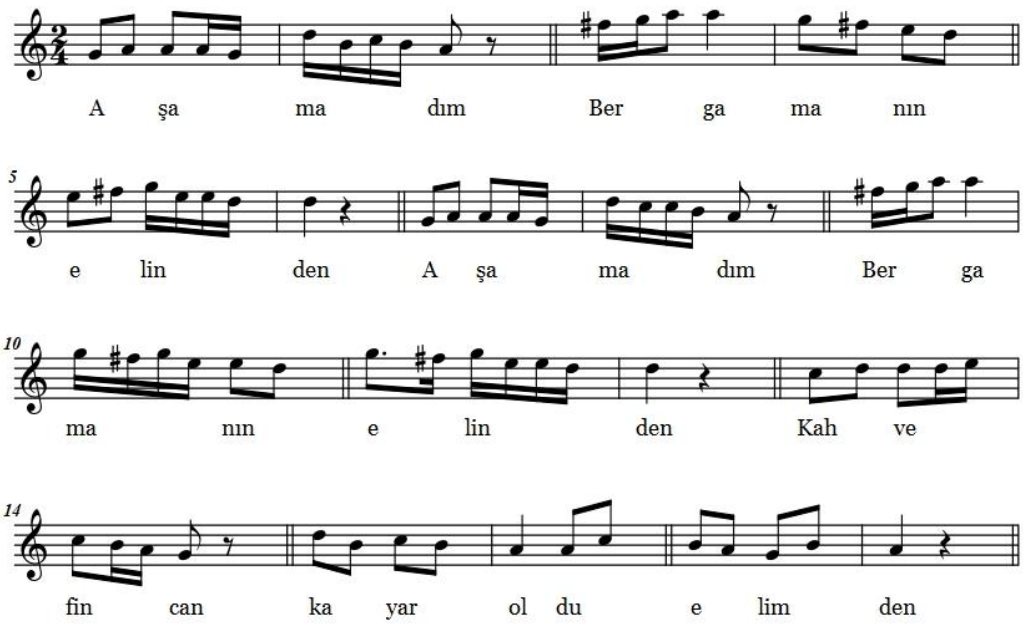
Konya

Çıkdım dam başına kum kayır kayır
Yandım ellere ben çayır çayır
Aman aman Şerif Hanım aman aman vay
Çıkdım dam başına kılarım namaz
Kılarım kılarım Hakk'a yaramaz

Aşamadım Bergama'nın Elinden

Karaman

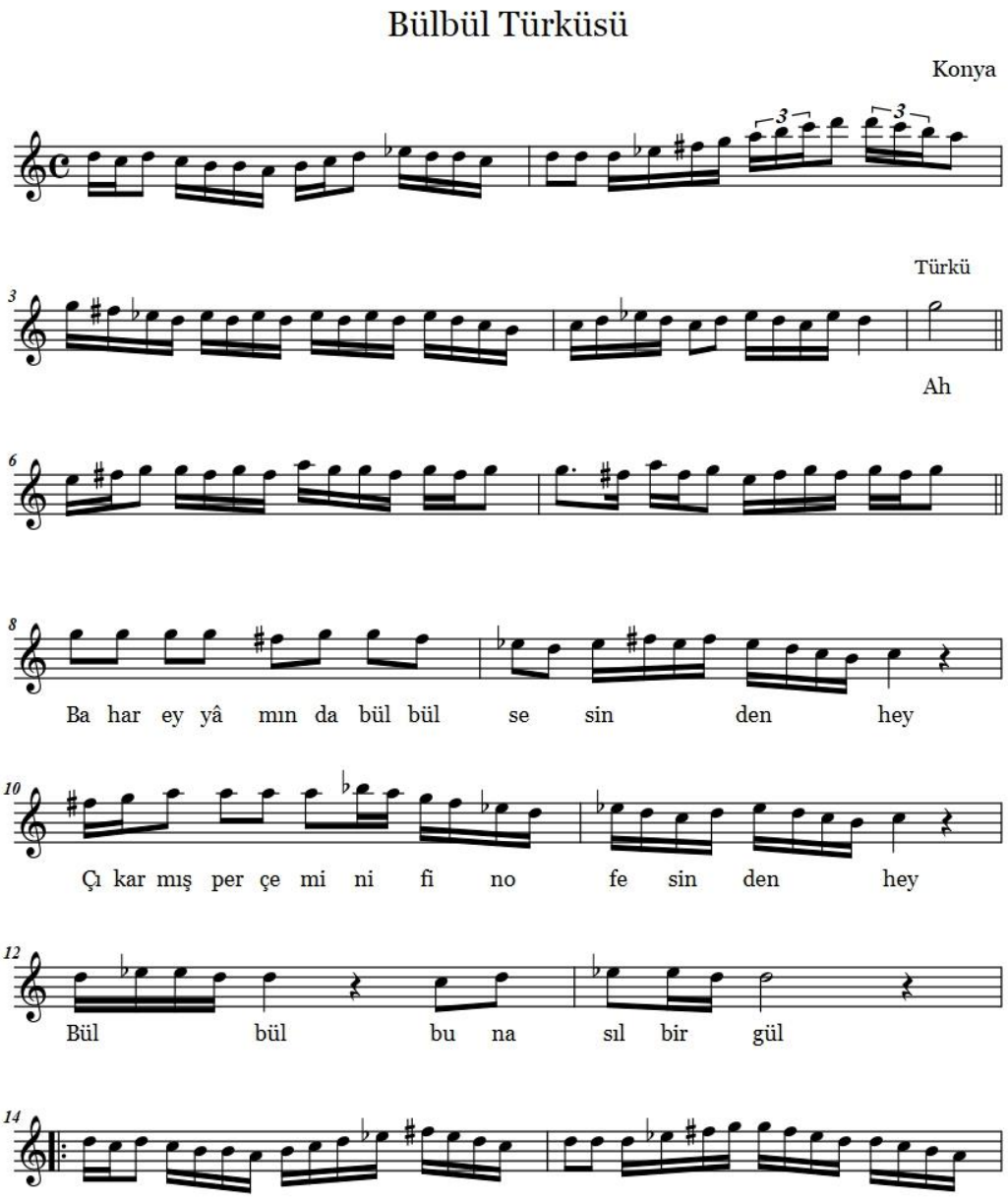
1

Aşamadım Bergama'nın elinden
Kahve fincan kayar oldu elimden
Korkar oldum ayrılıkdan ölümden
Er gibi meydanda dönenlerdeniz
Bir ahbab yoluna ölenlerdeniz

2

Kalkar kalkar serirlere dayanır
Penbe şalvar al kanlara boyanır
Seni vuran zâlim nasıl dayanır
Er gibi meydanda dönenlerdeniz
Bir ahbab yoluna ölenlerdeniz

[Sayfa 10]

Bülbül Türküsü
Konya
Türkü
Ah
Ba har ey yâ mın da bül bül se sin den hey
Çı kar mış per çe mi ni fi no fe sin den hey
Bül bül bu na sıl bir gül

1
Bahar eyyâmında bülbül sesinden
Çıkarmış perçemini fino fesinden
Hoşlandım yar savurda gül nefesinden
Çekilmez dünyanın cefâsı bülbül

2
Gitme bülbül gitme bahar erişti
Kırmızı gül savurdasın kavuştu
Sılada sevdiğim aklıma düştü
Çekilmez dünyanın cefâsı bülbül

3
Bülbül ne yanılarsın çukur ovada
Eşin geldi seni bekler yuvada
Kendim gurbet ilde gönlüm sılada
Sılada sevdiğim âh çekip ağlar

[Sayfa 11]

Derebeylerinden Bozbeyoğlu'nun Türküsü
Konya
1.
2.
Âh Yağ lı ğım san
Boz be ye de
(saz)
dık ta kal dı
ha ber ol du
Dost la rım ağ la dı düş ma nım gül
Boz be yi is te miş ve
dü
zir

Yağlığım sandıkta kaldı
Dostlarım ağladı düşmanım güldü
Boz Beye de haber oldu
Boz Beyi istemiş vezir

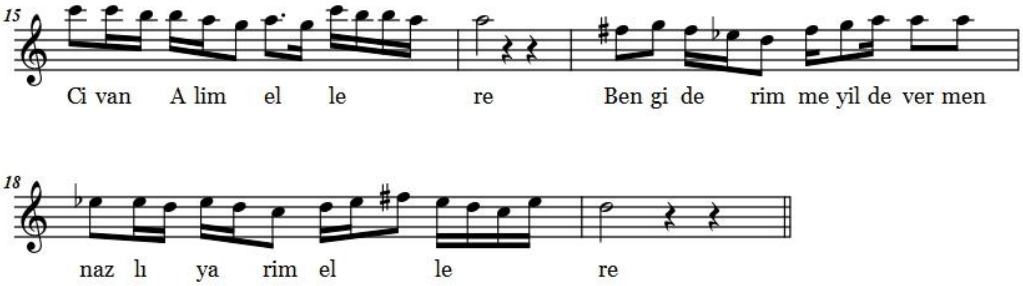
Atımın kolları dağlı
Kollarım ardından bağlı
Yozgat ilinde urganım yağlı
Boz Beyi istemiş vezir

Ellerim kınalı saçlarım belde
Donanmış zinetim yok goncagülde
Nereye baktıysam yok yâr yanımda
Boz beyi istemiş vezir

Bozbeyoğlu eski bir eşkiyadır. Konya havâlisinde bulunmuştur. Konya'daki vezir de Bozbeyini tutmak istiyor ve sonra tutuyor, idam ediyor. Bu türkü de onun üzerine aralarında geçen macera üzerine çıkıyor.

[Sayfa 12]

Çay Kenarı
Konya
Türkü
Çay ke nar rı na bos tan ek dim ba yıl dı
(saz)
Çap kın oğ lan bir bı çak da ba yıl dı
Git me di ye yar boy nu ma sa rıl dı
İn me de tur nam in ce ça yır su suz dur

Çay kenarına bostan ekdim bayıldı
Çapkın oğlan bir bıçakta yayıldı
Gitme diye yar boynuma sarıldı
İnme de turnam ince çayır susuzdur
Civan Alim çöllere
Ben giderim meyl de vermen nazlı yârim ağyâre

[Sayfa 13]

Söylemen yavruma bugün baygındır
Yâr koynundan çıkmış bu gün yorgundur
Hay sevdiğim neden güzel seversin
Taşlar atıp dertlisini üzersin
Âşıkın yaylası derler otağı
Al yeşil pervaneler giymiş canım

[Sayfa 14]

Hapishaneler Türküsü

Karaman

Mahpushanelerde görmedim direk
Kimimiz onbeşli, kimimiz kürek
İ'dam cezalıya dayanmaz yürek
Yanarım yanarım aşkıma yanarım
Demir parmaklıktan bakar ağlarım

Mahpusanelerde serdim postumu
Çok aradım bulamadım dostumu
Azîzim, ahbaplarım bana küstü mü
Yanarım yanarım ben aşkıma yanarım
Demir parmaklıktan bakar ağlarım

[Sayfa 15]

Yavaş bağla potinimin bağını
Dolaşalım Karahisar dağını
Sen eritdin yâr yüreğimin yağını
Ağlaya ağlaya dost yüreğime derd oldu
Siyah zülüflerin penbe yatak üstüne gölge oldu

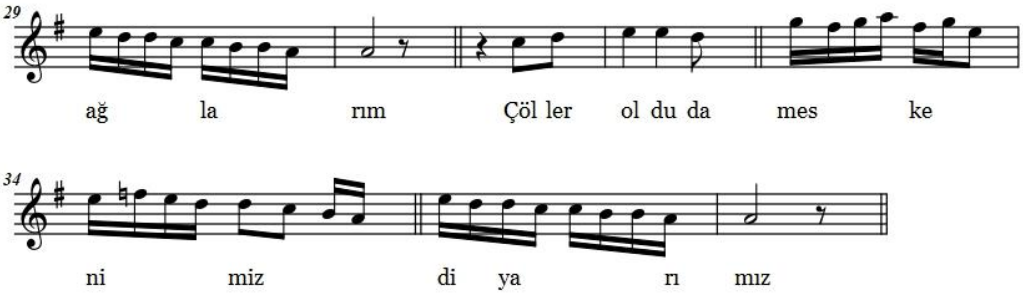
[Sayfa 16]

Bahçelerde bir kuzu
Kıvrım kıvrım boynuzu
Sen koyun ol ben kuzu
Aldatalım şu kızı

[Sayfa 17]

Yine Cûş Eyledi
Evfer
Urfa
Yi ne cûş ey le di göy nüm
çağ la dı A te şi aş kıy la
bağ rım dağ la rım yav rum A te
şi aş kıy la bağ rım dağ la
rım yav rum Ben o yâr dan da ay rı
düş tüm de ağ la rım Ben o
yâr dan da ay rı düş tüm

Yine cûş eyledi gönlüm çağladı
Ateş-i aşkıyla bağrım dağlarım yavrum
Ateş-i aşkıyla bağrım dağlarım yavrum
Ben o yârdan ayrı düşdüm de ağlarım
Ben o yârdan ayrı düşdüm de ağlarım
Çöller oldu da meskenimiz, diyarımız

[Sayfa 18]

Ağlama Yâr Ağlama

Katıkofti — Urfa

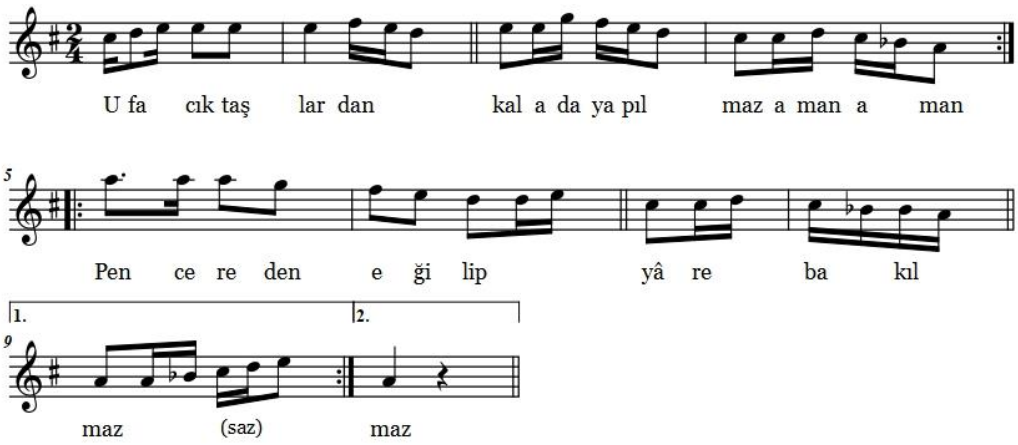

1
Ağlama yâr ağlama
Kara yazma bağlama
Giderim tez gelirim ey
Ellere el bağlama

2
Bugün ayın üçüdür
Girme bostan içidir
Dudakların bal, şeker
Dilin badem içidir

Ufacık Taşlardan

Urfa

Ufacık taşlardan kal'a da yapılmaz aman aman
Pencereden eğilip yâre bakılmaz
Yârim gitti gelmez yoluna bakılmaz
Pencereden eğilip yâre bakılmaz

[Sayfa 19]

Bu Derede Basdı Bizi

Urfa

Bu derede basdı bizi harami
Ay karanlık görebilmem yâremi
Ay karanlık görebilmem yâremi
Sabah olsun göstereyim yâremi

Bu zamanın halkı zâlim değil mi
Bu zamanın halkı zâlim değil mi
Bana derler geç yârinden zulüm değil mi
Bana derler geç yârinden zulüm değil mi

[Sayfa 20]

Harman Yeri Sürseler

Evfer — Urfa

Harman yeri sürseler
Yerine gül ekseler
Esmer kazan ben alam : mükerrer

Bahtlı kız başına
Sevdiğini verseler
Esmer kazak ben alam : mükerrer

Kör felek bana neyledi
Ağa yârimden atladı
Esmer kazan ben alam

Gele Gele Geldim Bu Kara Taşa

Düyek — Urfa

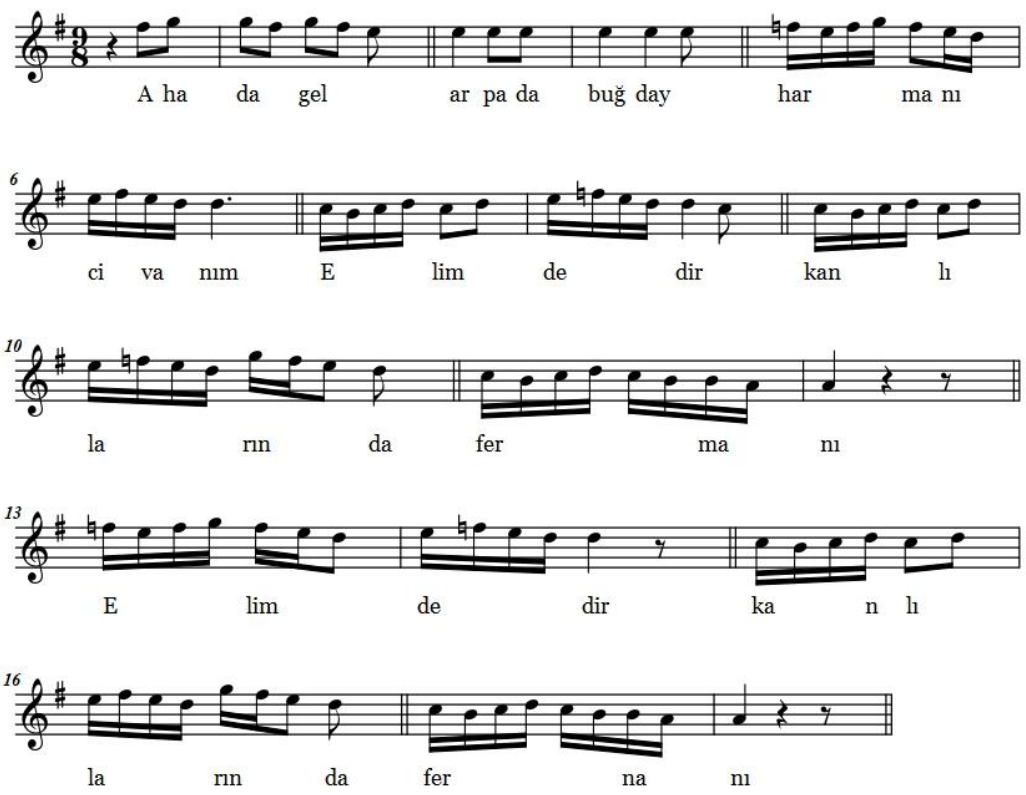
Gele gele geldim bu kara taşa
Yazılanlar gelir sağ olan başa (aman efendim)
Bizi hasret koydu kavm ü kardaşa
Bu ayrılık bu yoksulluk bir ölüm (aman efendim)

Nice Süleymanlar tahtdan indirir
Nicesinin de benzini soldurur (aman efendim)
Nicesini gelmez yola gönderir
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm (aman efendim)

[Sayfa 21]

Aha da Gel

Evfer — Urfa

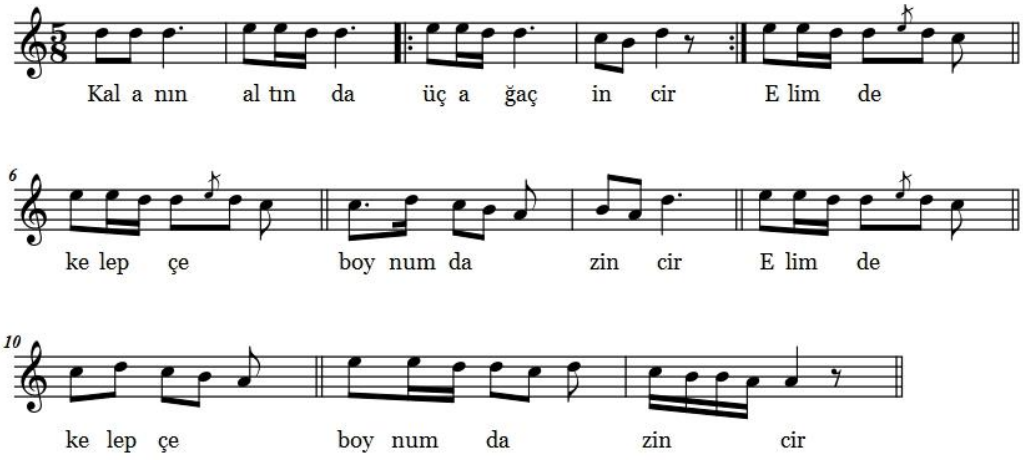

Aha da gel arpa da buğday harmanı civanım
Elimdedir kanlıların da fermanı
Elimdedir kanlıların da fermanı

Çok aradım da bulamadım da civanım dermanı
Koy desinler Halil beğim de divâne
Benden sonra köşküm kalsın da virâne

Kal'anın Altında

Türk Aksağı — Urfa

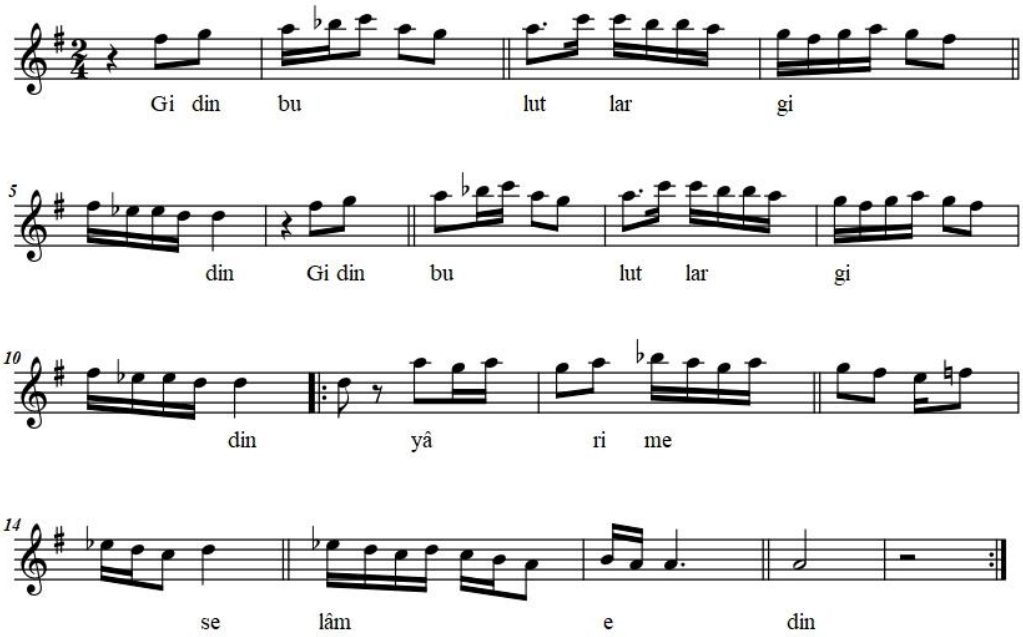

Kal'anın altında üç ağaç incir
Elimde kelepçe boynumda zincir
Zincir sallandıkça her yanım incinir
Atma bu taşları ben yâreliyem
El alem al giymiş ben karalıyam
Kalmaya kalmaya ahım kalmaya
Beni yârdan eden murad almaya

[Sayfa 22]

Gidin Bulutlar

Düyek Sofyan — Urfa

Gidin bulutlar gidin
Yârime selâm edin
Yârim şirin uykuda
Uykusunu haram edin

Ben bir altın fenerim
Yana yana dönerim
Erbabına düşmedim
Hala ona yanarım

Çaya İndim Ağlarım

Düyek Sofyan — Urfa

Çaya indim de ağlarım
Gülü deste bağlarım
Birin dosta yollarım
Birin dosta yollarım

Birin on canım için
Birin yâre yollarım
Birin dosta yollarım
Birin dosta yollarım

[Sayfa 23]

Karanfil Ekilende

Urfa

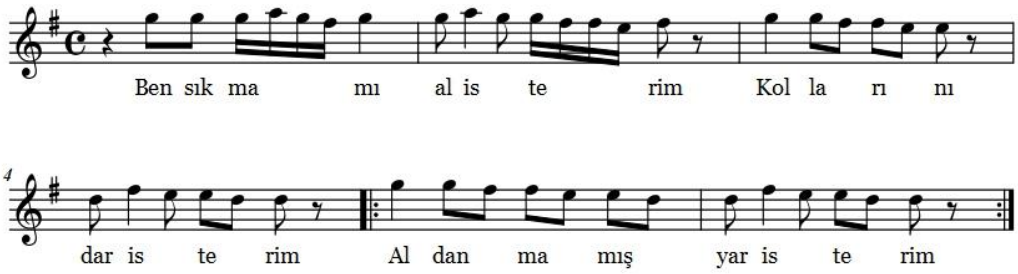

Karanfil ekildende vay vay
Dibine dökülende vay vay
Saçından bir tel ver vay vay
Kefenim dikilende vay vay

Susamış canım canım susamış vay vay
Bozuldu tanburamın düzeni vay vay
Sağ olsun gurbet elde gezeni vay vay

Ben Sıkmamı Türküsü

Urfa

Ben (sıkmamı) al isterim
Kollarını dar isterim
Aldanmamış yâr isterim
Ağlasana Türkmen kızı
Türkmen kızı Türkmen kızı Türkmen kızı
Sen allar giy ben kırmızı
Sen gül düşür ben nergisi

Çaydan çift güvercin uçtu
Benim gönlüm sana düştü
Ağlasana Türkmen kızı
Türkmen kızı Türkmen kızı Türkmen kızı
Sen allar giy ben kırmızı

İzam

[Sayfa 24]

Elinde Altın Terazi

Urfa

Elinde altın terazi
Benim göynüm senden razı aşık senden razı
Aklım fikrim yar alupdur
Aklım fikrim yar alupdur

Hanım etme bana razı
Benim göynüm senden razı aşık senden razı
Aklım fikrim yar alupdur
Aklım fikrim yar alupdur

[Sayfa 25]

Arabası Mavi Boya

Urfa

Arabası mavi boya (mükerrer)
Saramadım doya doya
Ben kurbanım size soya (mükerrer)
İnci mercan gibi de dişlerin
Tuzu kuru gibi de dillerin
Yâr aman kaşları keman

Âhu gözler karalupdur
Yine benzim sararupdur
Aşk yanımda ne gezersin
Görenler yağın üzersin
Elmamı billurdan süzersin
Aşk senden nem kalupdur

[Sayfa 26]

Petekte Üzüm

Yürükce — Urfa

Petekde üzüm kara yâr yâr yâr yâr
Salkımı dümdüz kara vay vay vay vay
İsterem yâre gidem vay vay vay vay
Elim boş yüzüm kara (mükerrer)

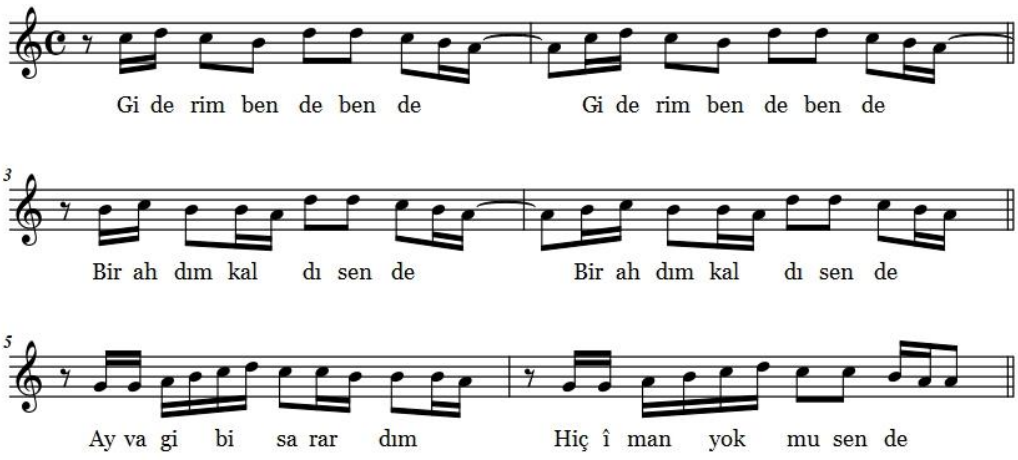
Evlerinin direği yâr yâr yâr yâr
Kardan beyaz bileği vay vay vay vay
Yârinden ayrılanın vay vay vay vay
Elbet yanar yüreği vay vay vay vay

[Sayfa 27]

Giderim Ben de Ben de

Urfa

Giderim ben de ben de (mükerrer)
Bir ahdım kaldı sende (mükerrer)
Ayva gibi sarardım
Hiç îman yok mu sende

[Sayfa 28]

Sandığımı Açamadım

Urfa

Sandığımı açamadım
Çenizimi saçamadım
Yazık değil mi gençliğime
Genç ile kaçamadım lo lo
Lo lo sana hayran olsun lo lo
Lo lo sana kurban olsun lo lo

Saçımı üçe böldüler lo lo
Bölük bölük ördüler lo lo
Yazık değil mi gençliğime
Sakallıya verdiler lo lo
Lo lo sana hayran olsun lo lo
Lo lo sana kurban olsun lo lo

Başındaki puşu mudur lo lo
O da Acem işi midir lo lo
Yanağını dişlemişler
O da sarhoş işi midir lo lo
Lo lo sana hayran olsun lo lo
Lo lo sana kurban olsun lo lo

Pınar Başında Türküsü

Düyek Sofyan — Urfa

Pınarın başında yatmış uyumuş
O yârin gözlerin uyku da bürümüş

[Dış Arka Kapak]

(Dârülelhan)ın Neşriyatı

Müessesemizin en meşhur Türk bestekârlarından yadigâr kalan nefis eserlerin ziyaaden vekayesi maksadıyla bunların salâhiyetdar bir(hey'et-i ilmiyye) tarafından tetkîk edilip yazılan gayet sahih notalarını tab' etdirmekde olup şimdiye kadar bu notaların (98) numarası mevk'î-i intişar'a konulmuştur. Beşer kuruş fiyatla Bayezid'de (Şamlı İskender) mağazasında satılmakda bulunmuşdur.

(Dârülelhan) tarafından (Kolombiya) gramofon ve plak fabrikasına verilen ve çalınan eserler yarısından fazlası neşr etdiğimiz halk şarkıları ve bir kısmı müessesemiz tarafından tab' ve neşr etdirilen klâsik eser olmak üzere yetmiş dört olup bunların isimlerini aşağıya yazıyoruz. Mecmûamızın intişârı ânında mezkûr plâklar satılığa çıkarılmış bulunacaktır.

Topdan satış mahali İstanbul'da Katırcıoğlu Hanında Blumental Biraderler mağazasıdır.

Klâsik eserler

Nevâ, peşrev, gül'izâr peşrev, gül'izâr saz semâisi, nühüft saz semâisi, şehnaz ağır semâi, şehnaz yürük semâi, gül'izâr ağır semai, gül'izâr yürük semai, nevâ yürük semâi, nühüft ağır semâi, gül'izâr beste, bestenigâr ağır semâi, şehnaz peşrev, nühüft peşrev, şehnaz beste, bestenigâr peşrev, bestenigâr saz semâisi, acem aşîran peşrev, şehnaz saz semâisi, bestenigâr beste, bestenigâr yürük semâi, nühüft beste, nühüft yürük semâi, nevâ saz semâisi, acem aşîran beste, acem aşîran beste, acem aşîran ağır semâi, acem aşîran yürük semâi.

Anadolu Halk Türküleri

Zeybek, Garib Anam, Kız Pınarda, Alim Gitme Pazara, Gündüz Beğ Zeybek, Kozanoğlu, Gündüz Beğ, Evlerinin Önü, Emmiler, İnce Çayır, Yemenimde Hare Var, Kınık'ın Yolları, Sürmelim, Karanfil, Yeşillendi, Atımı Bağladım, Ördek Suda, Fındık, Keten Gömlek, Ekin Ekdim, Kızıl Irmak, Sarı Gülüm, Urfalıyam, Karakoyun, Akkoyun, Gelin Havası, Çadır Kurdum, Hovak'ın Yollarında, Geyik Avı, Uzun Olur Efelerin Bıçağı, Kavak, Yörük kızı, Anteb Gelin Havası. Bu türküler beş kişilik bir hey'et tarafından plâğa çalınmış ve fevkalâde bir ses bunlara refâkat etmişdir.

SONUÇ

1917 yılında kurulmuş ilk resmi müzik okulu olma özelliğini bulunduran Dârülelhan ve devamındaki süreçte İstanbul Belediye Konservatuvarı'nın, Türk müzik kültürü üzerine yapılan çalışmaları ile kültürü günümüze ulaştırma hususundaki önemi büyüktür.

Yapılan çalışmalardan birisi de Türk Halk Müziği eserlerinin derlenerek yayımlanması faaliyetleridir. Dârülelhan Külliyâtı *Anadolu Halk Şarkıları* 5 no'lu defter de bu derleme ve yayım faaliyetlerinin sonucunda oluşturulmuş bir eserdir. 1927 yılında Ekrem Besim Bey tarafından yayıma hazırlanmış olan bu defterin içeriğinde, giriş kısmında Ekrem Bey'in bir mukaddimesi ve devamındaki sayfalarda Konya, Karaman, Urfa yörelerinden derlenmiş olan, birisi sözsüz oyun havası olmak üzere toplam 34 eser bulunmaktadır. Ekrem Besim Bey'in mukaddimesi ve 34 eser Osmanlı Türkçesinden günümüz harflerine aktarıldıktan sonra TRT repertuvarı, Nota Arşivleri sitesi ve Aytaç Ergen Türk Müziği Nota Arşiv Programından, başlık kısımlarında bulunan isimleri ve güfteleri ile aramalar yapılmış; bulunan eserler usûl, yöre, melodik yapı ve güfte benzerlikleri bakımından karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar sonucu defterde bulunan dört eserin, sayılan özellikler bakımından benzer nüshalarına ulaşılmıştır. Bu eserler;

a. Şerif Hanım Türküsü
b. Âşıkın Yaylası
c. Ağlama Yâr Ağlama
d. Petekte Üzüm

5 no'lu defterde bulunan 34 adet eserin notası, günümüz harflerine aktarılması yapılan güfteleriyle birlikte tekrardan yazılmış ve icrâ için uygun hale getirilmiştir.

5 no'lu defterin kapak kısmında 40 adet türkü içerdiği belirtilmekte ancak defterin içeriğinde 23 adet eser bulunmaktadır.

Yukarıdaki sonuçlar neticesinde diğer Dârülelhan Külliyatı Anadolu Halk Şarkıları defterlerinin de günümüz Türkçesine aktarılması yapıldıktan sonra, usûl, yöre, melodik yapı ve güfte benzerlikleri bakımından repertuvarda benzer özellikleri barındıran eserlerin bulunup, benzer nüshaları bulunmayan eserlerin de repertuvara kazandırılması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Anadolu Halk Şarkıları - Defter: 5 Dârülelhan Külliyâtı. İstanbul: Evkaf Matbaası, 1927.

Ayangil, Ruhi. "Dârü'l-Elhân'dan Günümüze Müzik Hafızamız", *Kuruluşunun Yüzüncü Yılında Dârü'l-Elhân'a Armağan.* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanığı, 2018.

Balkılıç, Özgür. *Cumhuriyet Halk ve Müzik - Türkiye'de Müzik Reformu.* Ankara: Tan Kitabevi, 2009.

Kaçar, G. Yahya. "Dârü'l-Elhân'dan Günümüze Klasik Türk Musikîsine Ait Kültür Aktarımını Sağlayan Çeşitli Neşriyât Örnekleri", *Kuruluşunun Yüzüncü Yılında Dârü'l-Elhân'a Armağan.* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2018.

Kolukırık, Kubilay. *Türk Müzik Tarihinde Dârü'l-Elhan ve Dârü'l-Elhan Mecmuası.* Ankara: Barış Kitabevi, 2015.

Kolukırık, Kubilay, Çelik, Anıl. "Batı Anadolu'da 1925 Yılında Derlenmiş Zeybekleri İçeren *Yurdumuzun Nağmeleri* Adlı Kitap Üzerine Bir İnceleme". *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, XVI*(1), 2012.

Özalp, Nazmi. *Türk Musikîsi Tarihi C. 1.* İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 2000.

Özcan, Nuri. Dârülelhan Osmanlı Devleti'nde Kurulan İlk Mûsikî Mektebi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi C. 8.*, İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.

Özden, Erhan. *Osmanlı Maârifi'nde Mûsikî.* Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2015.

Öztuna, Yılmaz. *Türk Mûsikîsi Teknik ve Tarih.* İstanbul: Kent Basımevi, 1987.

Paçacı, Gönül. Dâr-ül-elhan ve Türk Musikîsinin Gelişimi I. *Tarih ve Toplum*, 1994.

İnternet Kaynakları

www.edebiyatvesanatakademisi.com, "Davran Kırat Davran", erişim: 24 Mart 2019, https://edebiyatvesanatakademisi.com/siirler/detay/davran-kirat-davran/13789.

www.sanatmuziginotalari.com, "Şakir Efendi Dediğin", erişim: 24 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=7455&mode=1&sessionid=1006239483.

www.sanatmuziginotalari.com, "Yaylı Geldi Kapılara Dayandı", erişim 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=8287&mode=1&sessionid=1006239483.

www.sanatmuziginotalari.com, " Ay Doğar Aşmak İster", erişim 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=830&mode=1&sessionid=1006604713.

www.sanatmuziginotalari.com, "Ay Doğar Aşmak İster", erişim, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=832&mode=1&sessionid=1006604713.

www.notaarsivleri.com, "Ay Doğar Aşmak İster", erişim: 25 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/459.html

www.sanatmuziginotalari.com, "Dinek Dağı Yeni Geldim Gurbetten", erişim: 24 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=2827&esera=D%DDNEK%20DA%D0I%20YEN%DD%20GELD%DDM%20GURBETTEN%20(UZUN%20HAVA).

www.notaarsivleri.com, "Çıktık Dam Başına Kum Kayır Kayıt", erişim: 25 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-sanat-muzigi/3807.html.

www.notaarsivleri.com, "Aşamadım Bergama'nın Belinden", erişim: 25 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/375.html.

www.notaarsivleri.com, "Gitme Bülbül Gitme Bahar Erişti", erişim: 25 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2291.html.

www.sanatmuziginotalari.com, "Çay Başına Bostan Ektim Yayıldı", erişim 25 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=2182&esera=%C7AY%20BA%DEINA%20BOSTAN%20EKT%DDM%20YAYILDI.

www.sanatmuziginotalari.com, “Çay Başına Bostan Ektim Yayıldı”, erişim 25 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=2182&esera=%C7AY%20BA%DEINA%20BOSTAN%20EKT%DDM%20YAYILDI.

www.sanatmuziginotalari.com, “Aşığın Yaylası”, erişim 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=695&mode=1&sessionid=147050839.

www.sanatmuziginotalari.com, “Aşığın Yaylası Derler O Dağlar”, erişim: 25 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=696&mode=1&sessionid=147050839.

www.sanatmuziginotalari.com, “Mapushane İçnde Attım Postumu”, erişim: 25 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=6027&mode=1&sessionid=147057015.

www.sanatmuziginotalari.com, “Mahpushane İçinde Yanıyor Gazlar”, erişim: 25 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=6028&mode=1&sessionid=147057015.

www.sanatmuziginotalari.com, “Mapushanelere Attım Postum”, erişim, 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=6029&mode=1&sessionid=147057015.

www.sanatmuziginotalari.com, “Bahçalarda Bir Kuzu”, erişim, 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=1080&mode=1&sessionid=147063271.

www.notaarsivleri.com, “Ağlama Yar Ağlama”, erişim: 25 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-sanat-muzigi/6614.html.

www.sanatmuziginotalari.com, “Ağlama Yar Ağlama”, erişim: 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=136&mode=2&sessionid=147069939.

www.sanatmuziginotalari.com, “Ağlama Yar Ağlama”, erişim: 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=136&mode=1&sessionid=147069939.

www.notaarsivleri.com, “Ufacık Taşınan Kale Yapılmaz”, erişim: 25 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4126.html.

www.sanatmuziginotalari.com, “Ufacık Taşınan Bina Yapılmaz”, erişim: 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=7904&mode=1&sessionid=147069939.

www.sanatmuziginotalari.com, “Bu Derede Sardı Bizi Harami”, erişim: 25 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=1835&mode=1&sessionid=147069939.

www.sanatmuziginotalari.com, “ Harman Yeri Sürseler”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=4524&esera=HARMAN%20YER%DD%20S%DCRSELER.

www.sanatmuziginotalari.com, “ Gele Gele Geldik Bir Kara Taşa”, erişim: 26 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=3810&esera=GELE%20GELE%20GELD%DDK%20B%DDR%20KARA%20TA%DEA.

www.sanatmuziginotalari.com, “Gele Gele Geldik Bu Kara Taşa”, erişim: 26 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=3811&esera=GELE%20GELE%20GELD%DDK%20BU%20KARA%20TA%DEA%20(*).

www.notaarsivleri.com, “İşte Geldi Arpa Buğday Harmanı”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2734.html

www.sanatmuziginotalari.com, “Kalenin Dibinde Bir Daş Olaydım”, erişim: 26 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5135&esera=KALEN%DDN%20D%DDB%DDNDE%20B%DDR%20DA%DE%20OLAYDIM.

www.sanatmuziginotalari.com, “Kalenin Dibinde Bir Taş Olaydım”, erişim: 26 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=5136&mode=1&sessionid=147354105.

www.sanatmuziginotalari.com, “Ben Bir Altın Fenerim”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=1286&esera=BEN%20B%DDR%20ALTIN%20FENER%DDM.

www.notaarsivleri.com, “Çaya İner Ağlarım”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4999.html.

www.notaarsivleri.com, “Çaya İner Ağlarım”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4998.html.

www.notaarsivleri.com, “Karanfil Ekilende”, erişim 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2890.html.

www.notaarsivleri.com, “Ben Sıkmalı Al İsterim”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4885.html.

www.sanatmuziginotalari.com, “Penceresi Mavi Boya(Uzun Hava)”, erişim 26 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=6750&esera=PENCERES%DD%20MAV%DD%20BOYA%20(UZUN%20HAVA).

www.notaarsivleri.com, “Arabası Yeşil Boya”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/4748.html.

www.sanatmuziginotalari.com, “Tiyekte Üzüm Kara”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=7812&esera=T%DDYEKTE%20%DCZ%DCM%20KARA%20(*).

www.sanatmuziginotalari.com, “Karşıda Üzüm Kara”, erişim 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5392&esera=KAR%DEIDA%20%DCZ%DCM%20KARA.

www.sanatmuziginotalari.com, “Tevekte Üzüm Kara”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=7781&esera=TEVEKTE%20%DCZ%DCM%20KARA.

www.sanatmuziginotalari.com, “Tevekte Üzüm Kara”, erişim 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=7782&esera=TEVEKTE%20%DCZ%DCM%20KARA.

www.notaarsivleri.com, “Giderem Burdan Artık”, erişim: 26 Mart 2019, http://www.notaarsivleri.com/turk-halk-muzigi/2235.html.

www.sanatmuziginotalari.com, “Başındaki Puşu Mudur”, erişim 26 Mart 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=1220&esera=BA%DEINDAK%DD%20PU%DEU%20MUDUR.

www.sanatmuziginotalari.com, “Gız Pınar Başında Yatmış Uyumuş”, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=3941&esera=GIZ%20PINAR%20BA%DEINDA%20YATMI%DE%20UYUMU%DE.

www.sanatmuziginotalari.com, “Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş”, erişim: 2019, http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5714&esera=KIZ%20PINAR%20BA%DEINDA%20YATMI%DE%20UYUMU%DE.

www.sanatmuziginotalari.com, “Kız Pınar Başında Yatmış Uyumuş”, erişim 26 Mart 2019,http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_eser_detay.asp?esid=5715&esera=KIZ%20PINAR%20BA%DEINDA%20YATMI%DE%20UYUMU%DE%20(*).

http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_default.asp. (tarih yok). Nisan Pazartesi, 2019 tarihinde http://www.sanatmuziginotalari.com: http://www.sanatmuziginotalari.com/thm/thm_nota_inderme.asp?notaid=7455&mode=1&sessionid=786468388 adresinden alındı

Konya Yenigün “Boz Bey Destanı”, Erişim Tarihi: 03.17.2019, http://www.konyayenigun.com/kultur-sanat/boz-bey-destanina-dair-uc-yazi-h118521.html

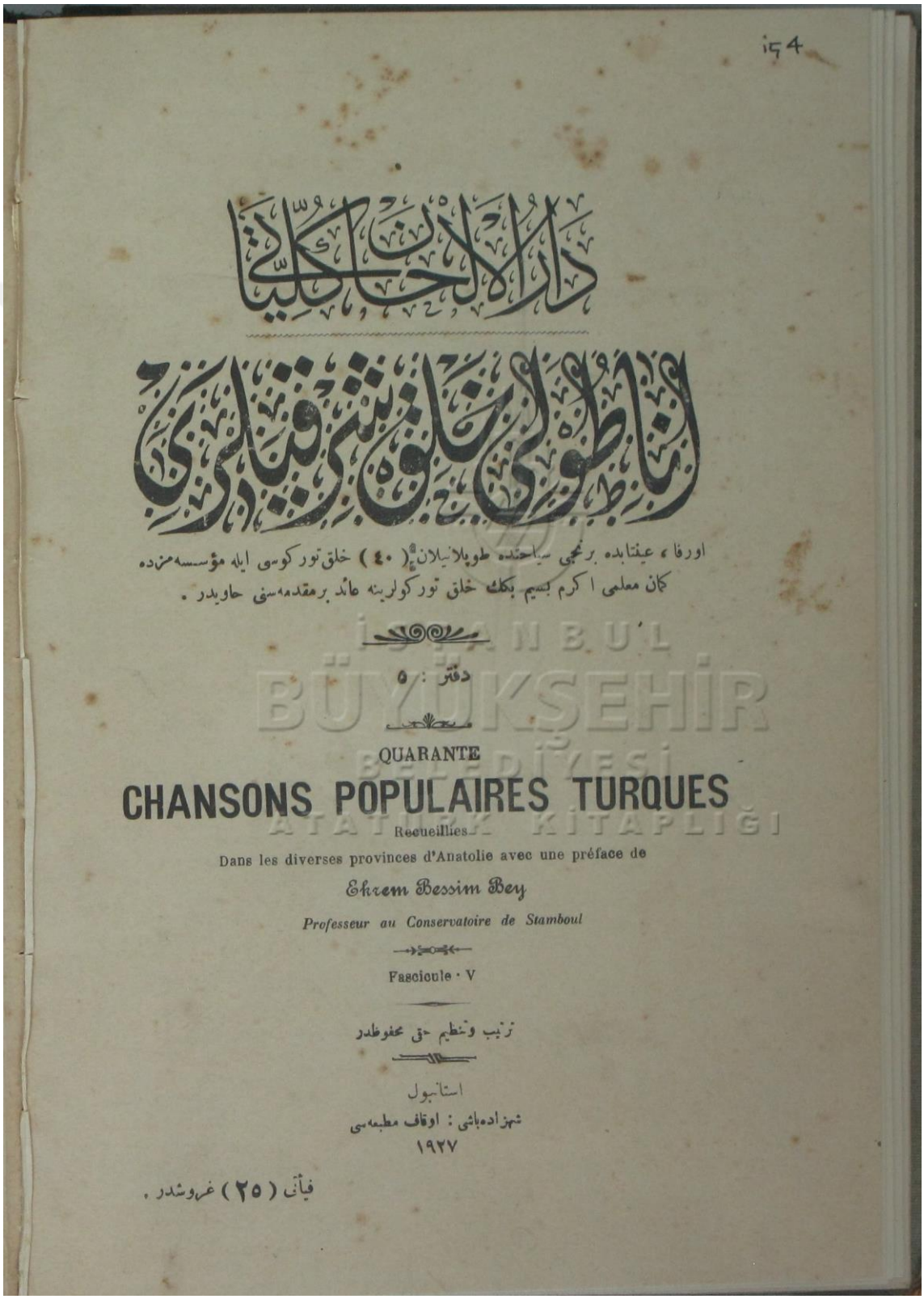
Edebiyat ve Sanat Akademisi “Köroğlu”, Erişim: 03.04.2019, https://edebiyatvesanatakademisi.com/siirler/detay/davran-kirat-davran/13789

Türkü Dostları, “Dinek Dağı”, 04.03.20018, https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=3625 adresinden alındı

EKLER

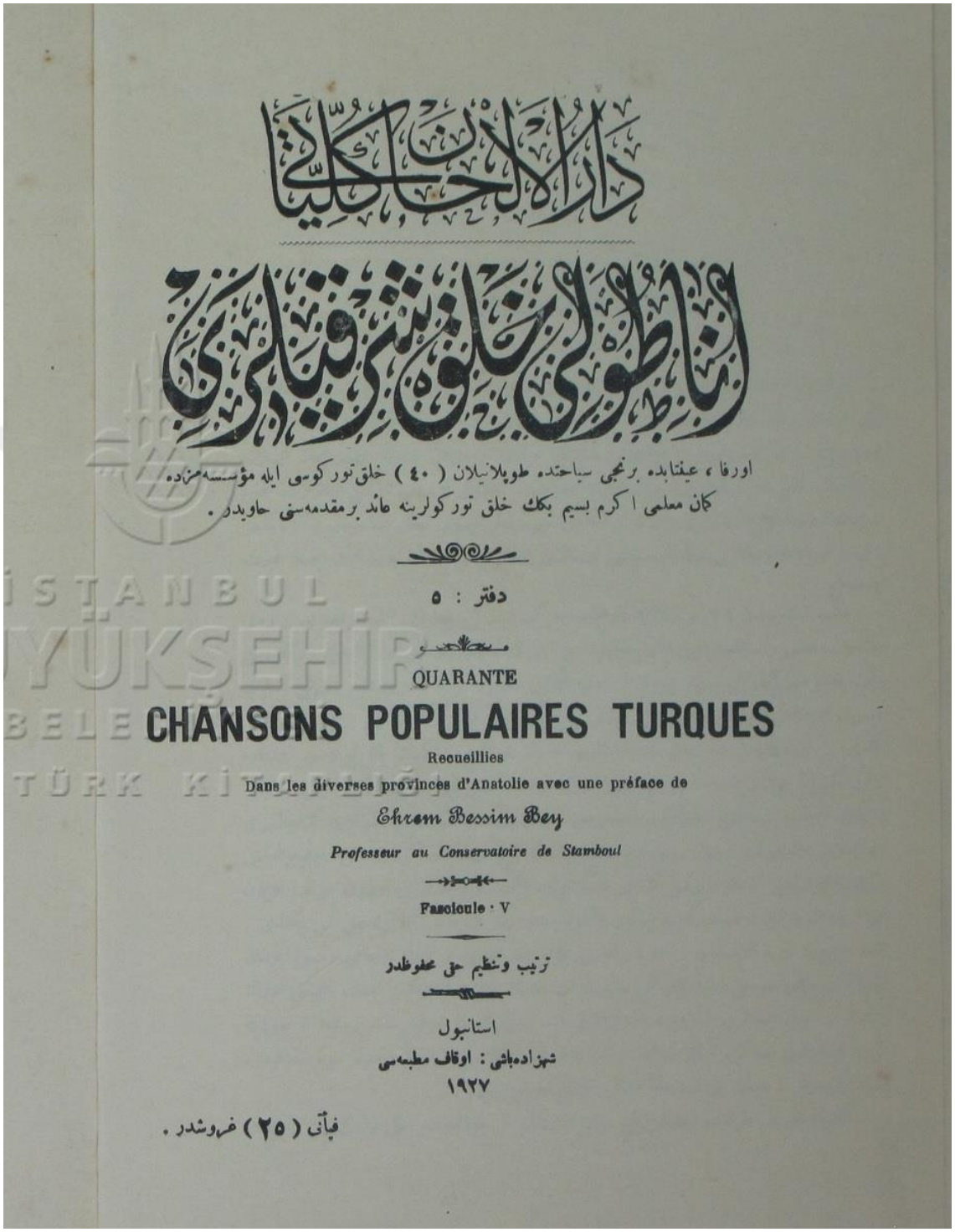
EK 1: Dârülelhan Külliyatı Anadolu Halk Şarkıları 5 No'lu Defterin Orijinal Nüshası

[Dış Ön Kapak]

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

[İç Kapak]

دار الالحان جلیه

اناطولی ساز و سوزلی قیلری

اورفا ، عینتابده برنجی سیاحتده طوپلانیلان (٤٠) خلق تورکوسی ایله مؤسسه‌مزده
کمان معلمی اکرم بسیم بک خلق تورکولرینه عائد برمقدمه‌سنی حاویدر .

دفتر : ٥

QUARANTE

CHANSONS POPULAIRES TURQUES

Recueillies

Dans les diverses provinces d'Anatolie avec une préface de

Ekrem Bessim Bey

Professeur au Conservatoire de Stamboul

Fascicule · V

ترتیب وتنظیم حق محفوظدر

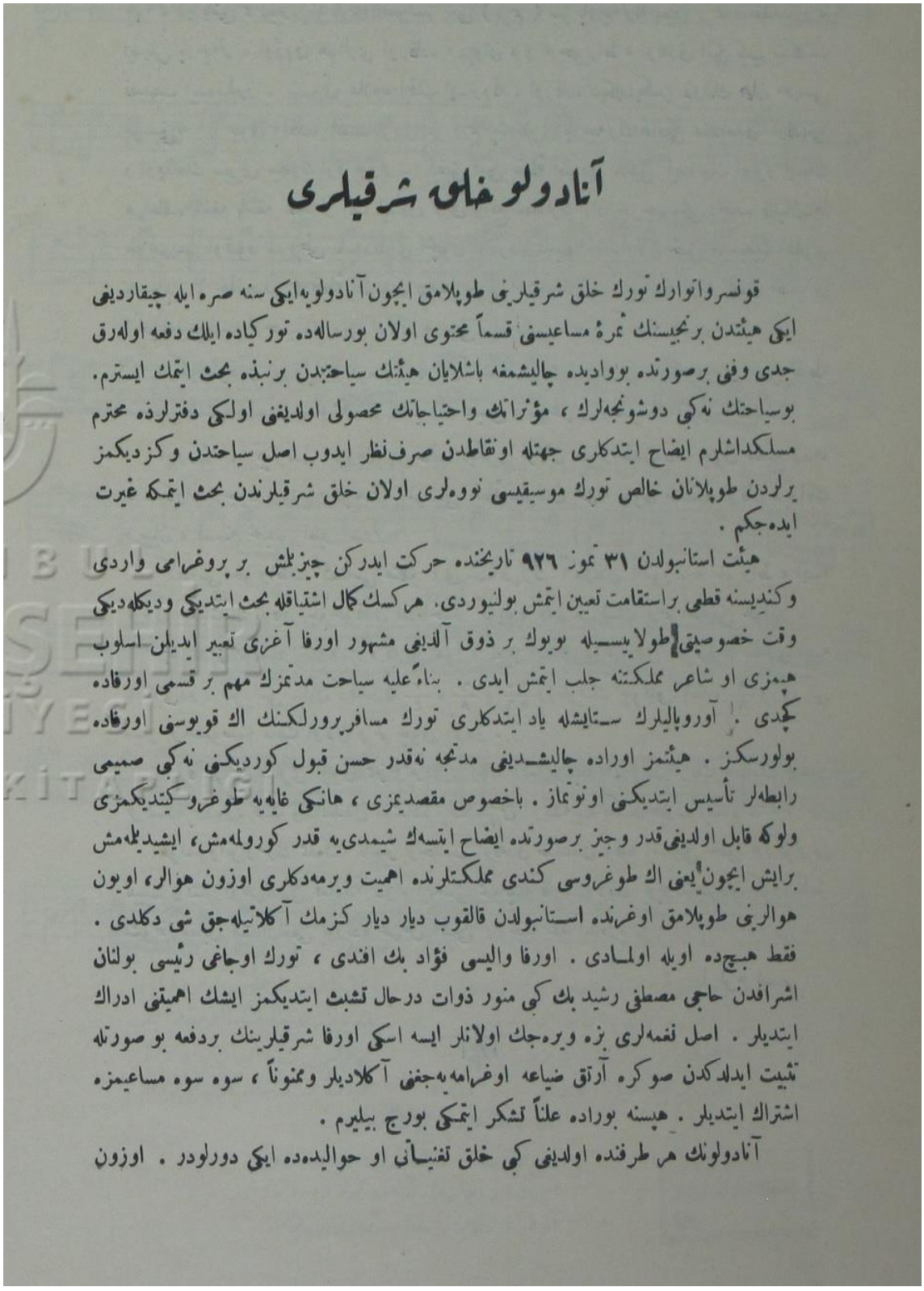
استانبول

شهزاده‌باشی : اوقاف مطبعه‌سی

١٩٢٧

فیاتی (٢٥) غروشدر .

[Sayfa 3]

آنادولو خلق شرقیلری

قونسروا توارك تورك خلق شرقیلرینی طوپلامق ایچون آنادولویه ایکی سنه صره ایله چیقاردیغی ایکی هیئتدن برنجیسنك ثمرهٔ مساعیسنی قسماً محتوی اولان بورساله ده تورکیاده ایلك دفعه اوله رق جدی وفنی برصورتده بوواديده چاليشمغه باشلايان هيئتك سياحتدن برنبذه بحث ايتمك ايسترم. بوسياحتك نه کبی دوشونجه لرك ، مؤثراتك واحتياجاتك محصولی اولديغنی اولکی دفترلرنده محترم مسلکداشلرم ايضاح ايتدکلری جهتله اونقاطدن صرف نظر ايدوب اصل سياحتدن وکزديکمز يرلردن طوپلانان خالص تورك موسيقيسی نووه لری اولان خلق شرقيلرندن بحث ايتمکه غيرت ايده جکم .

هيئت استانبولدن ۳۱ تموز ۹۲۶ تاريخنده حرکت ايدرکن چيزيلمش بر پروغرامی واردی وکندیسنه قطعی براستقامت تعيين ايتمش بولنيوردی. هرکسك کمال اشتياقله بحث ايتديکی ودیکله ديکی وقت خصوصيتی طولايسيله بويوك بر ذوق آلديغی مشهور اورفا آغزی تعبير ايديلن اسلوب هيمزی او شاعر مملکتنه جلب ايتمش ايدی . بناءً عليه سياحت مدتمزك مهم بر قسمی اورفاده کچدی . آوروپاليلرك ستايشله ياد ايتدکلری تورك مسافرپرورلکنك اك قويوسنی اورفاده بولورسکز . هيئتمز اوراده چاليشديغی مدتجه نه قدر حسن قبول کوردیکنی نه کبی صميمی رابطه لر تأسيس ايتديکنی اونوتماز . باخصوص مقصديمزی ، هانکی غايه يه طوغرو کيتديکمزی ولوکه قابل اولديغی قدر وجيز برصورتده ايضاح ايتسه ك شيمدی يه قدر کورولمه مش، ايشيدیلمه مش برايش ايچون يعنی اك طوغروسی کندی مملکتلرنده اهميت ويرمه دکلری اوزون هوالرء، اويون هوالرنی طوپلامق اوغرنده استانبولدن قالقوب ديار ديار کزمك آکلاتيله جق شی دکلدی . فقط هيجده اويله اولمادی . اورفا واليسی فؤاد بك افندی ، تورك اوجاغی رئيسی بولنان اشرافدن حاجی مصطفی رشيد بك کبی منور ذوات درحال تشبث ايتديکمز ايشك اهميتنی ادراك ايتديلر . اصل نغمه لری بزه ويره جك اولانلر ايسه اسکی اورفا شرقيلرينك بردفعه بو صورتله تثبيت ايدلدکدن صوکره آرتق ضياعه اوغرامه يه جغنی آکلاديلر وممنوناً ، سوه سوه مساعيمزه اشتراك ايتديلر . هپسنه بوراده علناً تشکر ايتمکی بورج بيليرم .

آنادولونك هر طرفنده اولديغی کبی خلق تغنياتی او حواليده ده ايکی دورلودر . اوزون

[Sayfa 4]

هوا ، قایا باشی ، تعبیر ایتدکلری اصولسز یعنی (ریتم) سز پارچه‌لرله معین ریتم داخلنده ترنم ایدیلن پارچه‌لر . اوزون هوالری اورفاده « دیوان » و « خویراط » اوله‌رق ایکی تیپ شکلنده تصنیف ایده‌بیلیرز . شونی علاوه ایتمك ایسترم که : اورفاده دیکله‌دیکمز ذواتك همان جمله‌سی موسیقی‌یه آز چوق واقف انسانلردی . ترنم ایتدکلری پارچه‌لرك هانکی مقامدن اولدیغنی و اومقامك سیرینی بیله‌رك اوقویورلر . کیفیق ایکی نقطهٔ نظردن تدقیق ایده‌جك اولور ایسه‌ك هرحالده باشقه باشقه نتیجه‌لر آلده ایده‌رز . فی‌الواقع مفاملرك دار چرچیوه‌سی ایچنده قالمیان‌دها طوغریسی اوقیود شروطی بیلمه‌دکلری ایچون اونلردن تمامیله آزاده‌اولان خلق موسیقیشناسلری هرحالده (خلقجیلق) نقطهٔ نظرندن دها چوق مرجحدرلر . چونکه اونلر نصل حسیاتی زنجیرله‌میورایسه اوحسیاتك دیلی اولان موسیقی‌یی‌ده درت دیوار آره‌سنه آلمیورلر .

دیکر طرفدن اورفالیلرك موسیقی ایله قسماً اشتغال ایتمش اولمالری ولوکه بومعین بعض نقاطه منحصر قالمش اولسون ، اوممکت اهالیسنك طبیعی وجوغرافی وضعیتنك ایجاباتندندر .

اوزون هوا تیپلرندن «دیوان» هرحالده دیکری اولان خویراطدن دها چوق مصنع ودها صنعتکارانه وجود بولمش برنمونه‌در . موسیقی نقطهٔ نظرندن غزله چوق مشابه اولان دیوانك « میان » قسمنه تخنیس تعبیر ایدرلر .

کفته‌سی خویراطك کفته‌سی مثللو برلی شاعرلرك آثارندن آلنور . « خویراط » ایسه بوتون خلقك اك اوفاق چوجوقدن اك اختیار کویلویه قدر هرکسك ترنم ایتدیکی هوادر .

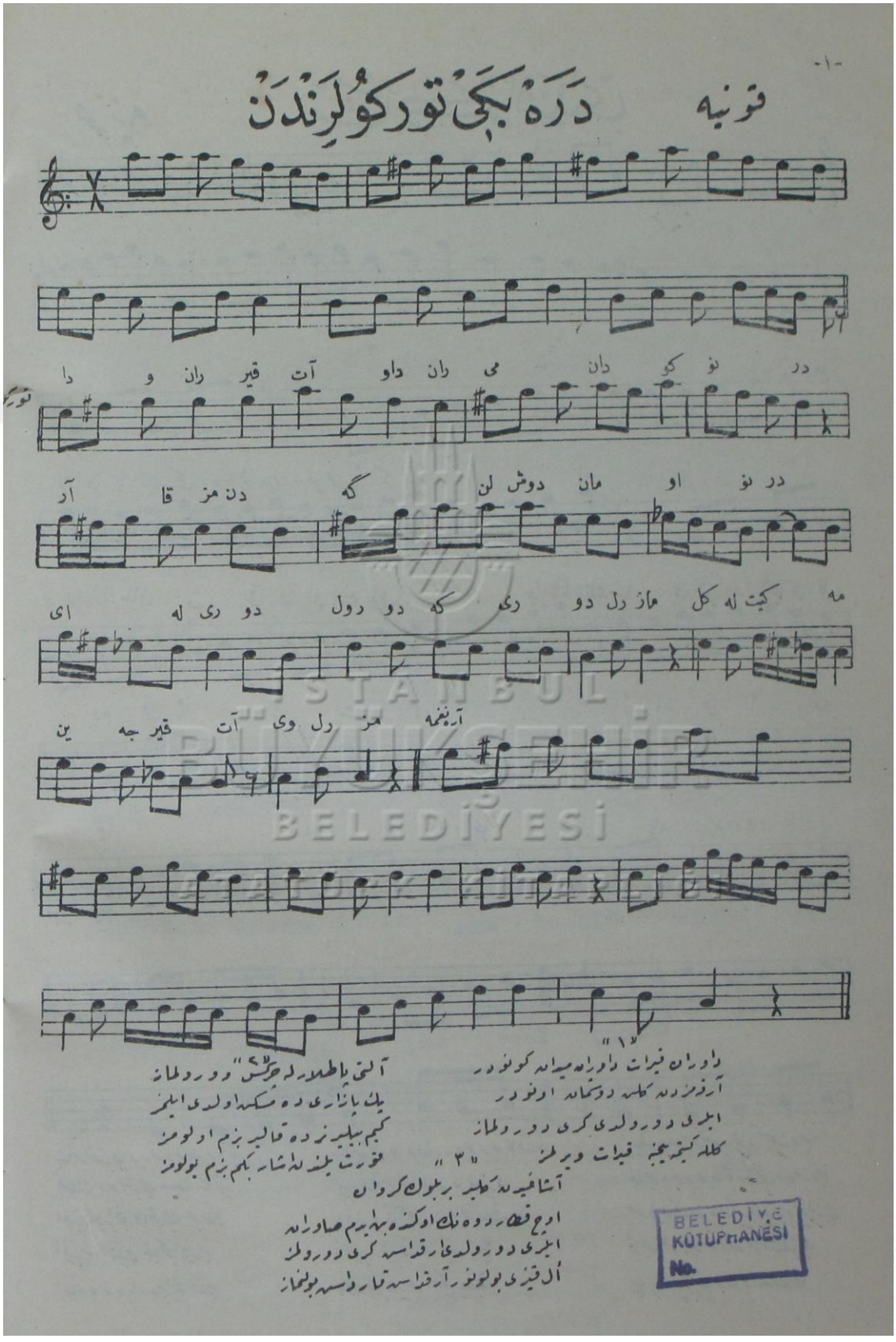
مجموعه‌مزده نشر ایتدیکمز « قیریق هوا » تعبیر ایتدکلری موزون شرقیلرك عددی ایسه نامتناهی‌در . شوراسی شایان دقتدرکه $\frac{2}{4}$ ، $\frac{6}{8}$ و $\frac{10}{16}$ وزنلرینك چوقلغی یانیده $\frac{9}{8}$ وزنی کبی متبلر برخصوصیته مالك اولان ریتم چوق آزدر .

اورفالیلرك سسلری چوق تمیز وتیزدر . ایلك دفعه ایشیتدیکم وقت ارکك سسنك بوقدر یوکسك پرده‌لره فنك وسائطندن استفاده ایتمکسزین ایریشه‌بیله‌جکنه حیرت ایتدم .

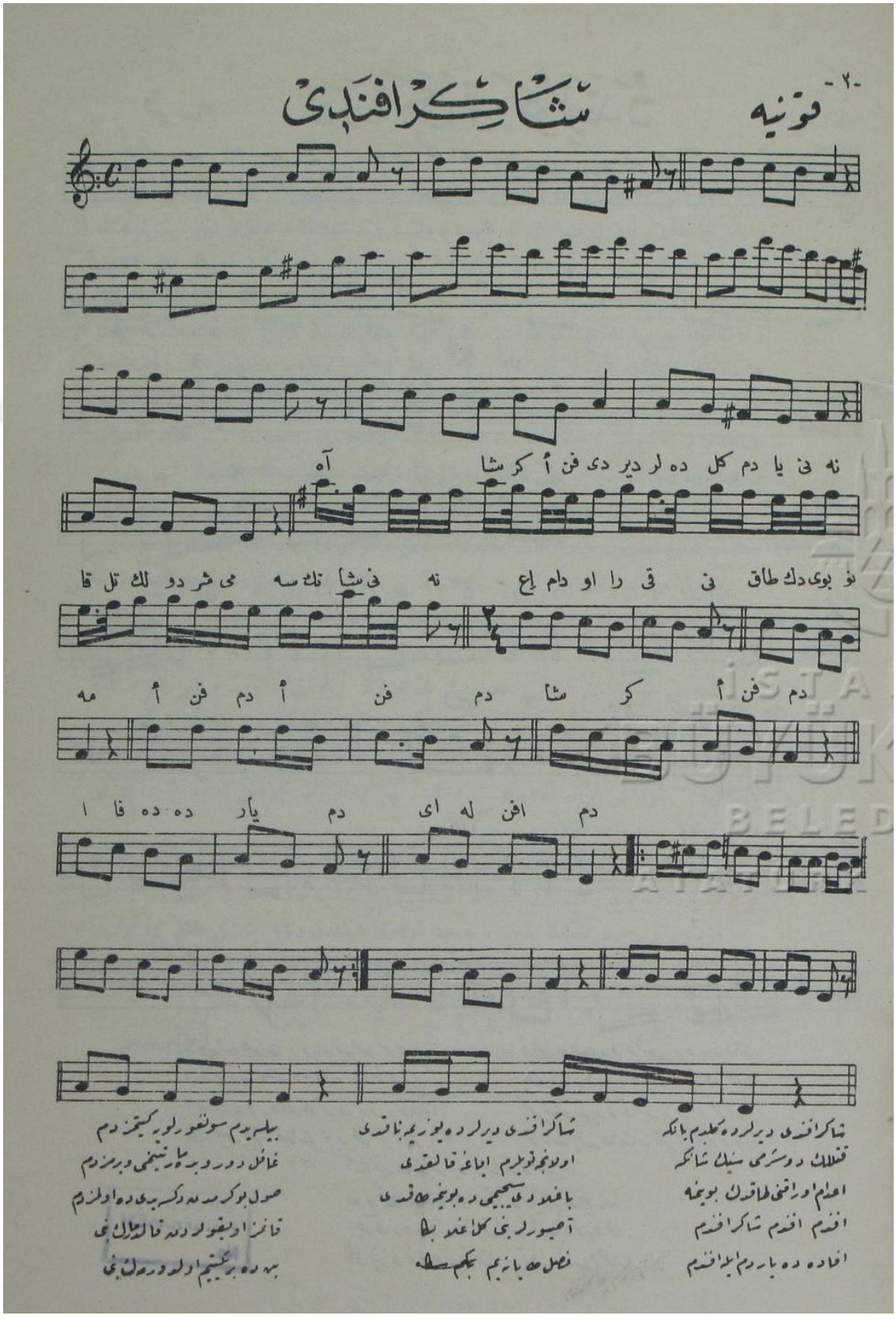
قونسرواتوارمزك مملکته ناچیز برخدمت اوله‌رق ضیاعدن وقایه ایتدیکی خلق تورکولرینی تثبیت ونشر اوغرنده‌کی فعالیتنه دوام ایتمه‌سی ممنونیتله قارشولایان بویوکلریمزدن کوردیکمز تشویقه مقابل منتدارلغمی یورادہ عرض ایتمکی بروجیبه عد ایده‌رم .

اکرم بسیم

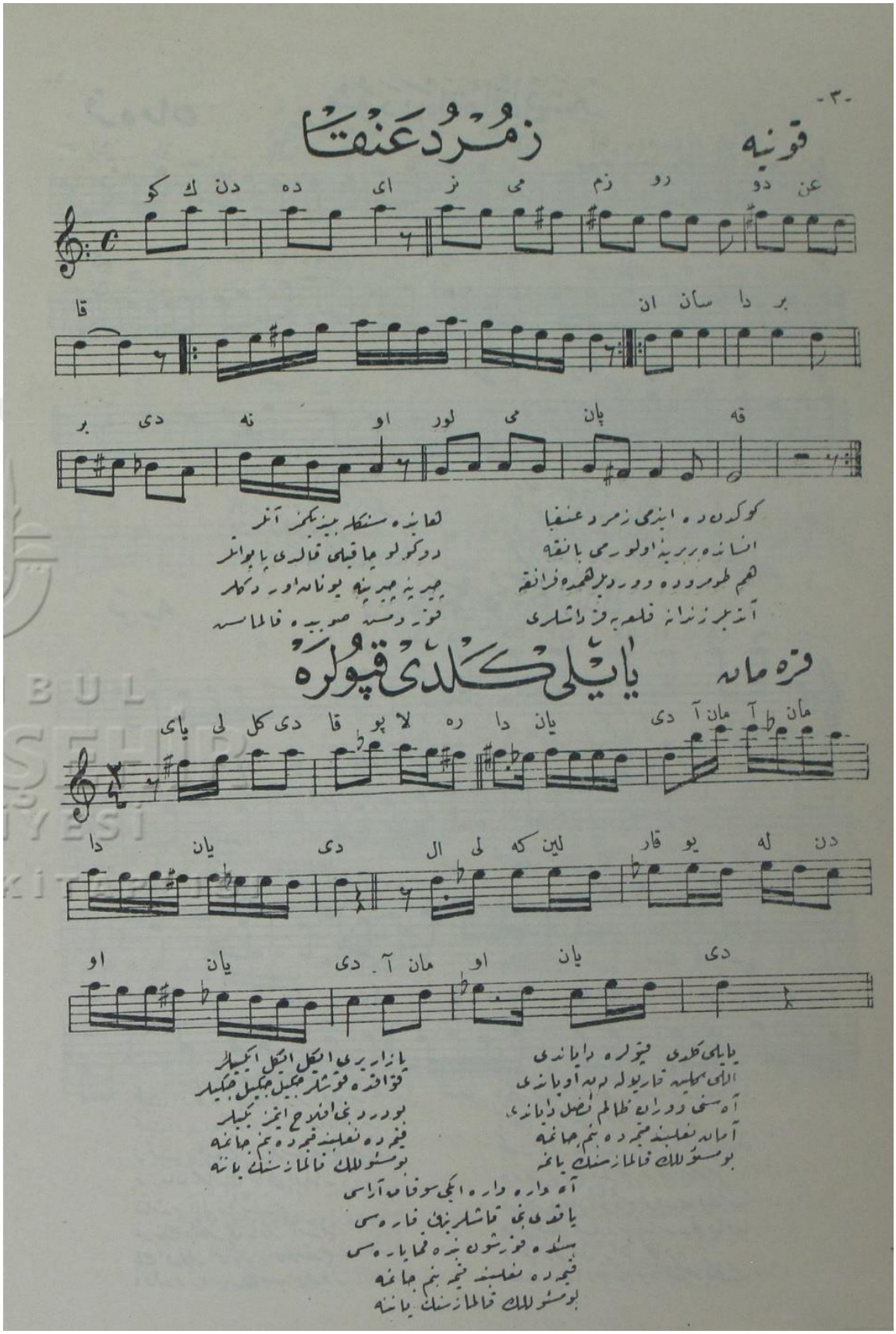
[Sayfa 5]

-۱-
قونیه
دره بکی تورکولرندن
BELEDİYESİ
BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.

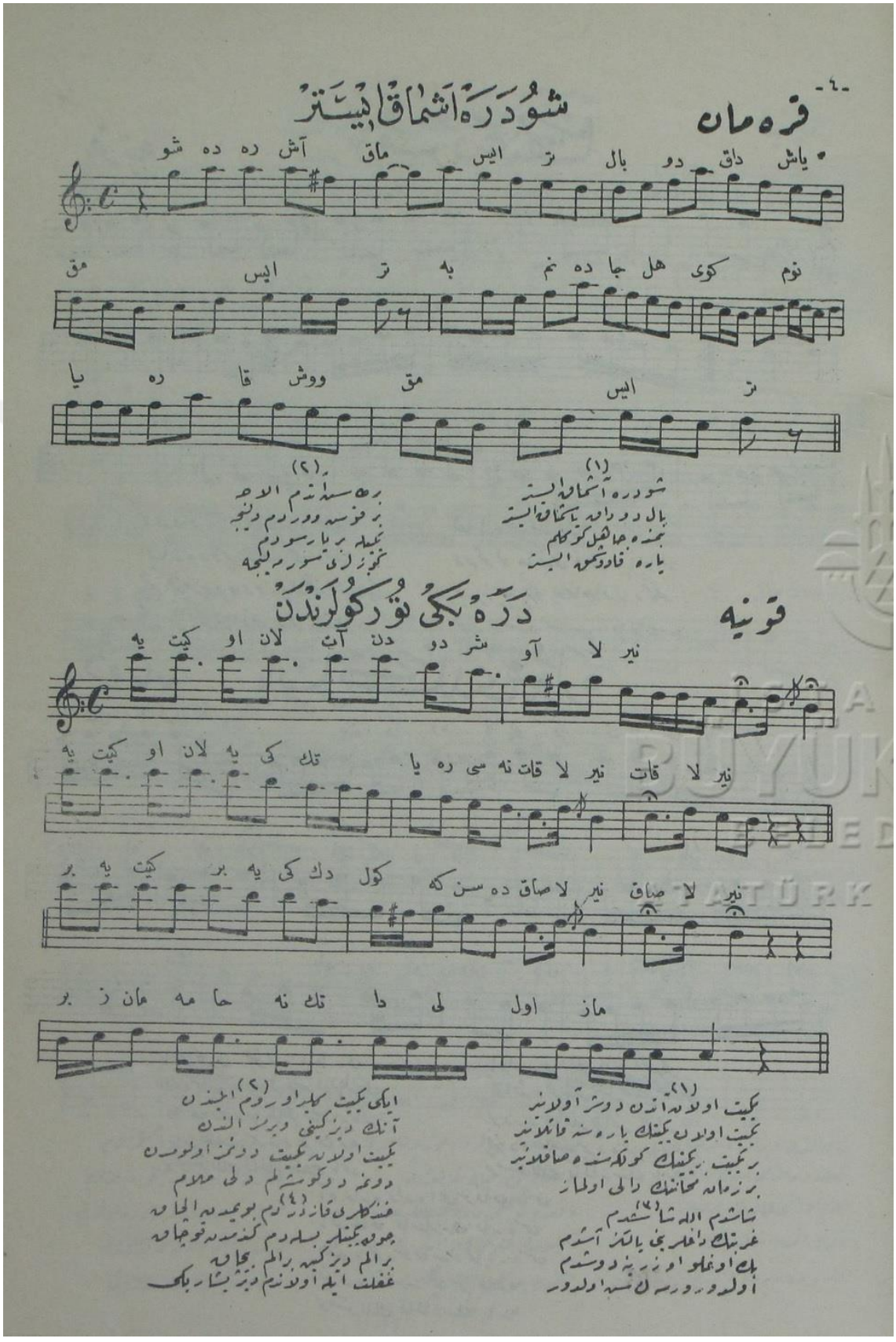
[Sayfa 6]

٢-
قونیه
شاکر افندی
نه نی یا دم کل ده لر دیر دی فن أ کر شا
آه
نو بوی دك طاق نی قی را او دام اع نه نی شا تك سه می شر دو لك تل قا
دم فن أ کر شا دم فن أ دم فن أ مه
دم افن له ای دم یار ده ده فا ا
شاکر افندی دیرلرده کلدم بانکه
قبللك دوشرمی سیلك شانکه
اعدام اوراقنی طاقون بویمه
افدم افدم شاکر افدم
افاده ده یاردم ایلا افدم
بیلمیدم سوکلمه رلو به کیتمز دم
غافل دورمه به ماه تبسمی دیر مزدم
صول بوکرمه ده کسه بدی ده اولمزدم
قانمز اویقولر ده قالدیرمان نی
بیه ده بر کیتیم اولمه ورمه ن نی

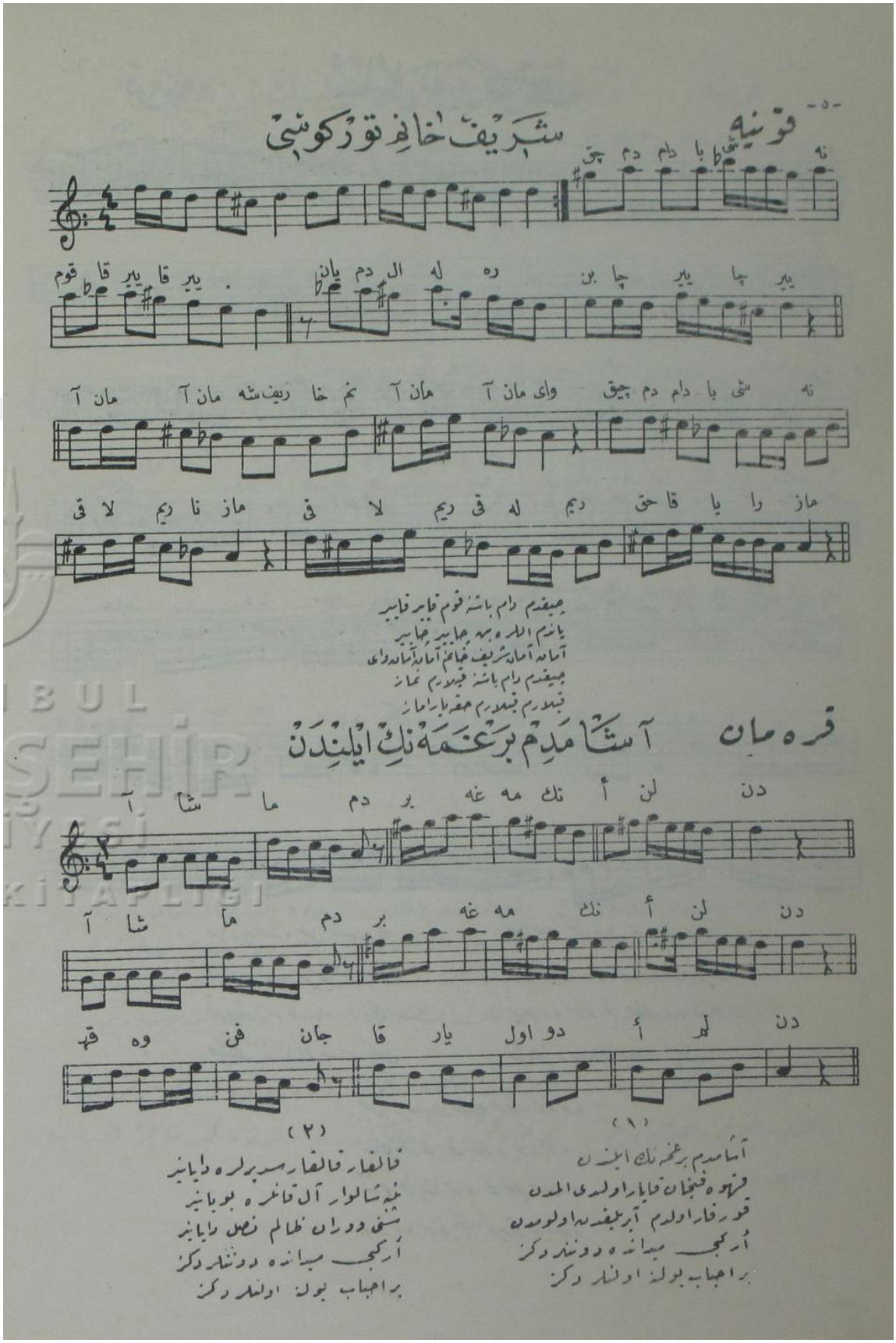
[Sayfa 7]

-۳-
قونیه
زمرد عنقا
عن دو رو زم می نر ای ده دن ك كو
بر دا سان ان قا
قه پان می لور او نه دی بر
كوكدن ده ایندی زمرد عنقیا
انسانه بر بینه اولور می بانقه
قهم طوموروده دور دیر همده فرانقه
آندبر زندانه قلمه به قوداشلری
قعابنده سنقلر بیز یكز آنر
دوكولو یاقیلی قالدی یاپوانر
چیدیه چیدیه یوناماده اوره دكلر
قوزه دسه صوبیده قالماسه
قزه مانه
یایلی كلدی قپولره
مان آ مان آ دی یان دا ره لا پو قا دی كل لی یای
دن له یو قار لین كه لی ال دی یان دا
دی یان او مان آ دی یان او
یایلی كلدی قپولره دایاندی
الای بحلیه قاریوله ره ه اویاندی
آه سنی دوزاه ظالم نصل دایاندی
آمانه نغلبنه قیجه ده بم جاغنه
بوسئوللك قالمازسنك یاغنه
یازاریری انكل انكل ایكیلر
قوزاقده قوشلر جكیل جكیل جكیلر
بوده دیكن اندوح ایتمز بكیلر
قیجه ده نغلبنه قیجه ده بم جاغنه
بوسئوللك قالمازسنك یاغنه
آه واره واره ایكی سوقاغه آراسی
یاقدی بغی قاشلر بنك قاره سی
بیلدم قوزیشون بنده قمایاره سی
قیجه ده نغلبنه قیجه بم جاغنه
بوسئوللك قالمازسنك یاغنه

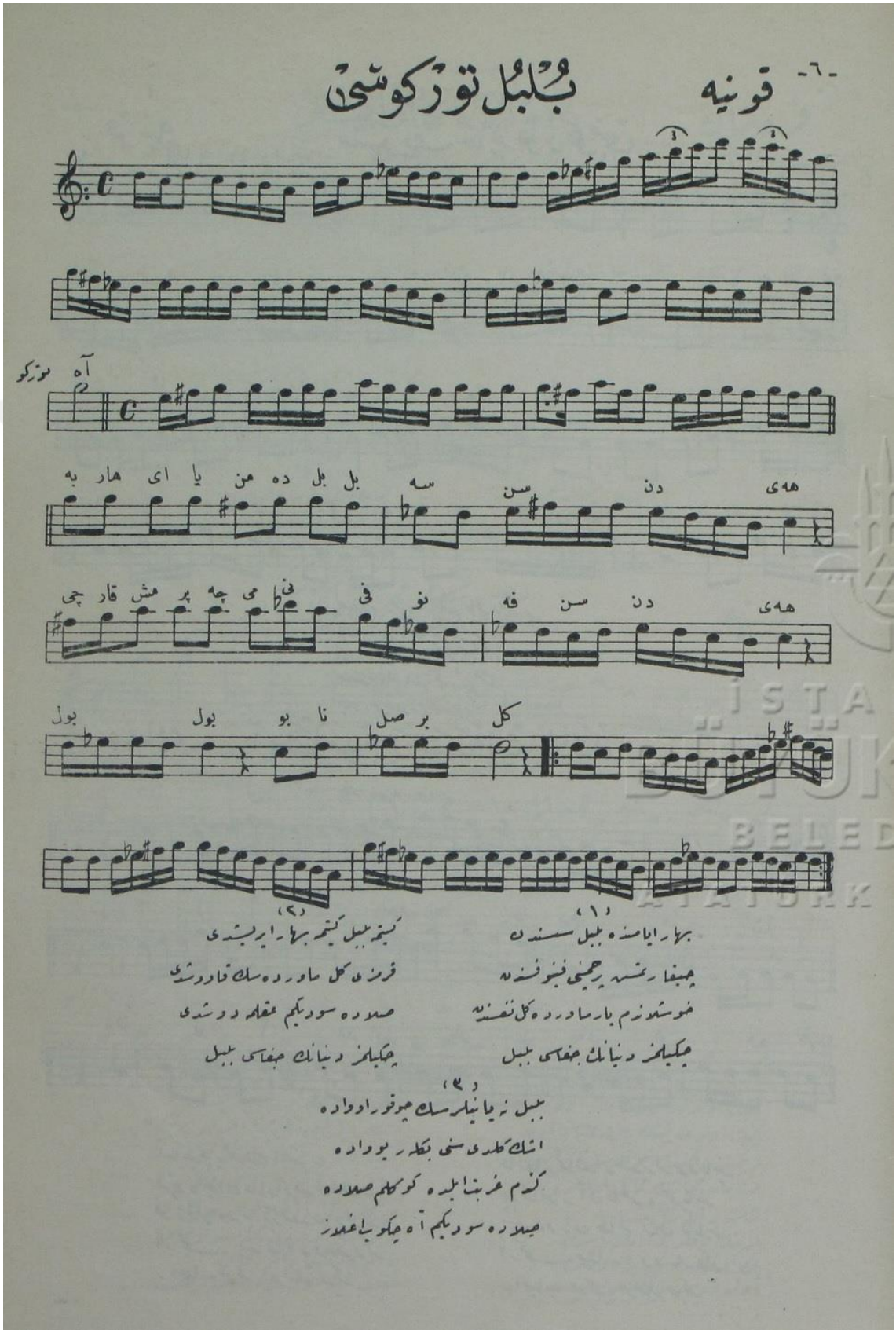
[Sayfa 8]

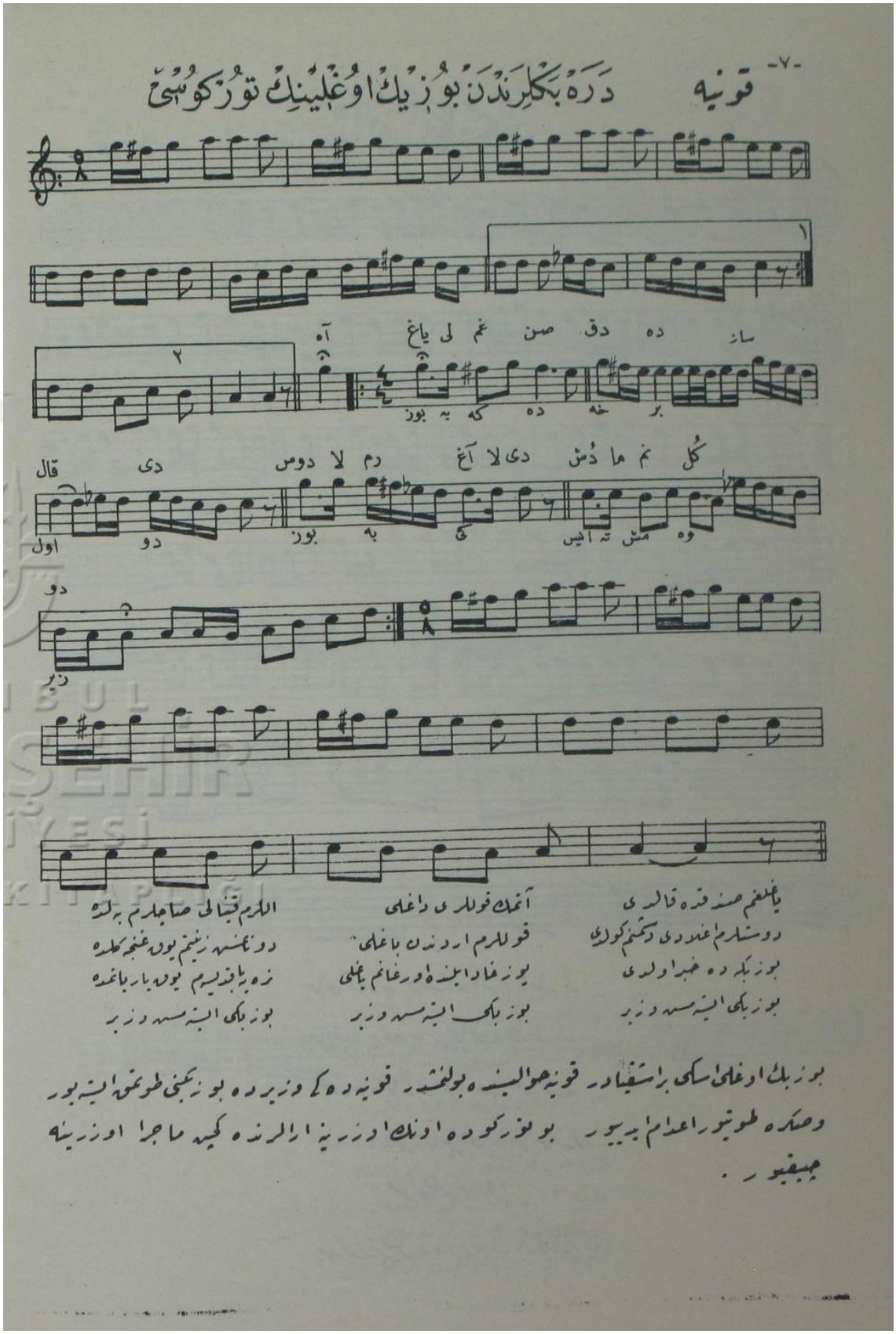
[Sayfa 9]

-٥-
قونیه شریف خانقاه تورکوسی
نه شی با دام دم چق
یار چا یار چا بن ره له ال دم یان
یار قا یار قا قوم
نه شی با دام دم چق وای مان آ مان آ نم خا ریف شه مان آ مان آ
ماز را یا قا حق دیم له ق دیم لا ق ماز نا دیم لا ق
بیغدم دام باشه قوم قایه قایه
یانم الله به چایه چایه
آماده آماده شریف خانم آماده آماده وای
بیغدم دام باشه قیدیم نماز
قیلدیم قیلدیم همه یار امان
قره مان آستامدم برغمه نك ایلندن
دن لن أ نك مه غه بر دم ما شا آ
دن لن أ نك مه غه بر دم ما شا آ
دن لن أ دو اول یار قا جان فن وه قه
(١)
آستامدم برغمه نك ایلندن
قهوه فنجان قایار اولدی المدن
قوره فار اولدم آریغده اولومدن
أركجی میدانه دونندرکز
براجباب بولنه اولنلر کز
(٢)
فالفار فالفار سه بر لره دایانیر
یئه شالوار آل قانره بویانیر
شنی وران ظالم نصل دایانیر
أركجی میدانه دونندرکز
براجباب بولنه اولنلر کز

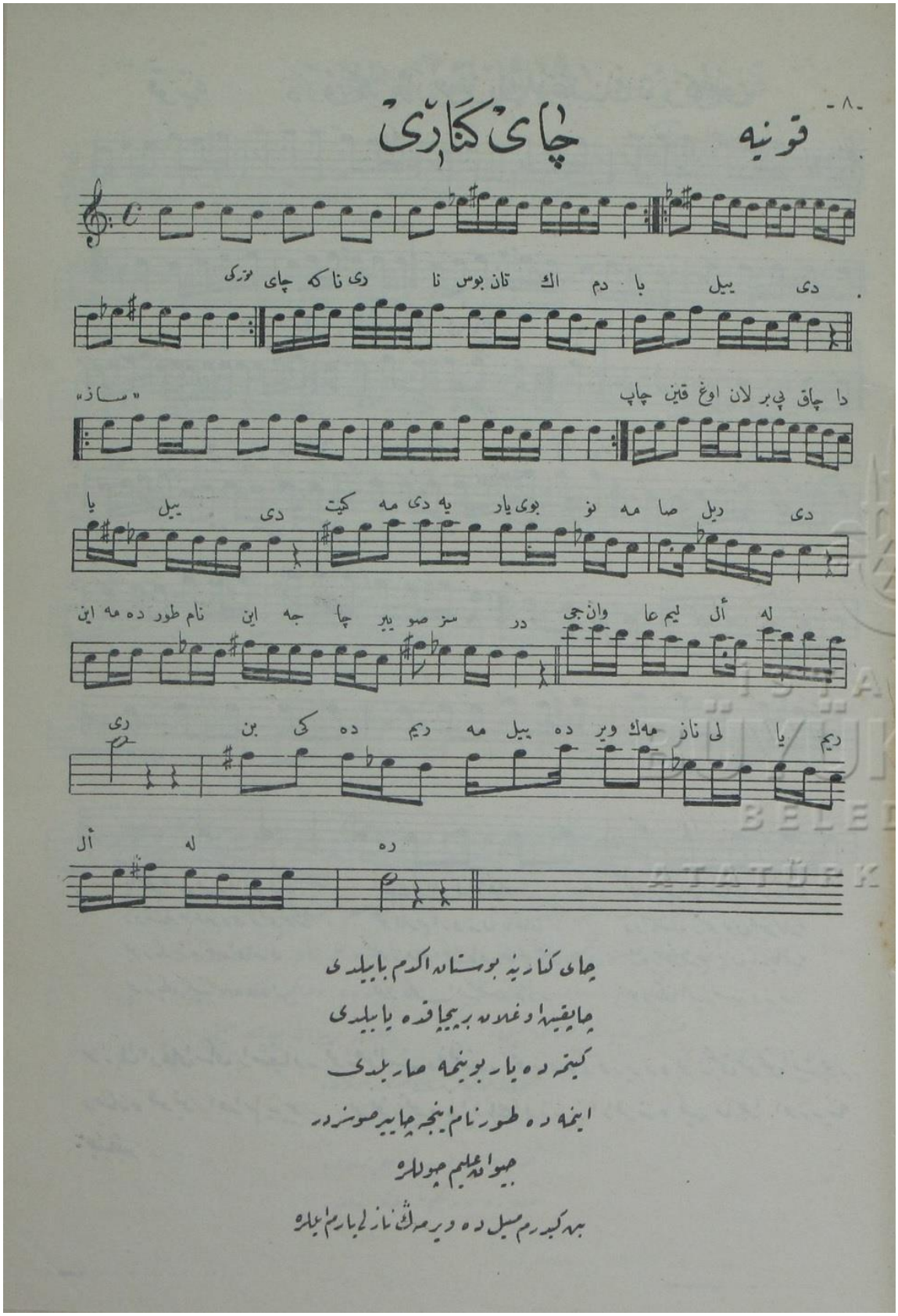
[Sayfa 10]

-٦- قونیه
بلبل توزکوشی
توزکو آه
هه‌ی دن سن سه بل بل ده من یا ای هار به
هه‌ی دن سن فه نو فی فی می چه پر مش قار چی
کل بر صل نا بو بول بول
(١)
بهار ایامنده بلبل سسندن
هیچقیرمه یرمینی قیو فسنده
خوشلاندیم بار ساوردم کل نغمه‌یه
چیکیلمز دنیانك جفاسی بلبل
(٢)
گیتمه بلبل گیتمه بهاره ایرلیسه‌ی
قرمزی گل ساوردم سنك قادرشه‌ی
صیلدم سودیگم عقله دوشه‌ی
چیکیلمز دنیانك جفاسی بلبل
(٣)
بلبل نه یاپیلرسك هیچ تورادوداده
اشك گلدی سنی بكلمه یوداده
گیدم غربته بلده کوکلم صیلداده
صیلدم سودیگم آه چیکوب یاغمور

[Sayfa 11]

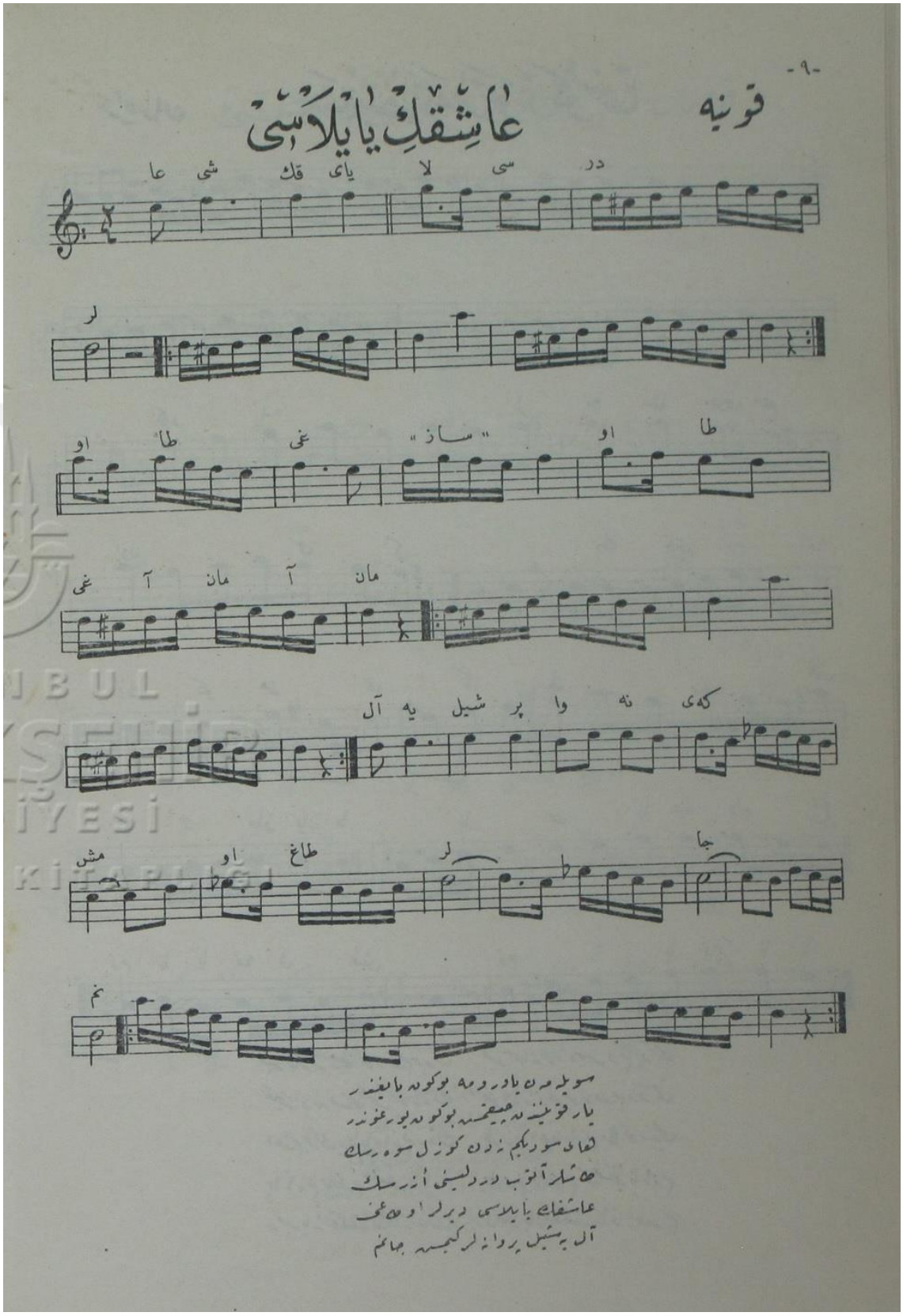

-٧-
قونیه دره بکلرندن بوزیك اوغلینك توزكوسی
١
٢
آه
ساز ده دق صن غم لی یاغ
بر خه ده گه به بوز
كل نم ما دش دی لا آغ دم لا دوس
قال دی
اول دو
وه مش نه ایس
دو
زیر
یاغلغم صنه قده قالدی
دوستلرم اغلدی دیكنم گولدی
بوزیكده ده غبه اولدی
بوزیكی ایسه مسه وزیر
آتمك قولدی داغلی
قولدم اردندن باغلی
بوزغاد ایلنه اورغانم یاغلی
بوزیكی ایسه مسه وزیر
اللرم قیسالی صاچلرم یه لره
دونامسه زینم یوق غنچه گلره
زه یاقدیسم یوده یار باغره
بوزیكی ایسه مسه وزیر
بوزیك اوغلی اسكی بر استفیادر. قونیه هوالیسنه بولنمشدر. قونیه ده كی وزیر ده بوزیكی طوتمه ایسه بور
وصكره طوتیور اعدام ایدیور. بوقوركوده اونك اوزرینه اراله رنده گیده ماجرا اوزرینه
جیقیور.

[Sayfa 12]

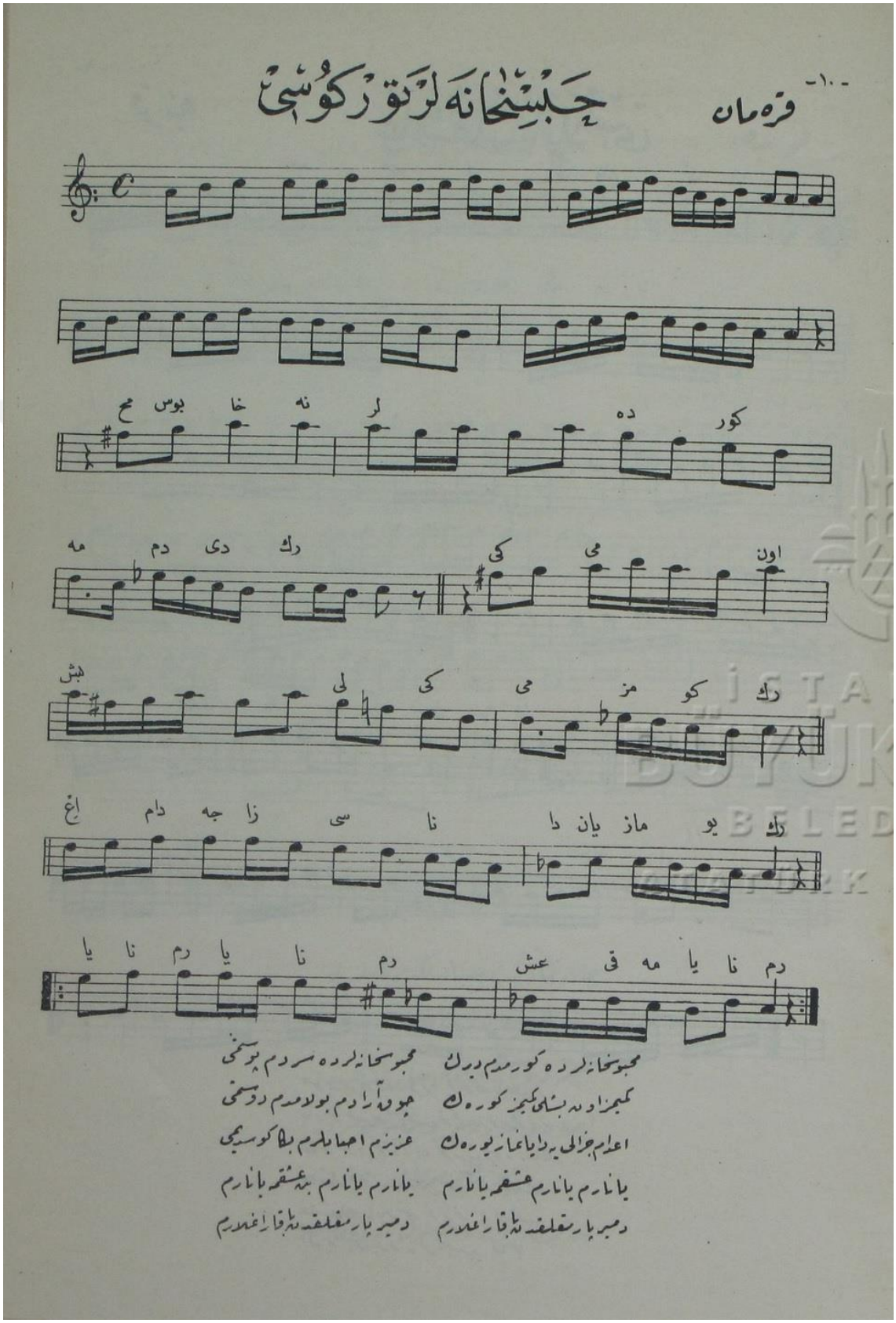

چای کناریه بوستانه اکدم بایلدی
چایقیه‌لو غلدی بر بیچاقده یایلدی
کیتمه ده یار بو بنمه صار یلدی
اینمه ده طور نام اینجه چایر صوسز در
جیوا الله علیم جیولره
بهر کبد رم میل ده ویرمه‌ك ناز لیارم ایلره

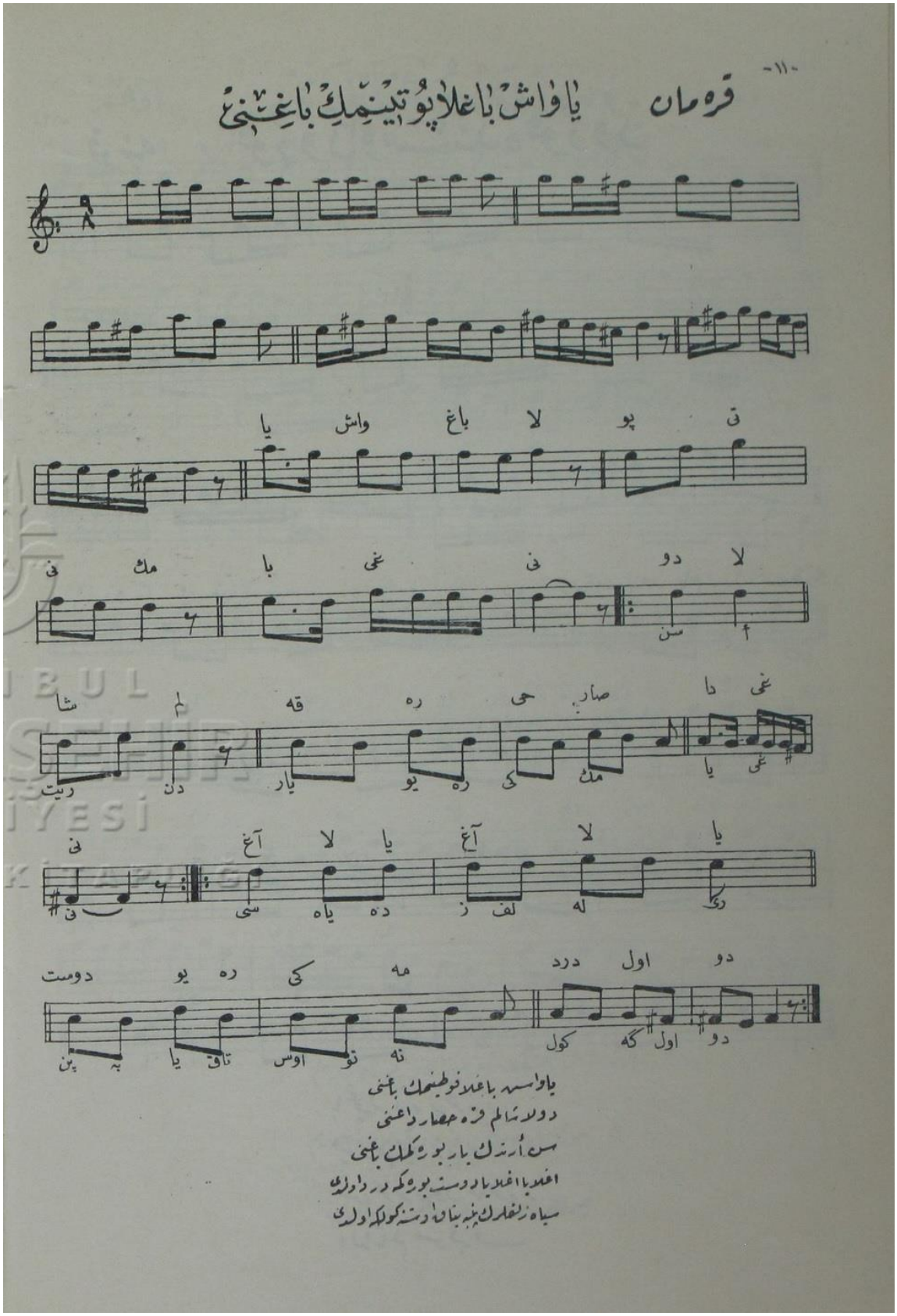
[Sayfa 13]

-٩-
قونیه
عاشقك یا یلاسی
در سی لا یای قك شی عا
لر
طا او غی "ساز" او طا او
مان آ مان آ غی
که ی نه وا پر شیل یه آل
مش او طاغ لر جا
نم

[Sayfa 14]

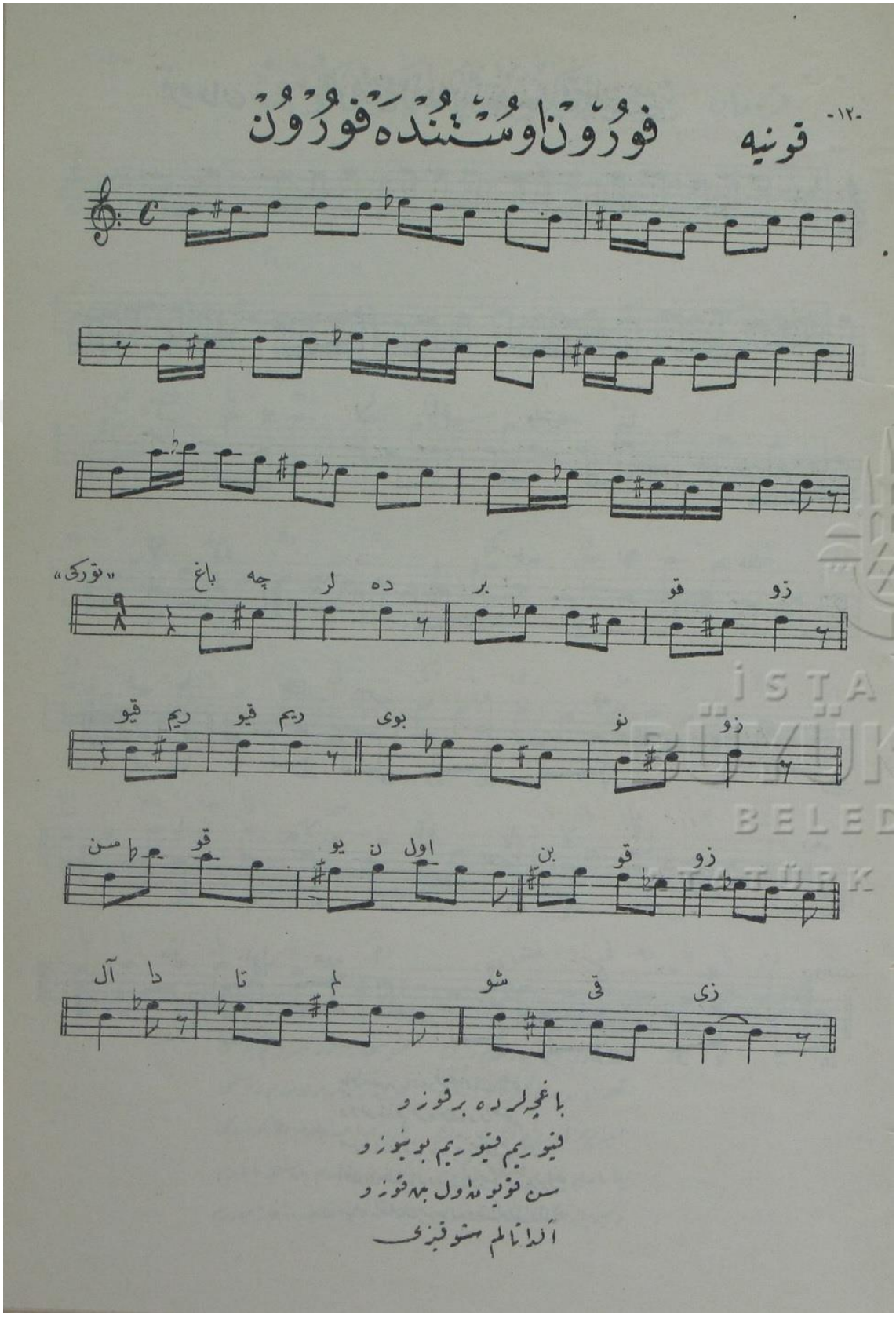

-١٠- فرەمان حبسخانه لرتوركوسى
محبوسخانه لرده كورمدم ديرك
كيمزاده بشلى كيمز كوره ك
اعدام جزالى يه دايانماز يوره ك
يانارم يانارم عشقمه يانارم
دمير پارمقلقه باقاغلدرم

[Sayfa 15]

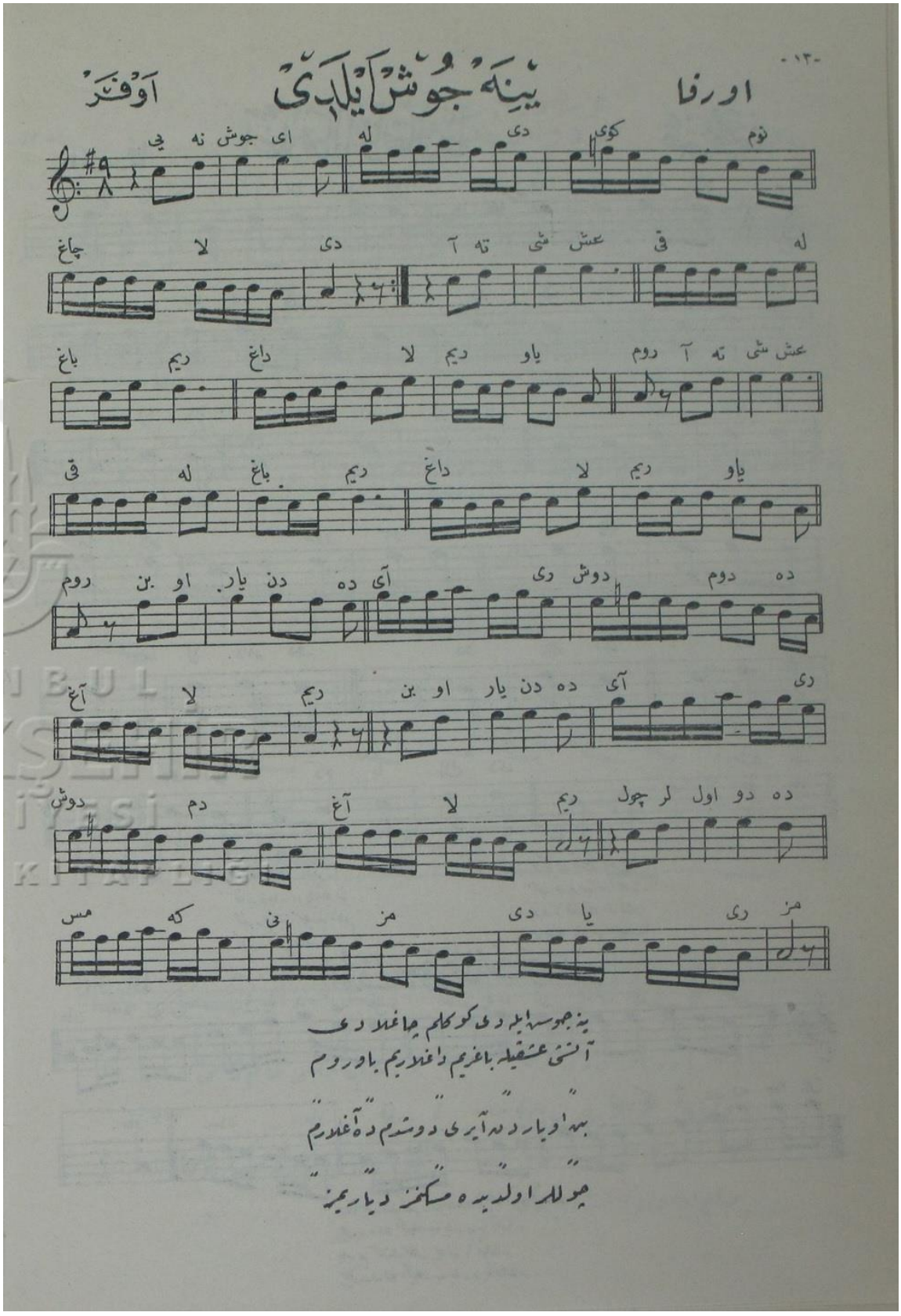

یاواسه باغلدنو طبنمك باغنی
دولاشالم قره حصار داغنی
سن اُرتك یار بوره کلمك باغنی
اغلدیا اغلدیا دوستم بوره کده در داولری
سیاه زلفلرك بنه بنا دوستم کولکه اولری

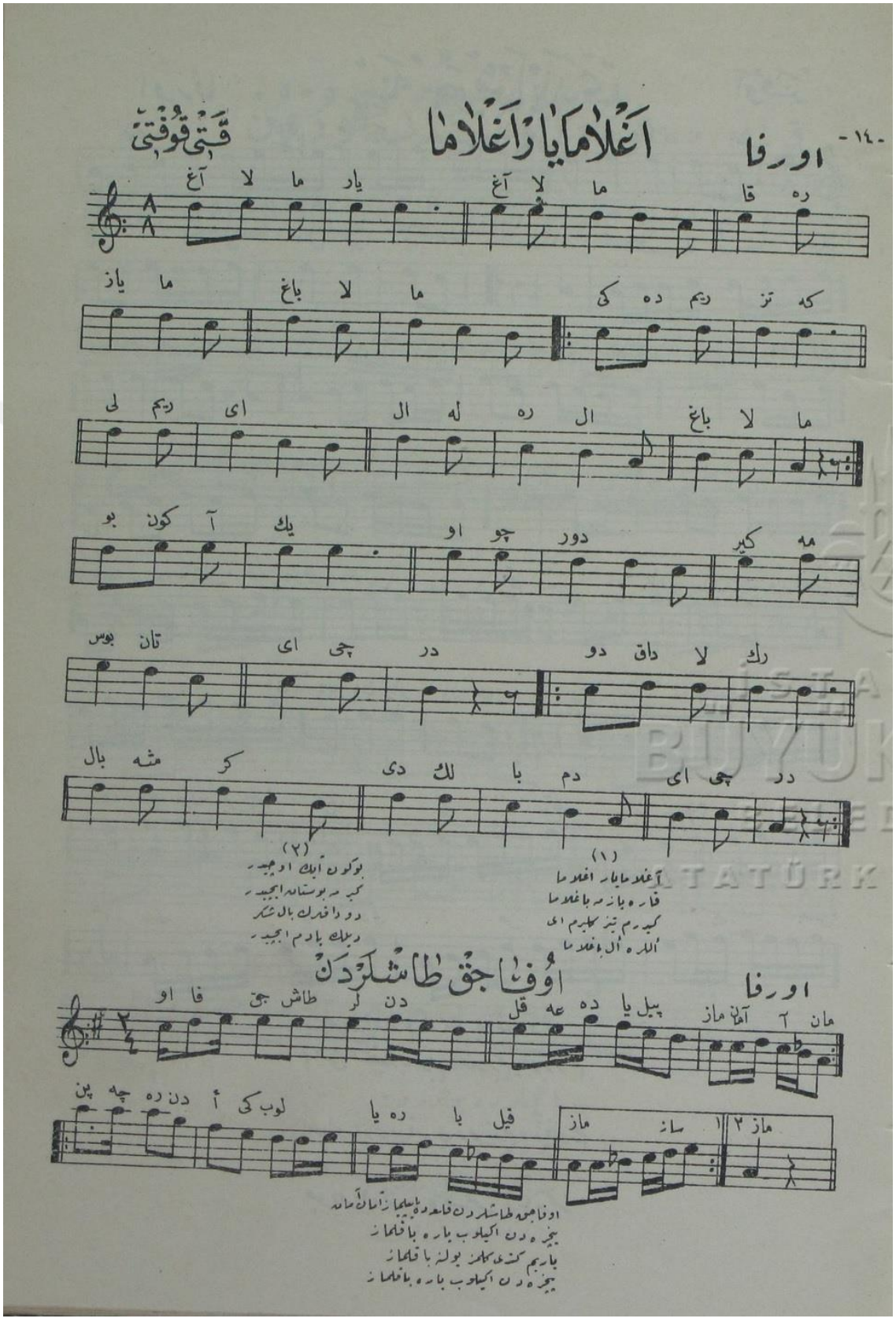
[Sayfa 16]

-۱۲- قونیه فوروون اوستنده فوروون
زو قو بر ده لر چه باغ «تورکی»
زو نو بوی ریم قیو ریم قیو
زی قی شو تا لم دا آل
زو قو بن یو اول ن قو امسن
باغچه لرده برقوزو
قیو ریم قیو ریم بوینوزو
سن قویو مه اول بهاقوزو
آلدانالم سنوقیزی

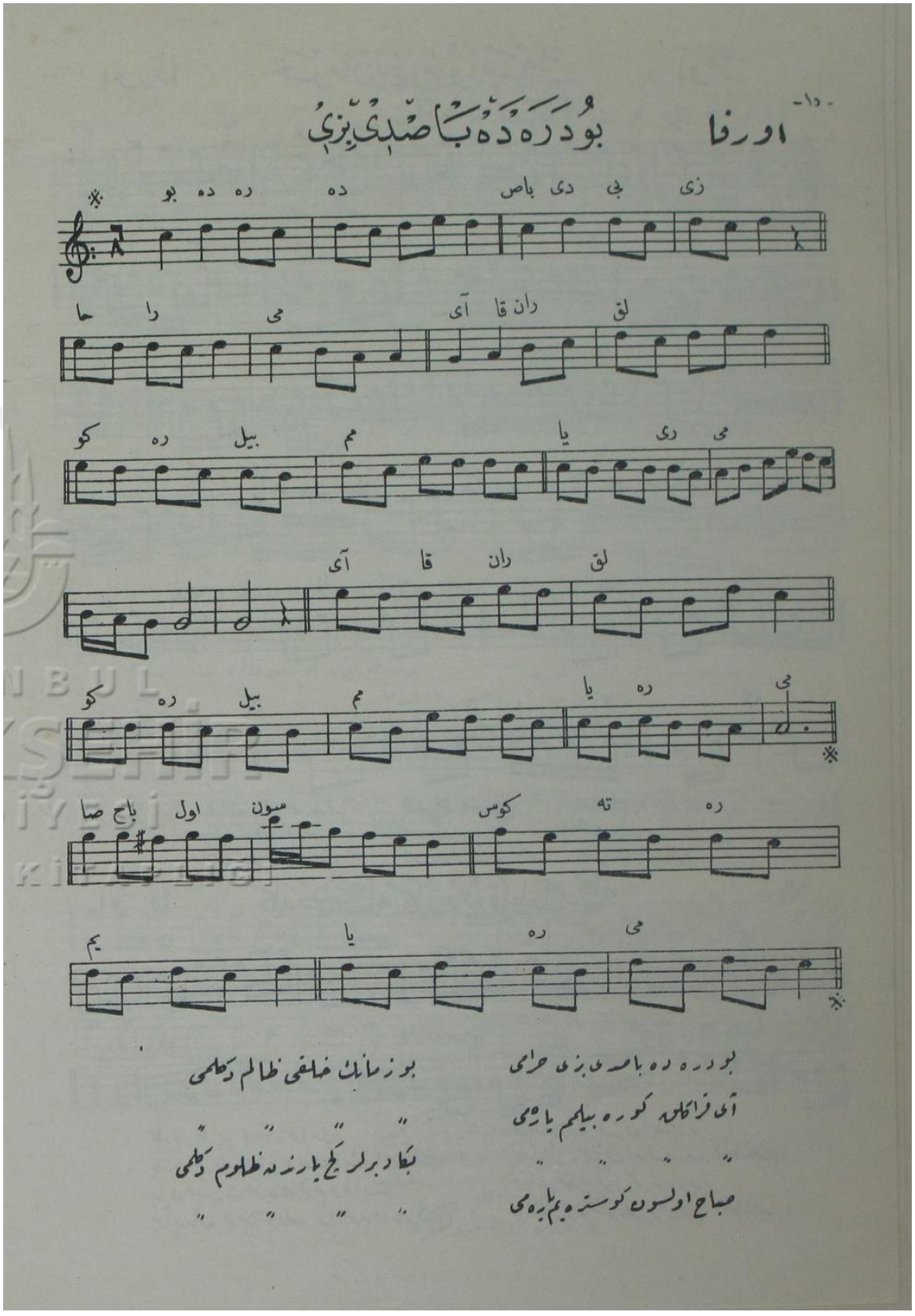
[Sayfa 17]

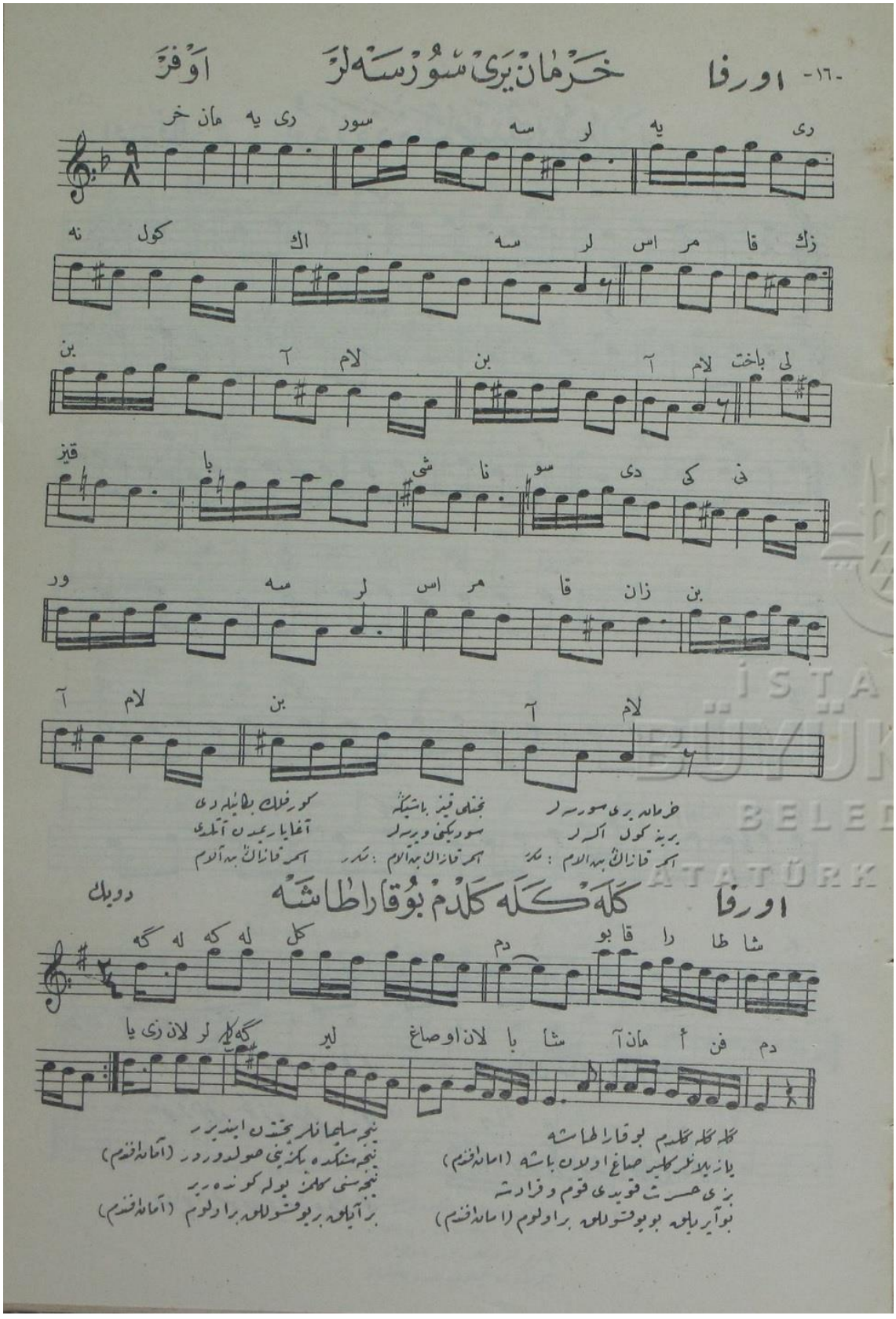
[Sayfa 18]

١٤٠ - اورفا
اغلاما یارا غلاما
قتی قوفتی
(١)
(٢)
اورفا
اوفا جق طاشلردن

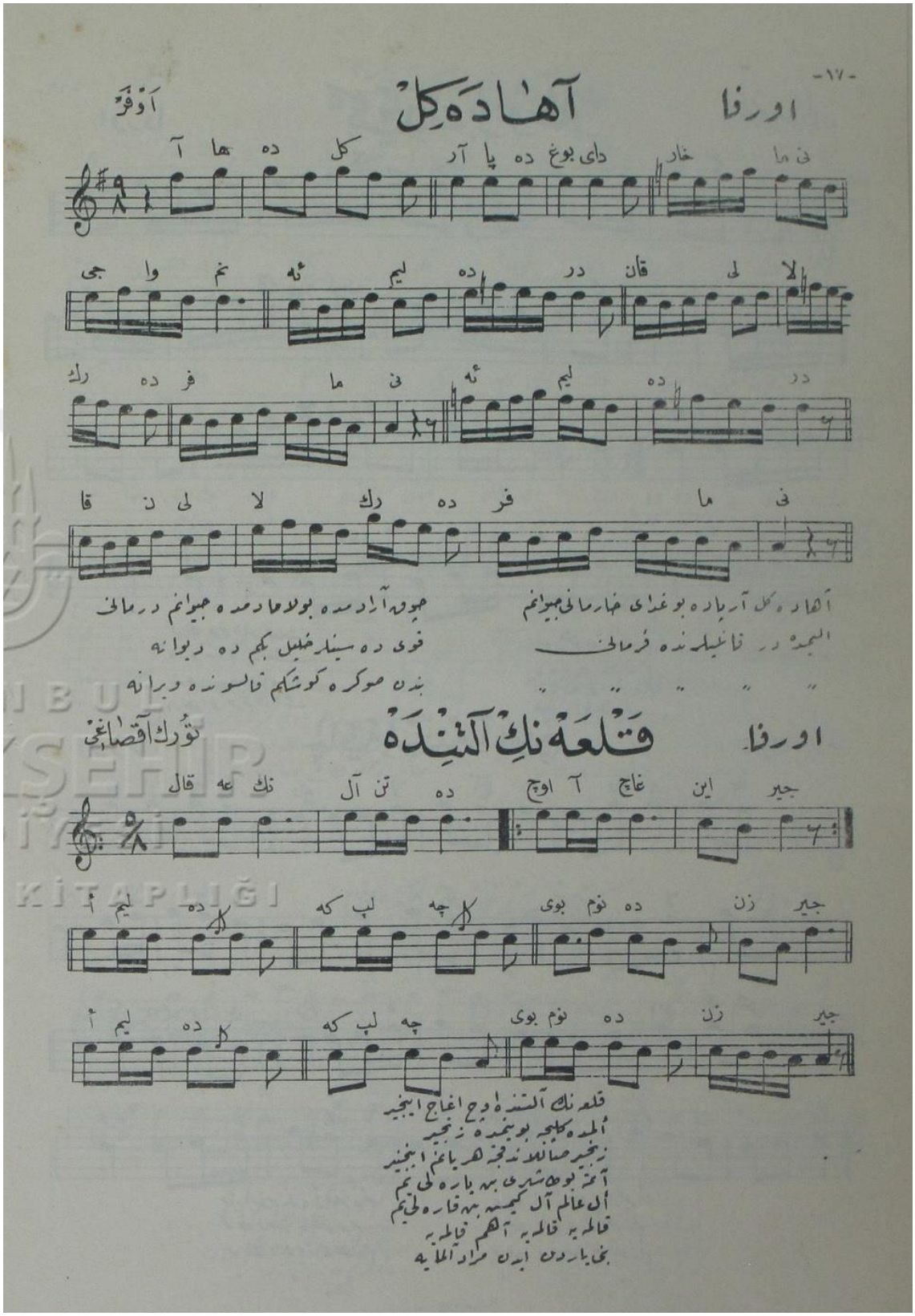
[Sayfa 19]

-١٨-
اورفا بودره ده باصدی بزی
زی بی دی باص ده ره ده بو
لق آی قا ران می را حا
می دی یا مم بیل ره کو
لق آی قا ران
می ره یا مم بیل ره کو
ره ته کوس سون اول باح صا
می ره یا یم
بودره ده باصه دی بزی حرای
آی قراکلره کوره بیلمم یارمی
صباح اولسون کوسته یم یاره می
بو زمانك خالقی ظالم دکلمی
بقا دیرلر کیم یارنده مظلوم دکلمی

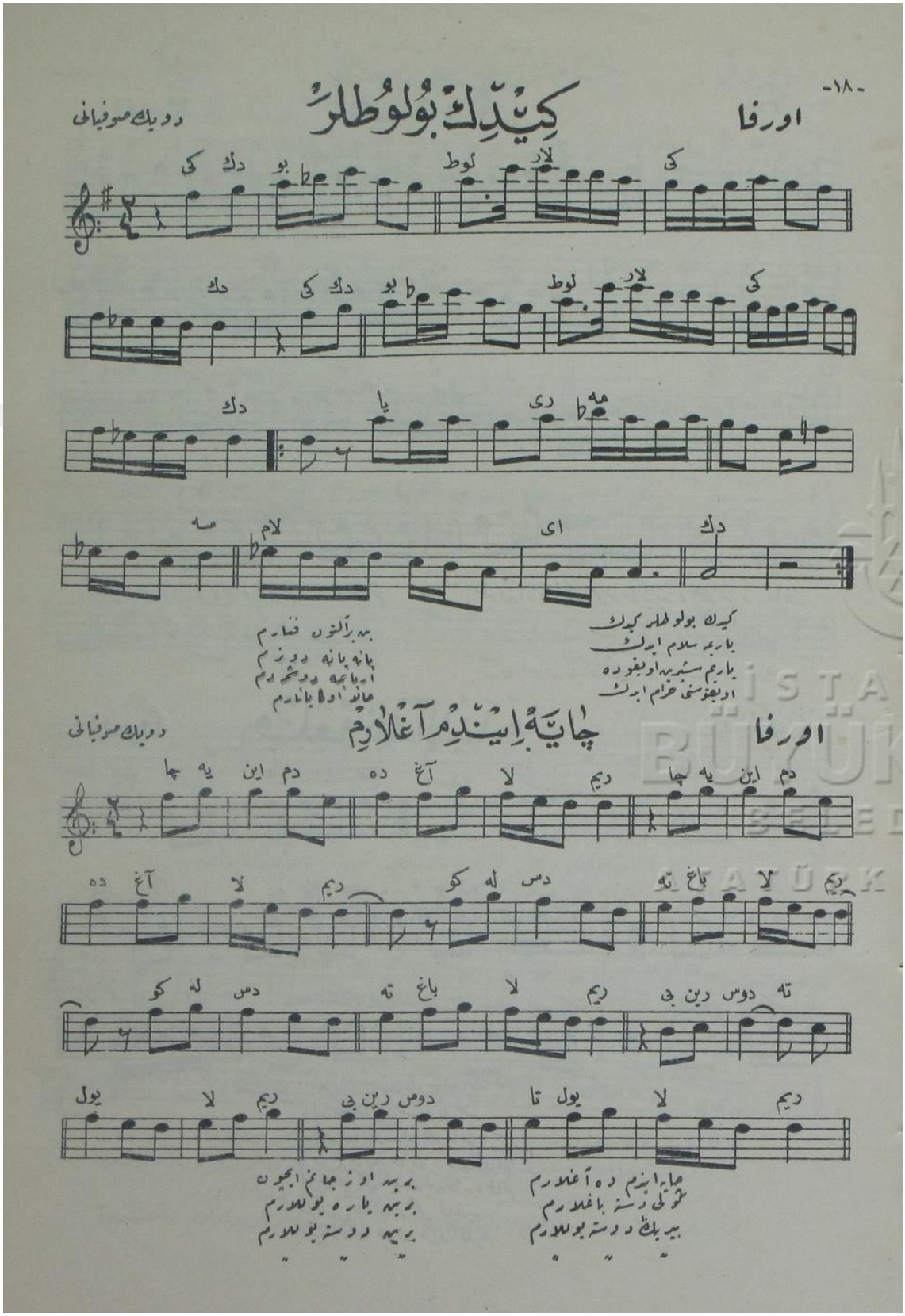
[Sayfa 20]

-١٦- اورفا خرمان يرى سوزسه لر اوفر
دويك
اورفا كله كله كلدم بوقاراطاشه

[Sayfa 21]

-۱۷-
اورفا
آهاده کل
آوفر
آ ها ده کل دای بوغ ده پا آر خار فی ما
جی وا نم ئه لیم ده در قان لی لا
رك ده فر ما فی ده در
قا ن لی لا رك ده فر ما فی
آهاده کل آر یاده بوغدای خار مانی جیوانم
جیوه آزاد سده بولاحاد سده جیوانم درمانی
البمده در نانیله نده فرمانی
فوی ده سینلر ضلیل بکم ده دیوانه
بندن صوکره کوشکم قالسونده ویرانه
اورفا
قلعه نك آلتنده
توركاقصاغنی
جیر این غاچ آ اوچ ده تن آل نك عه قال
جیر زن ده نوم بوی چه لب که لیم أ ده
جیر زن ده نوم بوی چه لب که لیم أ ده
قلعه نك آلتنده اوچ اغاچ ایکنجه
آلمه کلیجه بویجه ده نجه
زنجیر صالانده فجه لر باغم ایکنجه
آغه بوحه شهری به یاره لی یم
آل عالم آل کیمسه به قاره لی یم
قاله یه قاله یه آلهم قاله یه
بخ یاردن ایدن مراد آلمایه

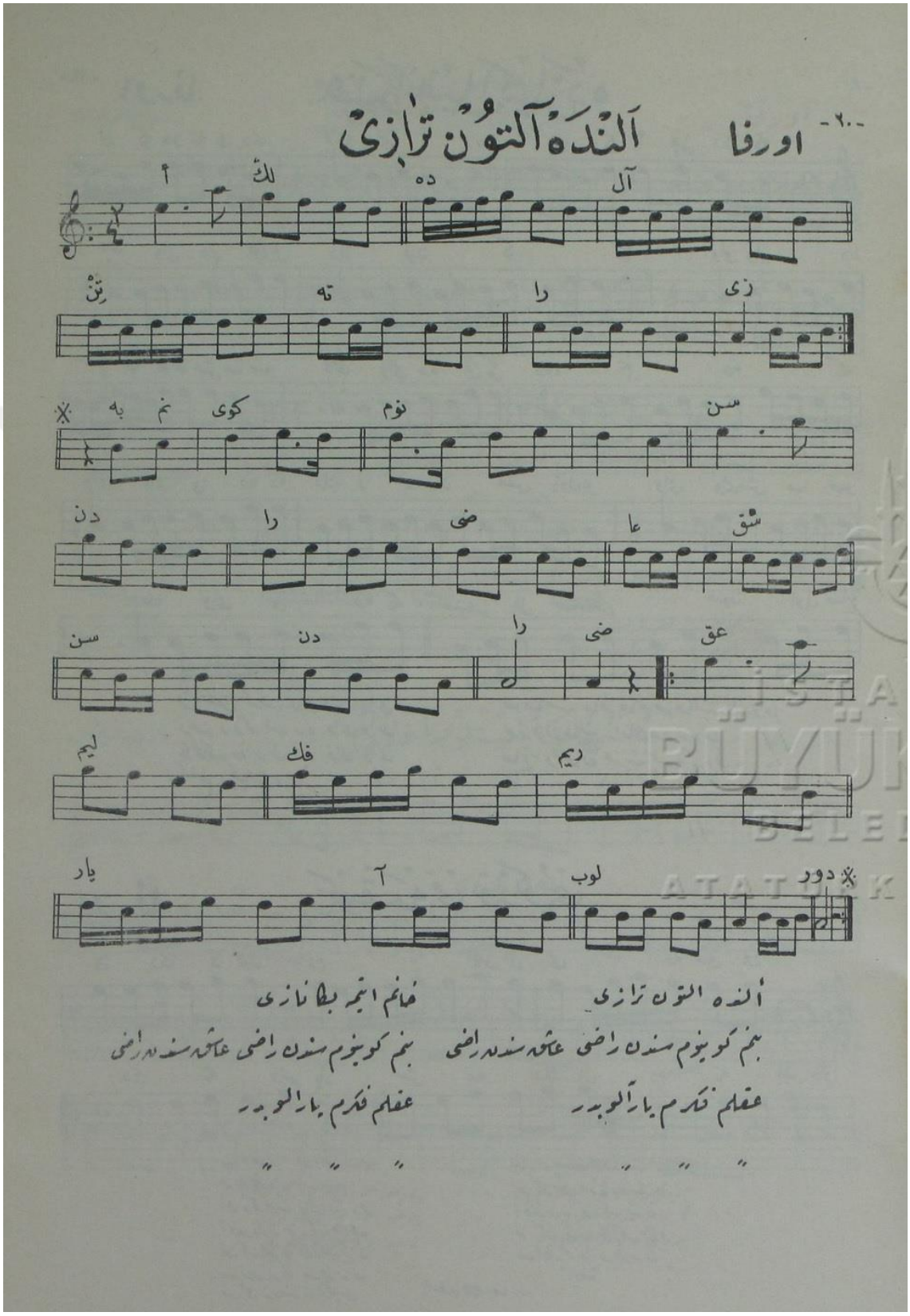
[Sayfa 22]

-۱۸-
اورفا
دویك صوفیانی
کیدیدك بولوطلر
کی دك بو لار لوط کی
دك کی بو لار لوط کی
دك یا ری مه
صه لام ای دك
کیدك بولوطلر کیدك
یاریم سلام ایدك
یاریم سنبه او یقوده
او یقوسنی حرام ایدك
بیر آلتون قفارم
یانه یانه دونرم
ایکی یانجه دوشرم
مانده اوکا یاندرم
اورفا
دویك صوفیانی
چایه ایندرم آغلارم
دم این یه چا آغ ده لا دیم
دیم لا آغ ده
دس له کو باغ ته
ته دوس دین بی
یول دیم لا
دوس دین بی
یول تا لا دیم
چایه ایندم ده آغلدرم
توتلی دسته باغلدرم
بیر باش دوسته بولدرم
بر به او زجانم ایچون
بر به یاره یولدرم
بر به دوسته بولدرم

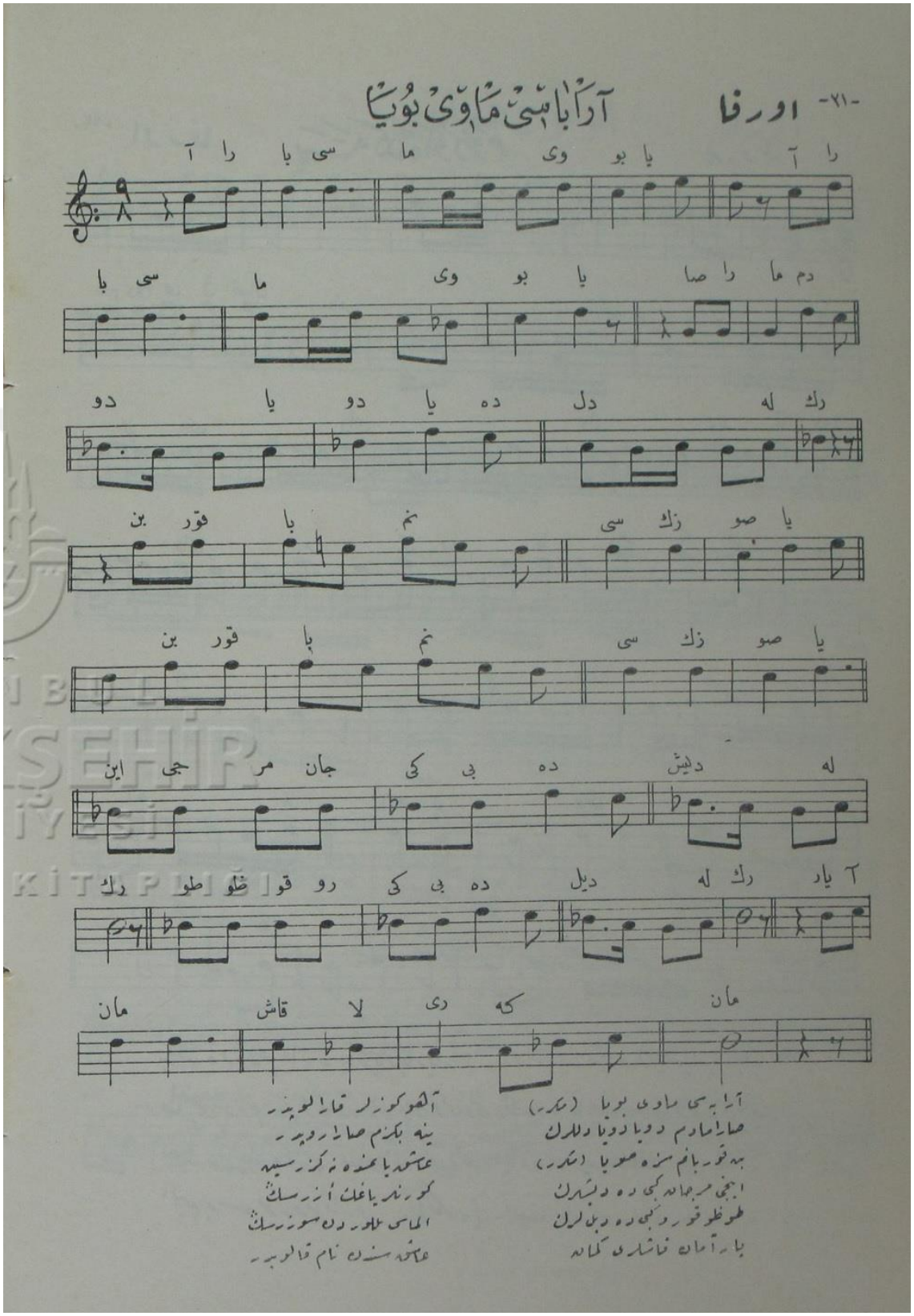
[Sayfa 23]

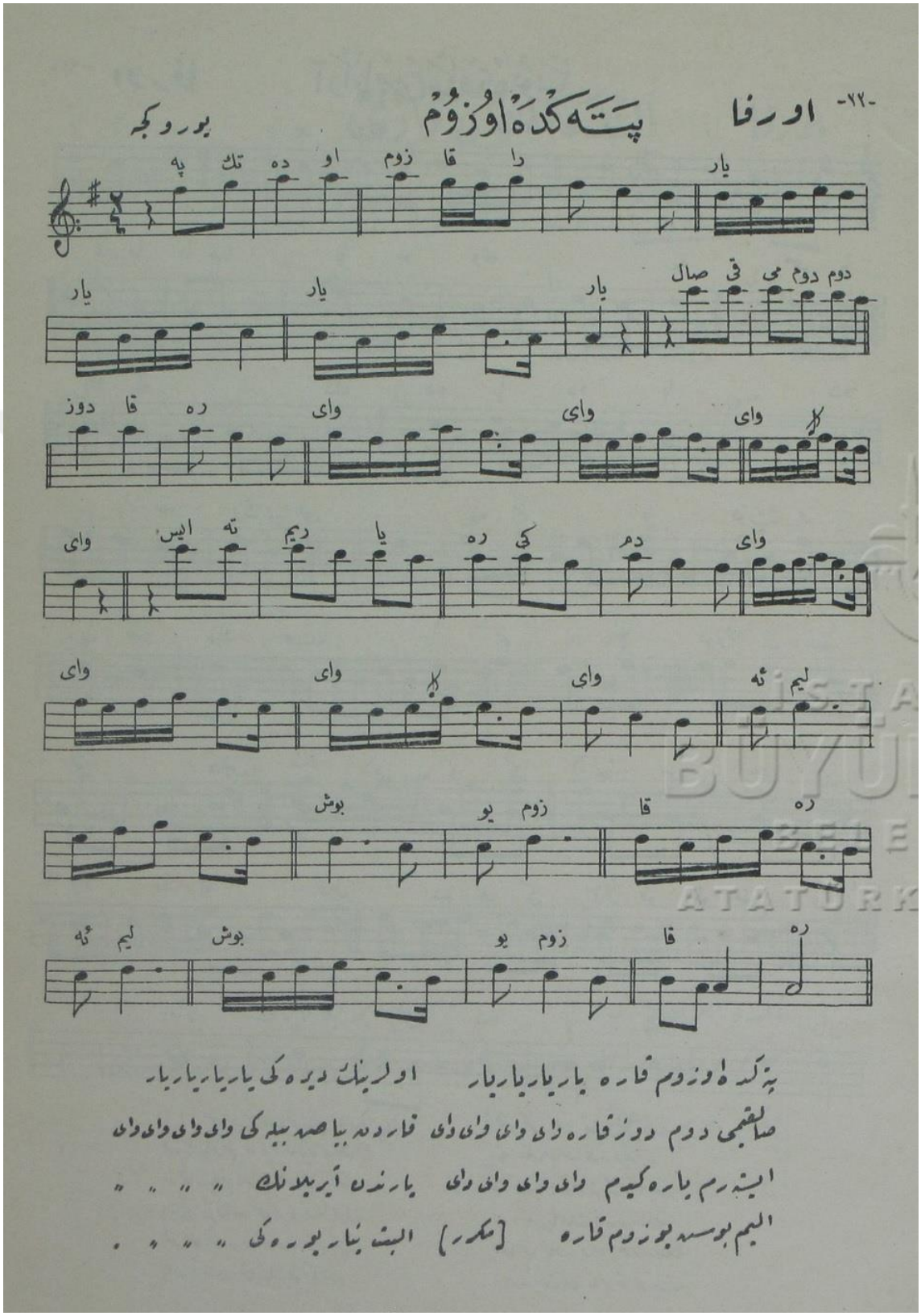
[Sayfa 24]

-٢٠- اورفا
آلنده آلتون ترازی
آ لك ده آل
رتن ته را زی
سن نم به کوی نوم
دن را ضی عا شق
سن دن را ضی عق
لیم فلك ریم
یار آ لوب دور
آلنده التون ترازی
بنم کوبنوم سندن راضی عاشقه سندن راضی
عقلم فکرم یار آلوبدر
غمانم ایچه بقانازی
بنم کوبنوم سندن راضی عاشقه سندن راضی
عقلم فکرم یار آلوبدر

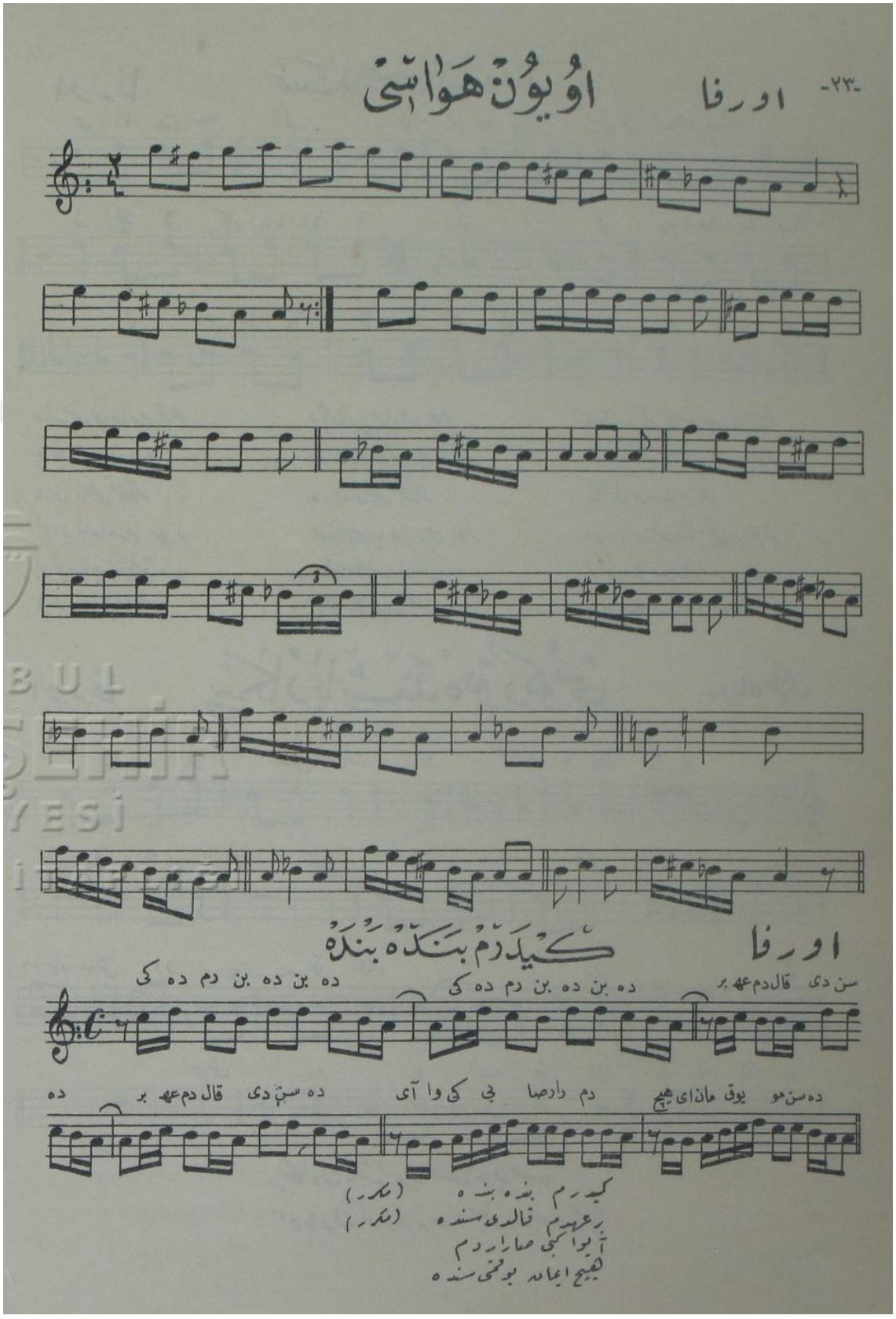
[Sayfa 25]

-٢١- اورفا آرا باسی ماوی بویا
آ را سی با ما وی بو یا
دم ما را صا یا بو وی ما سی با
دو یا دو ده دل له رك
یا صو زك سی نم با قور بن
یا صو زك سی نم با قور بن
له دلبش ده بی كی جان مر جی این
آ یار رك له دیل ده بی كی رو قو ظو طو رك
مان كه دی لا قاش مان
آرا بسی ماوی بویا (بكرر)
صاما مادم دویا دویا دللرك
به قو باغم سنه صویا (بكرر)
ایجی مرجانه كی ده دلبرلرن
طو ظو قو رو كی ده دیلرن
یار آمان قاشلری كمانه
آلمو كوزلر قانا لویه
سینه بكزم صاما رویه
عاشقه یاخمه نه كز سیمه
كورندی یاغلك آزرسك
الماس خالو دوه سوزرسك
عاشقه سنه نام قالویه

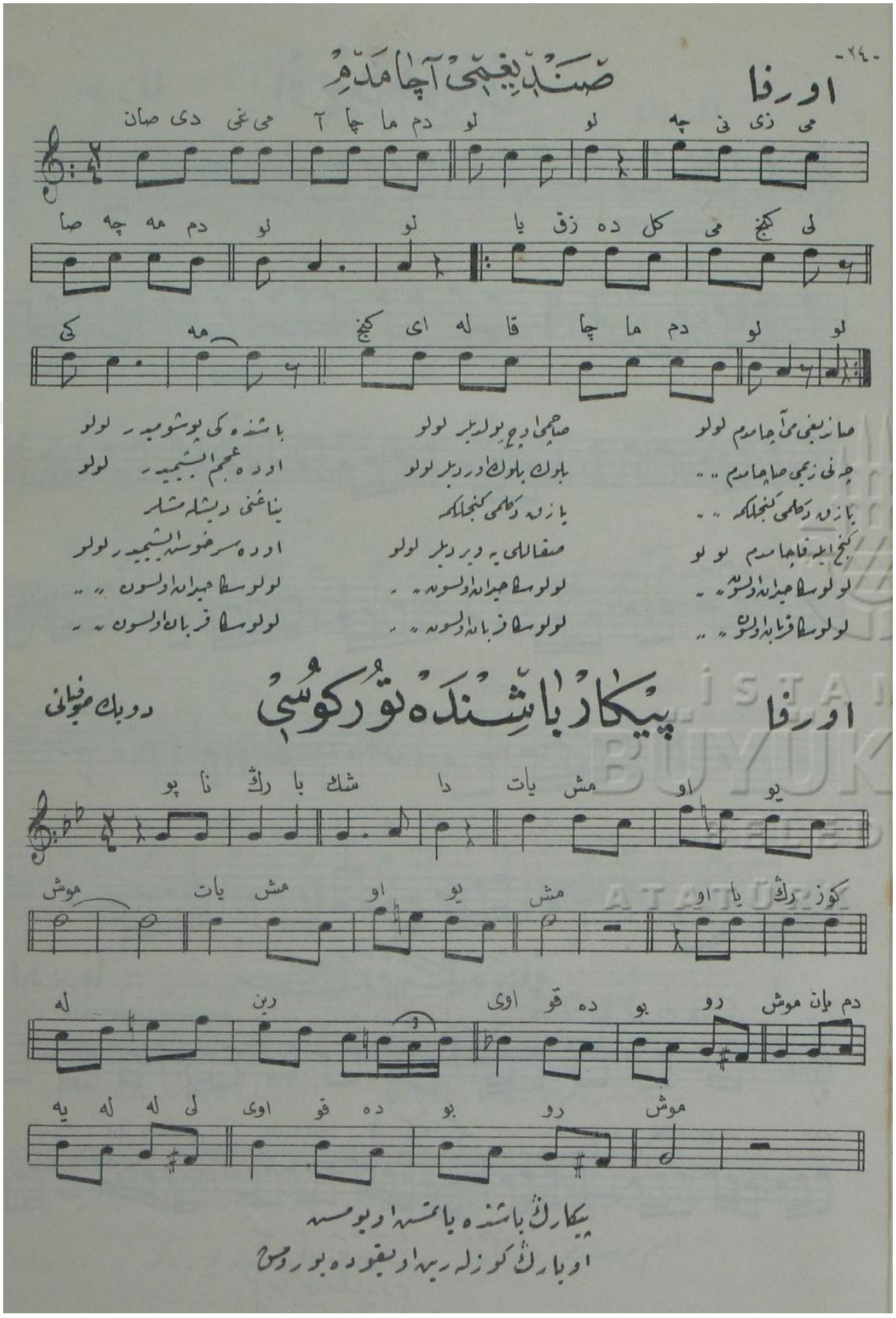
[Sayfa 26]

-٧٢- اورفا پسته کده اوزومم بورو بجه
یار یار یار یار یار
دوم دوم می قی صبال
وای وای وای وای وای
ایس ته ریم یا کی ره دم وای
لیم ئه وای وای وای وای
بوش زوم یو قا ره
لیم ئه بوش زوم یو قا ره
پسته کده اوزومم قاره یار یار یار یار اولرینك دیره کی یار یار یار یار
صبا لقمی دوم دوزقاره وای وای وای وای قاره ده بیا صده بیله کی وای وای وای وای
ایشه رم یاره کیم وای وای وای وای یارندن آیریلدنك " " " "
الیم بوسه بوزوم قاره [تکرار] الیشت یاره بوره کی " " " "

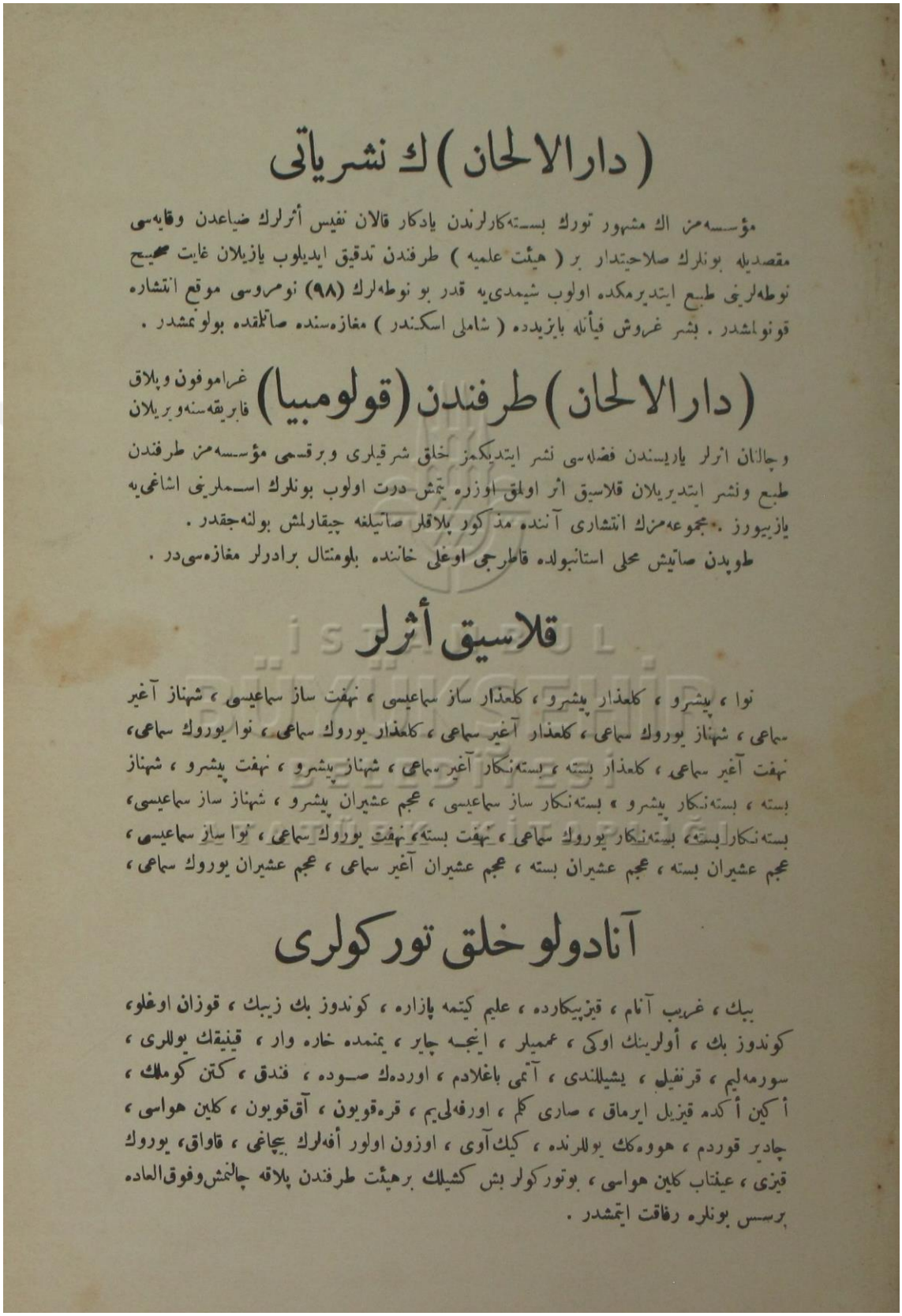
[Sayfa 27]

-۲۳- اورفا
اوُیوُنْ هَوَاسِنی
اورفا
کیدَرَمْ بَنْدَهْ بَنْدَهْ
سن دی قال دم عهد بر
ده بن ده بن دم ده کی
ده بن ده بن دم ده کی
ده سن مو یوق ماذای هیچ
دم دارصا بی کی وا آی
ده سن دی قال دم عهد بر
ده
کیدرم بنده بنده
(تکرر)
رعهدم قالدی سنده
(تکرر)
آیوا کمی صارادم
لهیچ ایماده بوقمی سنده

[Sayfa 28]

-٢٤-
اورفا صنديغمى آچامدم
مى زى نى چه لو لو دم ما چا آ مى غنى دى صان
لى كنج مى كل ده زق يا لو لو دم مه چه صا
كى مه لو لو دم ما چا قا له اى كنج
صاندیغمی آچامدم لولو صاچمی دیچ بولدیلر لولو باشنده کی یوشومیه ر لولو
چه نی زیمی صاچامدم .. باوك باوك اوردیلر لولو اوده عجم ایشمیه ر لولو
یازوه دكلمی كنجلاكه .. یازوه دكلمی كنجلاكه بیناغنی دیشله مشلر
كنج ایله فاچامدم لولو صفالای یه ویردیلر لولو اوده سرخوشه ایشمیه ر لولو
لولوسطا حیدر اوسون .. لولوسطا حیدر اوسونه .. لولوسطا حیدر اوسون ..
لولوسطا قربان اوسون .. لولوسطا قربان اوسونه .. لولوسطا قربان اوسون ..
اورفا پیكار باشنده توركوسی دویك موفلانی
یو او مش یات دا شك با ركك نا پو
كوز ركك یا او مش یو او مش یات موش
دم یان موش رو یو ده قو اوی دین له
موش رو یو ده قو اوی لی له له یه
پیكار ك باشنده یاغمه اویوسمه
او یار ك كوزله ریه اویقوده یوروسمه

[Dış Son Kapak]

(دارالالحان) ك نشریاتی

مؤسسه‌مز اك مشهور تورك بسته‌كارلرندن یادكار قالان نفیس أثرلرك ضیاعدن وقایه‌سی مقصدیله بونلرك صلاحیتدار بر (هیئت علمیه) طرفندن تدقیق ایدیلوب یازیلان غایت صحیح نوطه‌لرینی طبع ایتدیرمكده اولوب شیمدیه قدر بو نوطه‌لرك (۹۸) نومروسی موقع انتشاره قونولمشدر. بشر غروش فیأته بایزیده (شاملی اسكندر) مغازه‌سنده صاتلقده بولونمشدر.

(دارالالحان) طرفندن (قولومبیا) غرامافون وپلاق فابریقه‌سنه‌ویریلان

وجالان اثرلر یاریسندن فضله‌سی نشر ایتدیكمز خلق شرقیلری وبرقسمی مؤسسه‌مز طرفندن طبع ونشر ایتدیریلان قلاسیق اثر اولمق اوزره یمش درت اولوب بونلرك اسملرینی اشاغیه یازیبورز. مجموعه‌مزك انتشاری آننده مذكور پلاقلر صاتیلغه چیقارلمش بولنه‌جقدر.

طوپدن صاتیش محلی استانبولده قاطرجی اوغلی خانندہ بلومنتال برادرلر مغازه‌سی‌در.

قلاسیق أثرلر

نوا، پیشرو، كلعذار پیشرو، كلعذار ساز سماعیسی، نهفت ساز سماعیسی، شهناز آغیر سماعی، شهناز یوروك سماعی، كلعذار آغیر سماعی، كلعذار یوروك سماعی، نوا یوروك سماعی، نهفت آغیر سماعی، كلعذار بسته، بسته‌نكار آغیر سماعی، شهناز پیشرو، نهفت پیشرو، شهناز بسته، بسته‌نكار پیشرو، بسته‌نكار ساز سماعیسی، عجم عشیران پیشرو، شهناز ساز سماعیسی، بسته‌نكار بسته، بسته‌نكار یوروك سماعی، نهفت بسته، نهفت یوروك سماعی، نوا ساز سماعیسی، عجم عشیران بسته، عجم عشیران بسته، عجم عشیران آغیر سماعی، عجم عشیران یوروك سماعی،

آنادولو خلق تورکولری

بیك، غریب آنام، قیزپیكارده، علیم كیتمه پازاره، كوندوز بك زیبك، قوزان اوغلو، كوندوز بك، أولرینك اوكی، عمیلر، اینجه چایر، یمنمده خاره وار، قینیقك یوللری، سورمه‌لیم، قرنفیل، یشیللندی، آتمی باغلادم، اوردهك صوده، فندق، كتن كوملك، أكین أكده قیزیل ایرماق، صاری كلم، اورفه‌لیم، قره‌قویون، آق‌قویون، كلین هواسی، چادیر قوردم، هووه‌كك یوللرنده، كیك آوی، اوزون اولور أفه‌لرك بیچاغی، قاواق، یوروك قیزی، عینتاب كلین هواسی، بوتورکولر بش كشیلك برهیئت طرفندن پلاقه چالنمش وفوق‌العاده برسس بونلره رفاقت ایتمشدر.

ÖZGEÇMİŞ

Emrah Öndeş, 1989 yılının Kasım ayında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde doğdu. Eğitim hayatına İstanbul'da başlayan Emrah Öndeş, 1. sınıfı burada tamamladıktan sonra, 1996 yılında Eskişehir'e taşınmalarından dolayı eğitim hayatına burada devam etti. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra ilk üniversite eğitimini Anadolu Üniversitesi İşletme Bölümünde tamamladı. 2011 yılında mezun olan Emrah Öndeş aynı yıl Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Müziği bölümünü kazandı ve 2015 yılında Türk Müziği Bölümü birincisi olarak mezun oldu. 2015 yılında Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Müzik Bilimleri yüksek lisans programına kabul edildi. Konservatuvar eğitimi süresince Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Öğretim Görevlisi Tuncay Kardaş'tan kanun enstrümanının icrâsı üzerine eğitimi aldı. Eğitim hayatı boyunca birçok Türk Müziği korosunda ve konserlerinde korist ve solist olarak bulundu. 2017 yılında Siirt'in Kurtalan ilçesine müzik öğretmeni olarak atanan Emrah Öndeş, yüksek lisans eğitimine ve akademik çalışmalarına devam etmektedir.